

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Miskolc

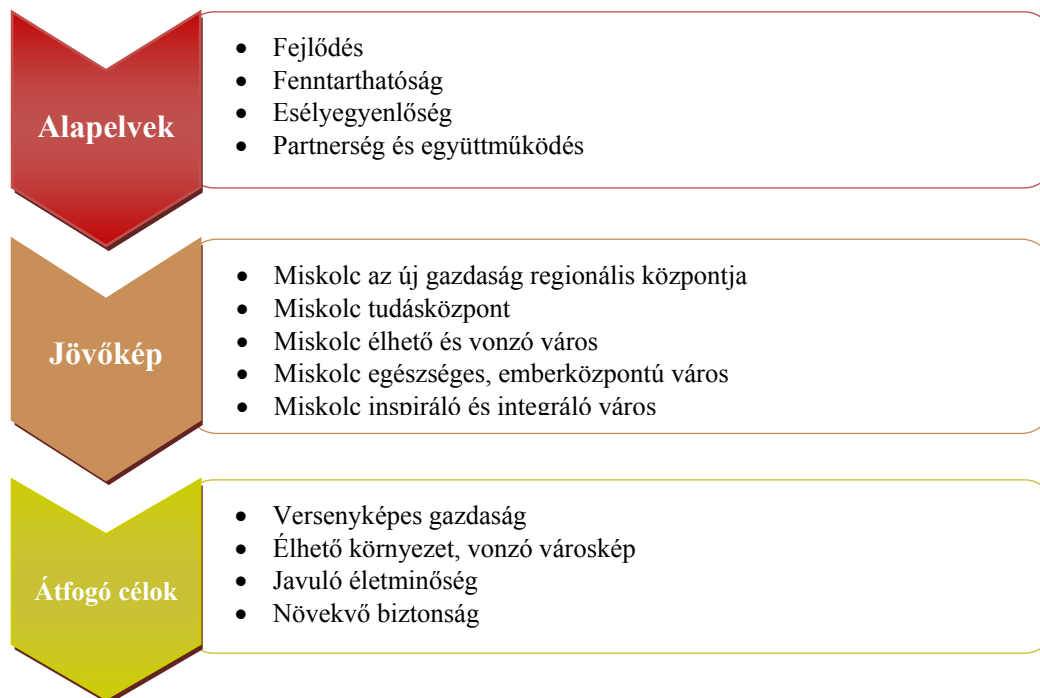
Tartalomjegyzék

0. BEVEZETÉS	4
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	7
1.1. A városfejlesztés stratégiai céljai	7
1.1.1. Gazdasági potenciál növelése (C1.)	9
1.1.2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.).....	12
1.1.3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.)	14
1.1.4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.).....	16
1.1.5. Biztonság, esélyteremtés, diszkrimináció mentesség, szociális kohézió erősítése (C5.)	18
1.2. Operatív célok közötti összefüggések	20
1.3. Operatív célok területi dimenziói – koherencia vizsgálata.....	22
2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	24
2.1. Kulcsprojektek.....	24
2.1.1. Déli és keleti befektetési övezet kialakítása	25
2.1.2. Technológiafejlesztő és kutatóközpont létrehozása	25
2.1.3. A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése	26
2.1.4. Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése	26
2.2. Az akcióterületek kijelölése, lehatárolásuk indoklása	27
2.3. Akcióterületeken tervezett fejlesztések	29
2.3.1. Belváros - történelmi Avas fejlesztése	29
2.3.2. Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése	33
2.3.3. Miskolc középső városrész és Diósgyőr fejlesztése.....	37
2.3.4. Déli és keleti befektetési övezet fejlesztése	41
2.3.5. Avas-dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep).....	44
2.3.6. DAM, a DIGÉP és a vasgyári kolónia fejlesztése.....	46
2.4. Hálózatos projektek.....	48
2.4.1. Közműrendszerek fejlesztése	48
2.4.2. Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és fenntartható közlekedési rendszerek fejlesztése.....	49
2.4.3. Sport infrastruktúra fejlesztése.....	51
2.4.4. Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja	52
2.4.5. Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja	53
2.4.6. Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba	54
2.4.7. Fenntartható energiagazdálkodás	54
2.4.8. Szociális ellátórendszer fejlesztése	55
2.4.9. Külterület, zártkertes övezet fejlesztése	56
2.4.10. Turisztikai célú fejlesztések	58
2.5. Projektek forrásigénye.....	59

3. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM.....	61
3.1. Miskolc szegregátumainak helyzete.....	61
3.1.1. Szegregációs mutatók változása.....	61
3.1.2. Iskolába még nem járó, de szociálisan veszélyeztetett gyermekek helyzete.....	75
3.1.3. Iskoláskorú, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzete.....	78
3.1.4. Szociális ellátások és szolgáltatások igénybevételének mértéke és struktúrája	79
3.1.5. Szegregátumok elhelyezkedése és helyzete	85
3.2. Fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére javasolt intézkedések	99
3.3. Szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére irányuló intézkedések	105
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI.....	113
4.1. Külső összefüggések	113
4.1.1. Illeszkedés az Európai Unió 2014-2020 közötti tematikus céljaihoz.....	113
4.1.2. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió célkitűzéseire	113
4.1.3. Illeszkedés a Nemzeti Energiastratégia 2030 célkitűzéseire.....	119
4.1.4. Illeszkedés a Wekerle Terv célkitűzéseire	119
4.1.5. Illeszkedés a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia célkitűzéseire	120
4.1.6. Illeszkedés a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 célkitűzéseire	120
4.1.7. Illeszkedés a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia célkitűzéseire	121
4.1.8. Illeszkedés a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseire.....	122
4.1.9. Illeszkedés a Széchenyi 2020 Operatív Program célrendszerével	123
4.2. Belső összefüggések.....	132
4.2.1. Illeszkedés a Gazdasági Program 2011-2014 c. dokumentum célrendszeréhez	139
4.2.2. Illeszkedés Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja célrendszeréhez.....	139
4.2.3. Illeszkedés Miskolc Megyei Jogú Város egyéb területfejlesztési tervdokumentumaival ..	140
5. STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	141
5.1. Kockázatok azonosítása	141
5.2. Kockázatok rangsorolása.....	141
5.3. Kockázatok kezelése	143
6. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	145
6.1. Célok elérését támogató, nem beruházási jellegű önkormányzati feladatok	145
6.2. Az integrált városfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti keretei	146
6.3. Településközi koordináció mechanizmusai.....	149
6.4. Monitoring rendszer	154
7. ÁBRÁK JEGYZÉKE.....	159
8. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE.....	160

0. BEVEZETÉS

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2014. február 13-án elfogadta Miskolc 2030-ig szóló fejlesztési koncepcióját (1. ábra). Ennek alapján kezdődött el a város 2014-2020 közötti fejlesztési stratégiájának (Integrált Településfejlesztési Stratégia, ITS) az összeállítása.

1. ÁBRA: MISKOLC MJV. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ALAPELVE, JÖVŐKÉPE, ÁTFOGÓ CÉLJAI

Forrás: saját szerkesztés

A koncepció alapvetően a városfejlesztés hosszútávú vízióját és értékrendjét határozza meg, ill. a szándékolt fejlesztési irányokat jelöli ki. A koncepcióban megfogalmazott célok (2030) többféle módon érhetőek el. A stratégia funkciója, hogy bemutassa a koncepcióban megfogalmazott hosszú távú célok megvalósíthatóságát.

Miskolc integrált településfejlesztési stratégiájának célrendszere az Európai Unió „Európa 2020” dokumentumában (a 2014-2020-as időtávra) definiált alapelvekre épül. A jövőkép és az átfogó célok a településfejlesztési koncepcióban meghatározott hosszú távú célkitűzésekkel állnak összhangban.

Miskolc MJ. Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája a potenciális projektgazdától (pl.: Önkormányzat, közigazgatás, KLIK, GYEMSZI, Miskolci Egyetem, egyházak, civil szervezetek, magán befektetők, stb.) és forrásoktól (pl.: magántőke, EU forrás, önkormányzati forrás, hitel, stb.) függetlenül foglalja rendszerbe Miskolc 2014-2020 közötti fejlesztési elképzeléseit.

Miskolc MJ. Város integrált településfejlesztési stratégiája az alábbi törvények és kormányhatározatok, valamint dokumentumok figyelembe vételével készült:^{1/}

a) Törvények, rendeletek és határozatok

- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakulásáról és védelméről.
- 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról.
- Idősügyi Nemzeti Stratégiáról szóló 81/2009. (X.2.) OGY határozat.
- 1087/2010. (IV.9.) Korm. határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégia I. Cselekvési Terv 2010-2012.
- 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet a levegő védelméről. 2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról.
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
- 314/2012. (XI.8.) Korm.rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről.
- A Kormány 1831/2013. (XI.14.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III./8.) Korm. határozat módosításáról.
- Országgyűlés 1/2014. (I.3.) határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció.
- 18/2013. (III.28.) OGY határozat a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról.
- A Kormány 1122/2014. (III.6.) Korm. határozata a 2014-2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és Európai Bizottság számára történő benyújtásáról.

b) Stratégiák

- Nemzeti Energiastratégia 2030. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Budapest, 2012.
- Wekerle Terv. A magyar gazdaság Kárpát-medencei léptékű növekedési stratégiája. Nemzetgazdasági Minisztérium, Budapest, 2012.
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák. IM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság. Budapest, 2011.
- Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019. (tervezet). Vidékfejlesztési Minisztérium, Budapest, 2013.
- Nemzeti Közlekedési Stratégia. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Budapest, 2014.
- Miskolc Megyei Jogú Város helyi esélyegyenlőségi programja 2013-2018.

^{1/} A stratégia összeállításakor:

- Brüsszel még nem hagyta jóvá a kormány Partnerségi Megállapodását;
- még nem állt fel a 2014-2020 közötti tervezési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó kormányzati intézményrendszer;
- még pontosításra szorulnak az ágazati operatív programokhoz kapcsolódó forrásallokációs mechanizmusok, ill. tervezési útmutatók;
- több esetben (pl.: az antiszegregációs program) korábbi tervezési időszak (2007-2013) útmutatóira lehetett csak támaszkodni.

c) Útmutatók

- Terület és Településfejlesztési Operatív Program 2014-2020. 4.0 változat. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Budapest, 2014. április 28. Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) 2014-2020, 3.0 változat. Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, Budapest, 2013.
- Iránymutatás a megyei jogú városok számára a TOP és ágazati OP-k tervezési folyamatok és végrehajtásának érdekében készítendő tervdokumentumok kidolgozásához (Budapest, 2013. november 20.).

1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

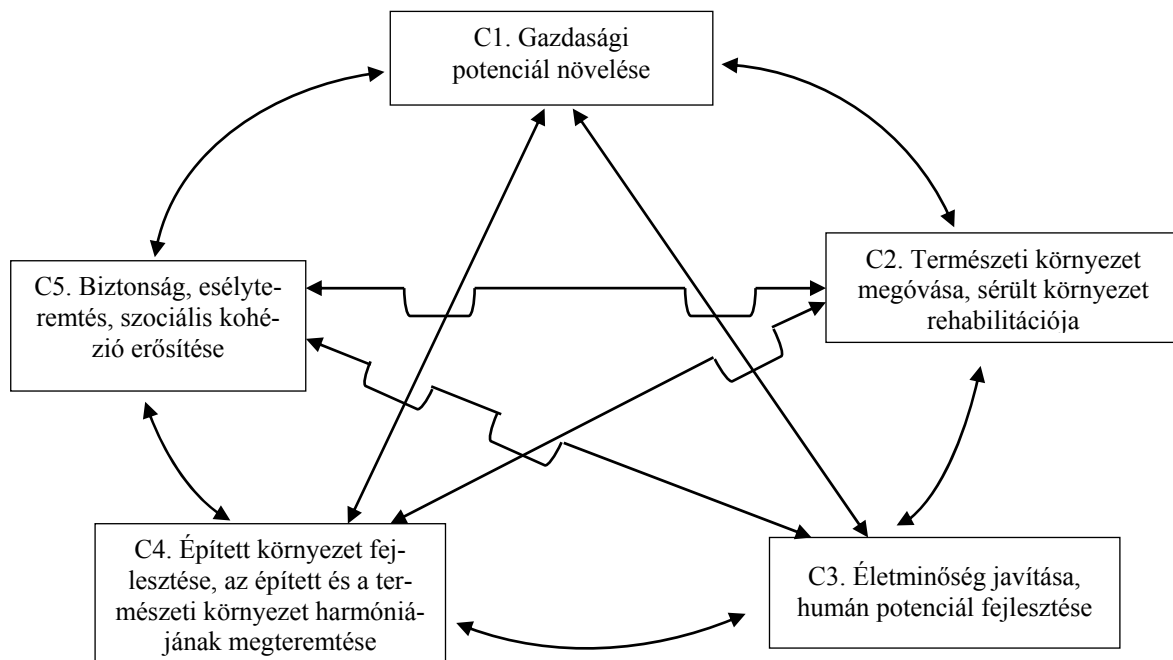
1.1. A városfejlesztés stratégiai céljai

A koncepció célrendszeréből (versenyképes gazdaság, élhető környezet, javuló életminőség, növekvő biztonság) öt stratégiai cél vezethető le:

- gazdasági potenciál növelése (C1.);
- természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.);
- életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.);
- épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.);
- biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése (C5.).

A stratégiai célok között nincsen alá- és fölérendeltségi viszony, egymással összhangban, ill. komplex kölcsönhatásban állnak, azaz (2. ábra):

- a gazdasági potenciál növelése nem okozhat környezeti károkat, ugyanakkor a gazdasági potenciál növelése elképzelhetetlen a humán potenciál fejlesztése nélkül;
- a gazdasági potenciál növekedésével egyidejűleg javulni kell az életminőségnek;
- az életminőség növekedése nemcsak a jövedelmi viszonyok javulásának függvénye, a város lakosságának éreznie kell a fizikai- és vagyonbiztonság javulását is;
- a gazdasági potenciál növekedésére, a működő tőke vonzására egyrészt az épített környezet minősége, másrészt a fogadó humán infrastruktúra színvonala is hatást gyakorol.

2. ÁBRA: AZ ITS STRATÉGIAIA CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

Átfogó cél (Konceptió 2014-2030)	Versenyképes gazdaság	Élhető környezet, vonzó városkép	Javuló életminőség	Növekvő biztonság	
Stratégiai cél (2014-2020)	C1. Gazdasági potenciál növelése	C2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	C3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	C4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	C5. Biztonság, esélyteremtés, diszkriminációs mentesség, szociális kohézió erősítése
Operatív cél (2014-2020)	C1.1. Magas hozzáadott értékű tudás gazdaság megteremtése	C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése
	C1.2. Helyi gazdaság erősítése, szállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
	C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	C2.3. Fenntartható életmód, környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és -szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés
	C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése				C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése

3. ÁBRA: MISKOLC MJ. VÁROS FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV CÉLJAI
Forrás: saját szerkesztés

1.1.1. Gazdasági potenciál növelése (C1.)

Miskolc gazdasági potenciálja egyrészt a városban telephellyel rendelkező vállalkozások teljesítőképességének (pl.: vállalkozások száma, hozzáadott értéke, adózás előtti és utáni eredménye, exportképessége, hitelképessége, stb.), másrészt a helyi profitorientált és nonprofit szervezetek foglalkoztatási képességének, a jövedelmi és a fogyasztási viszonyok függvénye. A gazdasági potenciál növelésére irányuló stratégiai cél négy operatív cél megvalósításával érhető el.

C1.1. Magas hozzáadott értéket előállító tudásgazdaság megteremtése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdasági potenciáljának és versenyképességének növelése érdekében nagyobb súlyt kell helyezni a magas hozzáadott értékű, innovatív technológiájú új gazdaság (pl.: plazmatechnológia, nanotechnológia, termokémia, mechatronika, élettartam növelő technológiák, környezetbiztonságos alapanyagok, megújuló energiaforrások, stb.) betelepítésére, a Miskolci Egyetem K+F+I potenciáljára épülő spin-off társaságokra, továbbá a technológiai és tudás transzferre.

A magas hozzáadott értékű termékek előállítása új munkahelyeket teremthet, erősítheti a helyi gazdaságot, bővíthet a vállalkozások és a helyi K+F+I szereplők közötti együttműködés.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Az új gazdasághoz kapcsolódó K+F+I potenciál (beruházás, szakértelem, infrastruktúra) növelése, technológia- és tudásintenzív tevékenységek indításának támogatása, tudástranszfer elősegítése.
- Már működő stratégiai jelentőségű iparágak (pl.: mechatronika, anyagtechnológia, stb.) mellé új, kreatív iparágak, továbbá nemzetközi és hazai szolgáltató központok telepítése (SSC: Shared Service Center).
- A kreatív és kulturális gazdaság megteremtése, ami egyaránt hozzájárulhat a foglalkoztatottság javításához és a magas hozzáadott értékhez.
- Alacsony CO₂ kibocsátású gazdaság fejlődésének támogatása.

C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdasági potenciáljának növelését biztosító második rész cél a helyi székhelyű vállalkozások működési stabilitásának megteremtése, hálózatosodása, klaszteresedésének, foglalkoztatási képességének támogatása.

A helyi kkv-k beszállítói körének támogatása segítheti fejlődési- és foglalkoztatási képességük javítását.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Helyi vállalkozások beszállítói akkreditációjának támogatása.
- Kkv-k foglalkoztatási képességének növelése, versenyképességének javítása.
- Helyi vállalkozások termék- és szolgáltatási portfóliójának bővítése, ismertségének és elismertségének támogatása.

- Duális képzést támogató vállalati tanműhelyek kialakítása.
- Szakképzettek arányának növelése.
- Atipikus foglalkoztatási formák arányának növelése, különös tekintettel a hátránnyal élőkre, mobilitásuk növelésének támogatása.
- Kreatív és a kulturális gazdasághoz kapcsolódó helyi vállalkozások hálózatosodásának, piacra kerülésének támogatása.
- Piacképes vállalkozói ismeretek megszerzésének támogatása, különös tekintettel a hátránnyal élőkre.
- Szociális gazdaság fejlődésének, foglalkoztató képességének támogatása.

C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása

Az operatív cél indoklása:

Miskolc versenyképességének javításában fontos szerepe van a városba érkező működő tőkének, ill. az itt lévő működő tőke megtartásának. Ennek érdekében (mint azt számos felmérés, tanulmány is igazolja) javítani kell a tőkevonzást biztosító személyi és infrastrukturális feltételeket.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Befektetők vonzásának, a befektetőkkel és a helyi gazdasági szereplőkkel való aktív és integrált együttműködés kialakításának támogatása.
- Befektetésösztönzéssel foglalkozó szakemberek felkészültségének, idegen nyelvi ismereteit segítő akciók támogatása.
- A gazdasági igényekkel összhangban a duális közép- és felsőfokú oktatási rendszer működtetésének segítése.
- Magas színvonalú és bürokráciamentes adminisztráció (egy ablakos ügyintézés) megteremtése.
- Technológiai kompetenciaközpontok létrejöttének támogatása.
- Városban dolgozó külföldi munkavállalók és családtagjaik részére az idegen nyelvű oktatási, egészségügyi, művelődési és rekreációs lehetőségeket megteremtő fejlesztések támogatása.
- Magasan kvalifikált munkaerő letelepedési szándékát segítő minőségi bérlakások felépülésének támogatása.
- Befektetők számára vonzó városi környezet kialakítása.
- Üzleti infrastruktúra és telephelyi feltételek javítása.

C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc fejlődésének sikeressége egyrészt az ötletek újszerűségétől, realitásától, a feladatok konzekvens, rendszerszemléletű megvalósításától, másrészt a partnerek (önkormányzat, civil- és érdekképviseleti szervezetek, oktatási intézmények, stb.) együttműködésének hatékonyságától függ.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Városvezetés, a helyi gazdaság szereplői és a civil szervezetek együttműködésének támogatása a társadalmi és gazdasági feladatok megoldásában, részvételi lehetőségek biztosítása.
- A város fejlesztését kezdeményező és a végrehajtást koordináló szervezeti keretek és személyi feltételek erősítése, a partnerségi elvről szóló európai magatartási kódex ajánlásainak alkalmazása a helyi fejlesztések során.
- Közösségi városfejlesztés személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése, lakosság aktivitását növelő módszerek kidolgozása, elégedettségi indexek meghatározása.
- Komplex városfejlesztési projektek generálása.
- Családbarát közintézmények kialakítása, működtetése.

1.1.2. Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja (C2.)

Miskolc természeti környezete komoly értéket képvisel, amely ősidők óta vonzotta a letelepülni szándékozókat és biztosította megélhetésüket. Ennek megóvása, ill. az elmúlt évtizedekben keletkezett tájsebek és környezeti károk felszámolása, a sérült területek rehabilitációja stratégiai cél.

A kedvezőtlen folyamatok megállításához, az egyensúlyi állapot megteremtéséhez és fenntartásához jelentős szemléletmódbeli változásokra is szükség van. Tudatosítani kell az önmérséklő, környezettudatos ember és környezet viszonyának kialakítását.

A stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C2.1. Fenntartható erőforrás-gazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növekedése a városban és a várostérségben

Az operatív cél indoklása:

Az energiafelhasználási, környezetterhelési mutatók azt igazolják, hogy a város lakossága, ill. a vállalkozások még mindig pazarlóan gazdálkodnak a rendelkezésre álló természeti erőforrásokkal, alacsony a megújuló energiaforrások felhasználásának aránya.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Környezettudatosságot erősítő kampányok, események szervezése, környezettel, környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos oktatás fejlesztése.
- Városüzemeltetés energiahatékonyságának javítása, intelligens energiaellátó- és -elosztó hálózat fejlesztése.
- A megújuló energiafelhasználás arányának növelése.
- Green city elkötelezettség erősítése.

C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése

Az operatív cél indoklása:

Magas a város környezetterhelése (pl.: levegő szennyezettség, stb.), újraképződnek az illegális hulladéklerakó helyek, az ipari rozsdáövezetek (pl.: az egykori DAM területe, stb.) talaja szennyezett, a rozsdá- és barnaövezetek szennyezettségének felmérése csak részben történt meg. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján Miskolc fokozottan érzékeny és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- A város környezetterhelési mutatóinak (pl.: levegő szennyezettség, szállópor, stb.) csökkentése.
- Városüzemeltetés környezeti fenntarthatóságának javítása, a belvárosi forgalom csillapítása.

- A közösségi közlekedés környezeti terhelésének csökkentése, a kerékpáros közlekedés feltételeinek továbbfejlesztése, illetve népszerűségének javítása, kerékpárforgalmi hálózati terv elkészítése.
- A sérülékeny vízbázis védelme.
- A szennyvízhálózat fejlesztése.
- A szennyvíz illegális elhelyezésének csökkentése, az illegális hulladéklerakók felszámolása, ill. újraképződésük megakadályozása.
- Korszerű, energiatermelés lehetőségeit kihasználó szennyvízkezelés (biogáz).
- A szelektív hulladékgyűjtés és feldolgozottság színvonalának javítása.
- Multi és intermodális közlekedési lehetőségek megteremtése.

C2.3. Fenntartható életmód, környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben

Az operatív cél indoklása:

Miskolc gazdaságának bővülése nem mehet a véges erőforrások rovására, a bővülő fogyasztás nem növelheti a környezeti terhelést.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Táj- és természetvédelmi szempontból jelentős országos és helyi jelentőségű értékek és a tájpotenciál megőrzése.
- Barnamezős területek felszámolásával a zöldterületek arányának növelése.
- Zöldterület arányának növelése, meglévő zöldterületek rehabilitációja. A por és zajhatás csökkentése a problémás útszakaszok mentén.
- Környezetkímélő technológiák, megoldások terjedésének elősegítése.
- Fajlagos energia- és vízfelhasználás csökkentésének támogatása.
- Növénytakaróval fedett területek arányának növelése.
- Tudatos lakossági életvitel és közösségi kontroll erősítését segítő programok támogatása.
- Egyéni felelősségvállalás és partnerség erősítése.

1.1.3. Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése (C3.)

Miskolc versenyképességének növeléséhez elengedhetetlen a humán erőforrás potenciál fejlesztése, a lakosság piacképes ismereteinek bővítése, készségeinek és az alkalmazkodóképességének javítása.

A stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő képzése, megtartása, vonzása

Az operatív cél indoklása:

A helyi vállalkozások fejlődésének, a multinacionális vállalkozások betelepülésének alapvető feltétele a szakképzett és nyelvtudással is rendelkező közép- és felsőfokú végzettségű munkaerő biztosítása.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Helyi közösségépítés, lokálpatriotizmus erősítésének támogatása; miskolci életpálya modell létrehozása.
- A lakosság műveltségének javítása érdekében a kulturális rendezvények sokszínűségének, a kulturális intézményhálózat működőképességének támogatása.
- A korai fejlesztés, a formális és nem formális nevelés/oktatás eszközeinek, az ágazatok együttműködésének támogatása a szegénység és a társadalmi kirekesztettség csökkentése érdekében.
- A fiatalok lokális kötődésének erősítése érdekében fejleszteni kell az oktatási és kulturális intézmények együttműködésének hatékonyságát.
- A Miskolci Egyetem oktatási portfóliójának fejlesztése, a felsőoktatási és az üzleti szféra kapcsolatának intenzifikálása.
- A szakképzési rendszer szakmastruktúrájának hozzáigazítása a munkaerőpiac igényeihez.
- A közép- és felsőfokú duális szakmai képzés fejlesztése.
- A helyi szakképzés és felsőoktatás társadalmi megítélésének javítása.

C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése

Az operatív cél indoklása:

Az intelligensváros (**smart city**) a rendelkezésre álló technológiai (elsősorban információs és kommunikációs) lehetőségeket a jelenleginél innovatívabban használja fel; elősegíti a jobb, diverzifikáltabb és fenntarthatóbb városi környezet kialakítását.

Az infokommunikációs technológia (ITK) alkalmazási területeinek bővítése segíti a városban élők életkörülményeinek javítását, a városhoz való kötődésüket, a helyi identitásukat.

Miskolcnak ötvöznie kell az innovatív, környezettudatos szemléletet olyan technológiai megoldásokkal, amelyek javítják lakóinak életminőségét, támogatja az „okos” gazdaságot, és a környezet fenntarthatóságát.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- E-önkormányzati szolgáltatások fejlesztése.
- Intelligens közlekedésirányítás kiépítése és üzemeltetése.
- Intelligens közszolgáltatások fejlesztése.
- IKT eszközök elterjesztése az oktatásban.
- Intelligens közbiztonsági rendszerek kialakítása.
- Egyenlő hozzáférés lehetőségeinek megteremtése.

C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése

Az operatív cél indoklása:

A születéskor várható átlagos élettartam Miskolcon elmarad az országos átlagtól, növeléséhez az egészségügyi szolgáltatások technikai felszereltségének javítása szükséges. A várható élettartam és a jövedelmi viszonyok növekedésével egyidejűleg a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani a szociális és a kulturális intézményhálózat fejlesztésére, ill. fenntartására.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Növelni kell a kötelező szűrővizsgálaton megjelenők számát és arányát.
- Szervezetek munkavállalói szűréséhez szükséges infrastruktúrájának fejlesztése.
- Javítani kell az egészségügyi prevenció (kiemelten a szív- és érrendszeri megbetegedések) hatékonyságát, csökkenteni kell a munkából kiesett napok számát.
- Javítani kell a tömegsport infrastrukturális feltételeit.
- Javítani kell az önkormányzati intézmények egészséges ételmiszerrel történő ellátását.
- Bővíteni kell az alkohol és drogproblémák prevenciók intézményi hátterét.
- Támogatni kell az egyéni és közösségi szintű pozitív egészségmegtartási minta kialakítását.
- Növelni kell az egyéni egészségtervekre alapozott programok számát, csökkenteni kell a koraszületések, valamint a művi vetélések számát.
- Csecsemő és gyermekgondozási programokat kell indítani az alacsony iskolázottságúak körében.
- Növelni kell a szervezett egészségkommunikációs programok számát.
- Fejlesztani kell az oktatási infrastruktúrát, különös tekintettel az oktatás hátránykompenzációs képességének erősítésére. Csökkenteni kell a korai iskolaelhagyók arányát, továbbá növelni a felsőoktatásba bejutók számát.
- A leszakadó, alacsony iskolázottságú csoportok felzárkózását erősíteni kell közösségi foglalkoztatási programok révén.
- Fejlesztani kell a szociális ellátó és gondozó rendszert.
- A demográfiai változásoknak megfelelően fejleszteni kell az idősellátás infrastrukturális feltételeit és szakmai minőségét, a szépkorúak tanulási és foglalkoztatási lehetőségeit.
- Családbarát programok és kampányok.

1.1.4. Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése (C4.)

Az épített környezet kiterjedésének növekedése és üzemeltetése, az urbanizáció erősödése komoly hatást gyakorol Miskolc természeti adottságaira. A város fejlesztését ezért a fenntartható térhasználati rendszer megteremtésével kell megvalósítani.

Ez a stratégiai cél három operatív cél eredményeként érhető el.

C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése és a fenntartható gazdálkodás biztosítása

Az operatív cél indoklása:

A városfejlesztési stratégia kidolgozása és realizálása során meg kell felelni az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény előírásainak, különös tekintettel a városrészek megőrzésre érdemes, jellegzetes beépítéseinek, építészeti, természeti és tájképi arculatának védelmére, a településszerkezeti tervvel való összhangjára.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Meg kell óvni Miskolc épített értékeit, biztosítani kell az épített értékek és az új funkciók közötti harmóniát.
- Meg kell teremteni (a városrészek egyediségének megtartása mellett) a város integrált településszerkezetét. Biztosítani kell a különböző karakterű, történelmi múltú, fejlődési pályájú városrészek közötti szerves fejlődést.
- Meg kell találni az üresen álló önkormányzati ingatlanok hasznosítási lehetőségeit.
- Meg kell szüntetni a városrészek zárványait, elő kell segíteni a városszövetbe történő szerves beépülésüket.
- Ki kell dolgozni a barnamezős területek jövőbeni funkcióját, felszámolásukat biztosító rendezési elveket.
- Javítani kell a közlekedési infrastruktúrát, rendszeressé kell tenni a városlakók elégedettségének mérését.
- Biztosítani kell a védett épületek állagmegóvását, rehabilitációját. Meg kell teremteni az üresen álló, de nem önkormányzati tulajdonú ingatlanok hasznosításának feltételeit.
- Fejlesztetni kell a városrészi központokat, erősíteni kell a városrészi értékek tudatosítását.
- Az elhanyagolt, igénytelen városi környezet felszámolása.

C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása

Az operatív cél indoklása:

A város gazdaságának bővülése együtt kell, hogy járjon a közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlődésével.

A rész cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Biztosítani kell az ipari övezetek munkahelyeinek közösségi közlekedési eszközökkel történő gyors elérését.
- Létre kell hozni a város intermodális központját, ki kell építeni a város és agglomerációja közötti tram-train kapcsolatot, fejleszteni kell a város kötőtpályás közlekedési rendszerét.
- Javítani kell a város úthálózatának minőségét.
- Fejleszteni kell a kerékpáros közlekedés feltételeit új kerékpárútvonalak kijelölésével, illetve építésével, különös tekintettel az ipari övezetek elérhetőségére.
- A vízszolgáltatás infrastrukturális fejlesztése.
- A távhőszolgáltatás infrastrukturális fejlesztése.
- A városi tulajdonú ingatlanállomány igényekhez illeszkedő fejlesztése.
- A helyi vállalkozásokkal közösen üzemeltetett, az agglomerációt érintő „lakóhelytől a gyárig” járatok kialakításának a támogatása.

C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében

Az operatív cél indoklása:

Miskolc 12 önálló település összevonásával jött létre, a város fejlődése érdekében harmonizálni kell településszerkezetét és közszolgáltatásainak területi eloszlását.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Városüzemeltetési szolgáltatások fejlesztése, környezetbarát, alternatív energiaforrásokat felhasználó autóbuszok beszerzése és üzemeltetése az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.
- Intelligens közösségi utastájékoztatási rendszerek kiépítése.
- Környezetet kevésbé terhelő közúti közlekedési hálózat, környezetbarát közlekedési módok preferálása.
- Városrészek közötti közlekedés, a lakó-, az intézményi-, a koncentrált kereskedelmi és ipari területek elérhetőségének javítása.
- Racionális városi térszerkezet, élő (gyalogos, kerékpáros közlekedést is biztosító) utcák rendszerének kialakítása.
- A városlakók érdekeit középpontba állító minőségi és családbarát közszolgáltatások fejlesztése.
- A közszolgáltatások ellátási színvonalának javítása (hulladékkezelés, köztisztaság, közvilágítás, stb.)
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a közszolgáltatások teljes vertikumában.

1.1.5. Biztonság, esélyteremtés, diszkrimináció mentesség, szociális kohézió erősítése (C5.)

Miskolcon élők életminőségének javítása egyrészt a fizikai és a vagyonbiztonság javításával, másrészt a közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek megteremtésével, a társadalmi kohézió erősítésével valósítható meg.

Ez a stratégiai cél négy operatív cél eredményeként érhető el.

C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése

Az operatív cél indoklása:

Miskolc lakossága érzékenyen reagál a személyi- és vagyonbiztonságot veszélyeztető eseményekre.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Térfigyelő hálózat bővítése.
- Korszerű, intelligens biztonságtechnikai eszközök bevezetése, hatályos közlekedési balesetek számának csökkentése.
- Integrált ügyfélszolgálati központ kialakítása.
- Bűnmegelőzési, felvilágosítási és oktatási programok támogatása, a bűnmegelőzés hatékonyságának javítása.

C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozásokhoz való alkalmazkodás

Az operatív cél indoklása:

Az elmúlt évek szélsőséges időjárása, éghajlatváltozása Miskolcon is éreztette negatív hatását (pl.: árvíz, belvíz, talajmozgások, partfalak omlása, stb.). Régiókat érintő közép- és hosszútávú előrejelzések szerint a szélsőséges időjárási viszonyok fennmaradásával, állandósulásával kell számolni. Ezért ezek elhárítására, az okok megszüntetésére a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Talaj- és vízbázis védelem.
- Avas-domboldal és a Tetemvár omlásveszélyének megszüntetése.
- Belvívveszély csökkentése, árvízveszély megszüntetése.
- Burkolt felületek arányának csökkentése, zöldfelületek arányának növelése.
- Klímavédelem, a város szélcsatornáinak működtetését gátló tényezők felszámolása, élővízfolyások igény szerinti kibontása.

C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és -szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés

Az operatív cél indoklása:

A leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása érdekében meg kell teremteni a közjavakhoz és –szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés feltételeit a városban.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Meg kell teremteni a gazdasági verseny és a szolidaritás közötti összhangot.
- Növelni kell a hátrányos helyzetűek iskolázottsági arányát, szakmaszerzésére irányuló motiváltságukat, csökkenteni kell iskolai lemorzsolódásukat.
- Csökkenteni kell a településrészek infrastrukturális ellátottságában jelentkező különbségeket.
- Növelni kell az akadálymentesen elérhető szolgáltatások körét fókuszálva a megváltozott munkaképességűek és fogyatékkal élők csoportjára.
- Nők esélyegyenlőségét segítő programok támogatása.

C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése

Az operatív cél indoklása:

A leszakadó társadalmi csoportok veszélyeztetik Miskolc versenyképességének javulását, a társadalmi különbségek társadalmi békétlenséget okozhatnak. Erősíteni kell a társadalmi együttélést, a társadalmi párbeszéd feltételeit, a helyi közösségeket.

Miskolc fejlődése aligha képzelhető el a városért tenni akaró, a város iránt elkötelezett polgárság nélkül.

Az operatív cél eléréséhez kapcsolódó fontosabb feladatok:

- Antiszegregációs programok indítása (gyermekszegénység, területi hátrányok csökkentése).
- Lokálpatriotizmust segítő események, rendezvények (pl.: várostörténeti események, versenyek, stb.) szervezése.
- Város imázsának tudatos formálása.
- Munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett csoportok foglalkoztathatóságának javítása.
- A város lakosságmegetartó erejének fejlesztése hangsúlyosan a magasan kvalifikált, szakképzett lakosokra (pl. ösztöndíj programmal).

1.2. Operatív célok közötti összefüggések

Az ITS operatív céljai között különböző szorosságú (szoros, közepesen erős és laza) kapcsolat van (1. táblázat), de ez nem jelenti az operatív célok alá- és fölérendeltségét. Az operatív célok kiegészítik, támogatják, segítik egymást; hatásuk multiplikatív jellegű.

Az operatív célok viszonya az alábbiakban foglalható össze:

- Mind a 17 operatív cél között kimutatható az oksági kapcsolat, és azok városfejlesztési szempontból relevánsak.
- A legszorosabb ok-okozati kapcsolat a gazdaságfejlesztési (C1.1; C1.2; C1.3) és a többi operatív cél között jelentkezik. A legerősebb gazdaságfejlesztési részcélnak a „Vonzó, támogató befektetői környezet” kialakítása bizonyult; ezt követi azonos súllyal a magas hozzáadott érték elérésére, ill. a helyi gazdaság erősítésére irányuló rész cél.
- Az operatív célok duális kapcsolatban állnak egymással (pl.: a C1.1. operatív cél függ a C3.1. operatív céltól, ill. fordítva).
- Az operatív célok között mindössze négy esetben (C5.3.–C1.1.; C5.4.–C2.1.; C5.1.–C2.1.; C5.1.–C4.3.) mutatható ki lazább oksági kapcsolat.

A stratégiában megfogalmazott beavatkozások mindegyike egyidejűleg több cél megvalósítását szolgálja.

1. táblázat: Az operatív célok egymáshoz való viszonya

Operatív célok	Célok leírása																	
	C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megteremtése	C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése	C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	C2.3. Fenntartható életmód környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése	C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése	
C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megteremtése		1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	
C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	1		1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	
C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	
C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése	1	1	1		1	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	
C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	2	1	1	2		1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	2	2	2	1	2		1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	
C2.3. Fenntartható életmód környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	2	2	2	2	2	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	1	1	1	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2	2	2	2	
C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	1	1	1	2	1	2	2	1		2	2	2	2	2	2	2	2	
C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	2	2	1	2	2	2	2	2	2		2	2	2	3	2	2	1	
C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2	
C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2	
C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	
C5.1. Személyi és vagyonbiztonság erősítése	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3		2	2	2	1	
C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	
C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	3	2	3	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2		1		
C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése	2	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1			

Jelmagyarázat: 1 – szoros kapcsolat; 2 – közepesen erős kapcsolat; 3 - laza kapcsolat

Forrás: saját szerkesztés

1.3. Operatív célok területi dimenziói – koherencia vizsgálata

A stratégiai, mind pedig az operatív célrendszer Miskolc valamennyi városrészének jövőbeni fejlődési pályájára hatást gyakorol.

Az operatív célok főbb területi üzenetei (2. táblázat):

- bővüljön a belvárosban és a barnamezős területeken a zöldfelületek nagysága, zöldfolyosók alakuljanak ki;
- hasznosuljanak a barnamezős területek, legyenek a városszövet szerves részei;
- csökkenjen a belváros forgalomterhelése, szűnjenek meg a felszíni parkolásra szolgáló (többségükben) elhanyagolt területek;
- fejlődjenek a városrészi alközpontok (Diósgyőr, Miskolctapolca, Avas), az alközpontok között intelligens közösségi közlekedéssel összekötött hálózat jöjjön létre;
- a használaton kívüli városi területek kapcsolódjanak be a városszövetbe, ezeknek a részeknek a gazdasági funkciója erősödjön;
- csökkenjen a gépjármű közlekedés miatti környezetterhelés;
- fejlődjenek a várostérségek közötti gazdasági, közlekedési és társadalmi kapcsolatok;
- bővüljön a K+F+I potenciál és kapacitás az Egyetemvárosban, és Miskolctapolcán;
- folytatódjon a panellakások rehabilitációja (Avas, Diósgyőr, Belváros városrészben);
- az ipari övezetek a városmagtól távolabb bővüljenek;
- az antiszegregációs program segítségével javuljon a szegregációban élők munkaerőpiaci helyzete (kezdetben a szociális foglalkoztatással, majd speciális gazdaságfejlesztő beavatkozásokkal);
- Diósgyőr - Lillafüred, Miskolctapolca, valamint a Belváros - Kisavas- Nagyavas egyedi turisztikai kínálata, a régió turisztikai kínálatának meghatározó része legyen.

2. táblázat: A városrészi célok kapcsolata az operatív célokkal

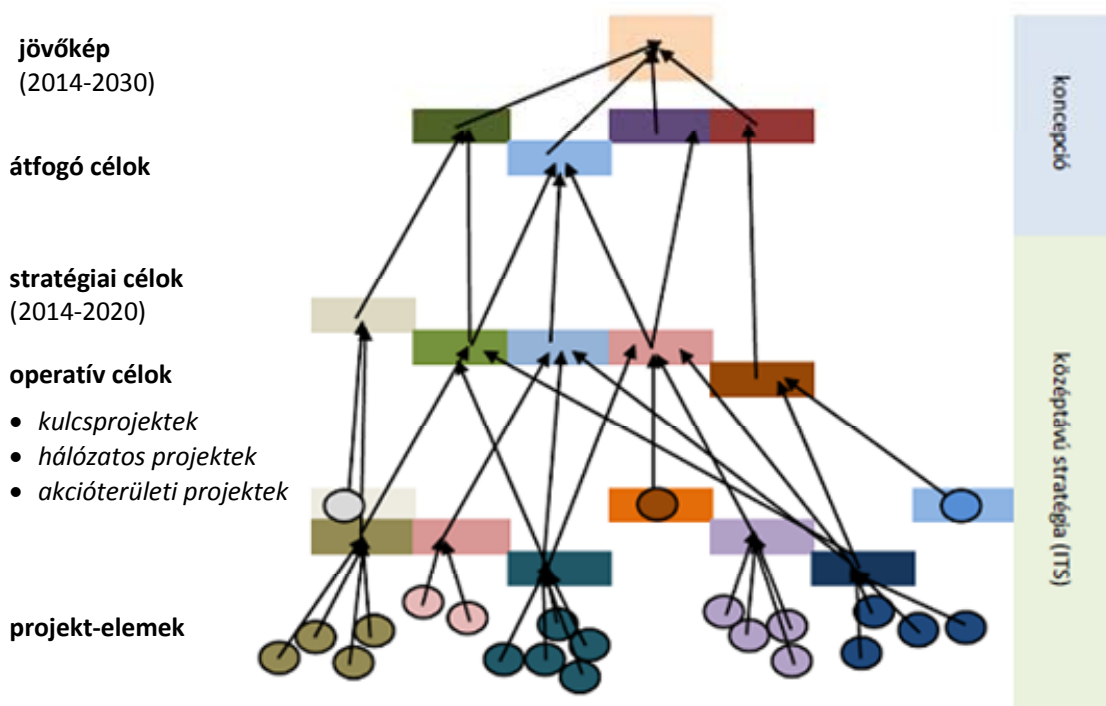
operatív cél	1. Szentpéteri kapu - Észak-keleti városrész	2. Selyemrét - Keleti városrész	3. Martin kertváros - Szirma	4. Héjcsaba- Görömböly	5. Avas kelet - Népkert	6. Tetemvár - Északi domboldal	7. Belváros	8. Avasi városrész	9. Egyetemváros-Ruzsin	10. Miskolcnapoly	11. Komlóstető - Vargahegy	12. Miskolc-közép városrész	13. Lyukóvölgy	14. Percec	15. Diósgyőr - Nyugati városrész	16. Bükkszentlászló	17. Lillafüred- Ómassa
C1.1. Magas hozzáadott értékű tudásgazdaság megteremtése	1	2	2	2	3	3	2	2	1	1	2	2	3	2	2	2	2
C1.2. Helyi gazdaság erősítése, beszállítói kör támogatása, foglalkoztatottság növelése	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C1.3. Vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2
C1.4. Kezdeményező és együttműködő intézményhálózat fejlesztése	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C2.1. Fenntartható erőforrásgazdálkodás, megújuló energiaforrások szerepének növelése a városban és a várostérségben	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2
C2.2. Környezetterhelés csökkentése, környezeti károk mérséklése	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
C2.3. Fenntartható életmód környezettudatos szemléletmód erősítése a városban és a várostérségben	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C3.1. Magasan kvalifikált munkaerő megtartása, vonzása és képzése	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2
C3.2. Intelligens város és várostérség erősítése	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2
C3.3. Humán szolgáltatások fejlesztése	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2
C4.1. Épített környezet rendezettségének és gondozottságának növelése, és a fenntartható gazdálkodás biztosítása	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2
C4.2. Közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1
C4.3. Korszerű közszolgáltatások kialakítása Miskolcon és térségében	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C5.1. Személyi és vagyónbiztonság erősítése	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2
C5.2. Környezetbiztonság és katasztrófavédelem hatékonyságának növelése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
C5.3. Erőforrásokhoz, közjavakhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, esélyteremtés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C5.4. Társadalmi integráció, kohézió és lokálpatriotizmus erősítése	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Jelmagyarázat: Kiemelt kapcsolatot: 1; Közepesen erős kapcsolatot: 2; Laza kapcsolatot: 3

Forrás: saját szerkesztés

2. MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

A stratégiai és operatív célok ismeretében Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiája kulcsprojekteket, akcióterületi- és hálózatos projekteket fogalmaz meg (4. ábra).

4. ÁBRA: STRATÉGIAI CÉLOK, RÉSZCÉLOK ÉS A PROJEKTEK KAPCSOLATA

Forrás: Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (26. old.)

A projektek komplementer jellegűek, egymást erősítik; együttesen garantálhatják a célok megvalósítását. Mindhárom projektesoport több projekt elemet tartalmaz.

2.1. Kulcsprojektek

A kulcsprojektek azok a kritikus fejlesztések, amelyek megvalósulása alapvetően befolyásolja a középtávú (2020-ig tartó) városi célok elérését.

A stratégiai és operatív célok ismeretében négy kulcsprojekt meghatározására került sor:

- déli és keleti befektetési övezet kialakítása, északi ipari park továbbfejlesztése;
- technológia-fejlesztő és kutatóközpont létrehozása;
- a vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése;
- alacsony iskolázottságú társadalmi csoportok foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.

2.1.1. Déli és keleti befektetési övezet kialakítása

Kulcsprojekt indoklása

A déli és keleti befektetési övezet, valamint az északi ipari park továbbfejlesztése biztosíthatja Miskolcon a nagybefektetőknek is ajánlható közművesített, zöldmezős beruházásokra alkalmas területeket. A betelepülő vállalkozások és beszállítók vonzása az Európa 2020 stratégiában megfogalmazott foglalkoztatás növelését szolgálja a foglalkoztatásbarát fejlesztésekkel. A technológiai nagybefektetők fontos fejlesztéseket (a Miskolci Egyetemen modern iparágak megtelepedése, megerősödése, inkubátorházak vállalkozókkal való feltöltése) indukálhatnak. Bővíülhet a beszállítói lánc, ezáltal javulhat a KKV-k verseny- és foglalkoztató képessége. A beruházásoktól a foglalkoztatottsági helyzet javulásán túl az önkormányzat iparüzési adóbevételeinek többlete várható; pull faktor lehet a szakképzésben és felsőoktatásban, javulhat a város vonzereje, versenyképessége, ami további ipari beruházásokat generálhat. A fejlesztés a foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók közé tartozik, az önkormányzati többségi tulajdonú ipari parkok, technológiai parkok, iparterületek, inkubátorházak, logisztikai központok szolgáltatásfejlesztésével és a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésével.

A befektetési övezet kiépítésének elmaradása negatívan befolyásolhatja a foglalkoztatottsági helyzetet, ami a város fejlődésében (lakossági jövedelmek nem megfelelő mértékű növekedése, munkanélküliség stagnálása, adóbevételek elmaradása, fejlesztések elmaradása) problémákat okozhat.

2.1.2. Technológiafejlesztő és kutatóközpont létrehozása

Kulcsprojekt indoklása

A legújabb technológiai generációhoz tartozó, betelepülni szándékozó (ill. már működő) vállalkozások már ma is igénylik, hogy munkájukat miskolci székhelyű (az Egyetem, ill. a Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közhasznú Nonprofit Kft. tudásbázisára épülő) termék- és technológiai fejlesztő központ segítse.

A technológiafejlesztő és kutatóközponttal (tudáscentrum) növelhető a város és a régió tőkeabszorpciós képessége. A központ a befogadó környezet innovációs alapintézményeihez (egyetem, K+F+I vállalkozások) kapcsolódva fejti ki hatását, befolyásolja azok tradicionális-tól eltérő továbbfejlődését. Emellett fontos szerepet tölthet be a globális hálózati rendszerek (együttműködési háló), stratégiai szövetségek, szolgáltató és K+F hálózatok szervezésében, létrehozásában és működtetésében. Így hozzájárul a versenyképes gazdaság (mint átfogó cél) megvalósításához, ill. a gazdasági potenciál növeléséhez (stratégiai cél). Amennyiben ez a kulcsprojekt nem valósul meg, az veszélyezteti a *magas hozzáadott értéket előállító tudás-gazdaság* megteremtését lehetőségét, ill. enélkül a vonzó, támogató befektetői környezet kialakítása is nehezebb. (A termék- és technológiai fejlesztő központ egyik pillére az UNIBRAIN Szolgáltató Centrum, melyről további információkat a 2.3.2. alfejezet (Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése elnevezésű akcióterület) tartalmaz.)

2.1.3. A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése

Kulcsprojekt indoklása

Miskolc több egykor különálló település (Miskolc, Diósgyőr, Hejőcsaba, Görömböly, Szirma, Hámor, Bükk-szentlászló) összeolvadásával jött létre, tulajdonképpen szerves egységgé sohasem vált. Egyes városrészek máig is megőriztek múltjukból olyan sajátosságokat, ami közösséget megkülönbözteti a többi városrésztől, és egykori településükhöz erősebben kötődnek.

Városrész központok rehabilitációja

A beavatkozás célja a helyi közösségek erősítése, az egykori településközpontok felélesztése, közösségi, kulturális funkciókkal való ellátása, megerősítése. Ezt a folyamatot segíti, hogy a városrész központok közül több az akcióterületi projekteknek köszönhetően megújulhat (Belváros, Diósgyőr, Tapolca, Avas), és a megújult térben, épületekben lehet létrehozni a szükséges közösségi funkciókat. A megújuló városrészközpontok teret biztosíthatnak különféle közösséget erősítő rendezvényeknek, fesztiváloknak, társadalmi, kulturális célú szervezeteknek, kluboknak, egyesületeknek, kiállításoknak. A beavatkozások létrehozhatnak nyílt és zárt közösségi tereket, rendezett helyszíneket (tér, rendezvényhelyszín, művelődési ház), és támogathatják ezek étellel megtöltését, valamint akár lehetőséget biztosíthatnak kereskedelmi funkcióknak is.

2.1.4. Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése

Kulcsprojekt indoklása

A foglalkoztatottság növeléséhez kapcsolódó kulcsprojekt (ami kapcsolódik a *Külterület, zártkertes övezet* elnevezésű hálózatos projekthez) csökkentheti a megélhetési problémákat, a szegregáltságot, a társadalmi leszakadást. A szegregátumokban élők foglalkoztatásával nőhet a biztonság (közelebb kerülünk a *Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése* stratégiai cél megvalósításához) és segítheti a társadalmi felzárkózást. A helyi gazdaság a helyi erőforrásokra épít, a környezet degradációja nélkül, magasabb hozzáadott értékű termékeket is képes előállítani.

Megvalósulásával bővíthető és gondozottabbá tehető a város zöld infrastruktúrája, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás feltételei javulhatnak, a vízmegtartás miatt csökkenhetnek a szélsőséges időjárási helyzetekből adódó negatív következmények.

A külterületen, zártkertes övezetekben létrejövő szociális célú gazdaságok mellett *szükség van az oktatás* (különös tekintettel az oktatás hátránykompenzációs képességének erősítésére, valamint a hátrányos helyzetű, köztük roma fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és bennmaradásának elősegítésére), *ill. a helyi gazdaság fejlesztésére*. A leszakadó, alacsony iskolázottságú csoportok felzárkózását elősegítheti az ezen csoportok igényeit, lehetőségeit és motiváltságát szem előtt tartó közösségi foglalkoztatási programok kialakítása, melyet támogat a piaci alapú foglalkoztatást ösztönző állami-önkormányzati segélyezési rendszer is.

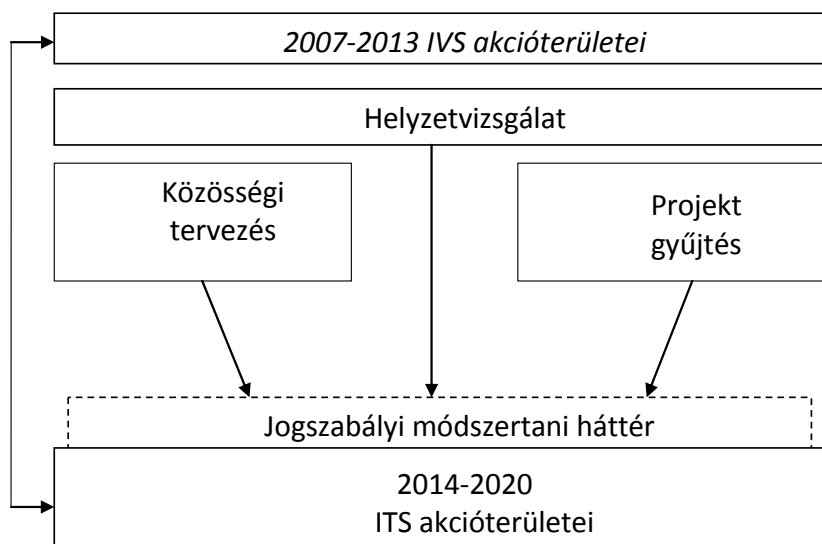
A kulcsprojekt megvalósulása nélkül nem lehet elvárni a *növekvő biztonságra* vonatkozó átfogó cél maradéktalan teljesülését, továbbá a személyi és vagyónbiztonság erősödését. Az egyre valószínűbbé váló éghajlatváltozás negatív hatásainak csökkentésére (kivédésére) már most fel kell készülni, hosszú távú gondolkodás szükséges. E kezdeményezés nélkül lehetlenné válik a lakosság lokálpatriotizmusának hatékony növelése, a társadalmi integráció feltételeinek megteremtése.

2.2. Az akcióterületek kijelölése, lehatárolásuk indoklása

A stratégia szerves eszközként kezeli a várost, de feladatának tekinti, hogy olyan „sűrűsödési” területeket (akcióterületeket) jelöljön ki, ahol a tervezett fejlesztések koncentráltan valósulnak meg. Így az akcióterületi beavatkozások a szinergikus és multiplikatív mechanizmusok révén tágabb környezetükre, vagy a város egészére dinamizálóan, pozitívan hatnak.

A jelenlegi tervezési időszak akcióterületeinek lehatárolásához az alábbi információkat vettük figyelembe (5. ábra):

- az előző fejlesztési időszakban kijelölt akcióterületek, az ott tervezett, ill. előkészített beruházások készülségi foka és indokltsága;
- a jelenlegi időszak helyzetvizsgálatának megállapításai, a jogszabályi háttér és módszertani szempontok;
- projektgyűjtések során megfogalmazott elképzelések;
- városfejlesztési szakmai műhely (2014.01.8-11.) ajánlásai.

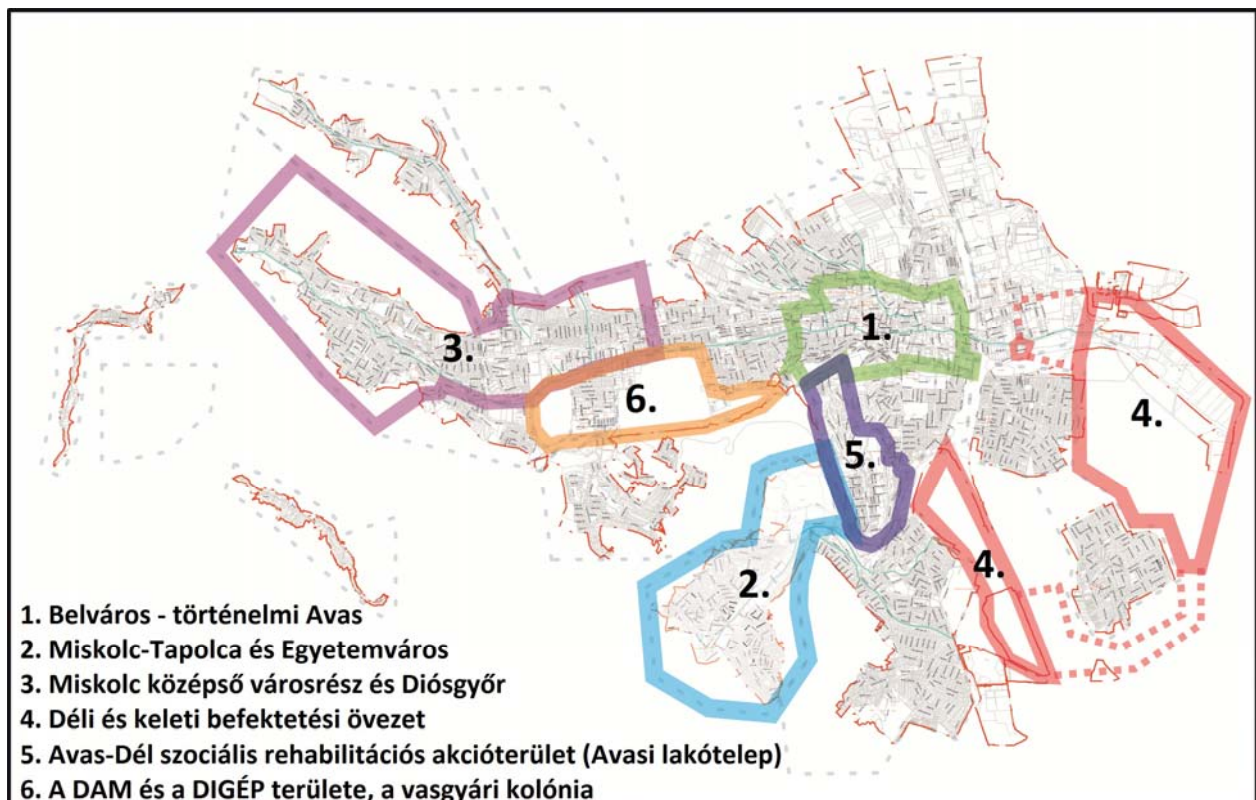
5. ÁBRA: AKCIÓTERÜLETEK LEHATÁROLÁSÁNAK FOLYAMATA

Forrás: saját szerkesztés

A workshopon és a szakmai műhelyben megfogalmazott projektjavaslatok lokalizációja lehetőséget kínált az akcióterületek lehatárolására.

Ennek alapján az alábbi hat akcióterület kijelölésére került sor (6. ábra):

- Belváros – történelmi Avas;
- Miskolctapolca és Egyetemváros;
- Miskolc középső városrész és Diósgyőr;
- Déli és keleti befektetési övezet;
- Avas-Dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep);
- A DAM és a DIGÉP területe, a vasgyári kolónia.

6. ÁBRA: MISKOLC MJV. AKCIÓTERÜLETEINEK ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

2.3. Akcióterületeken tervezett fejlesztések

A következőkben a hat akcióterületen tervezett beavatkozások leírására kerül sor, melyek esetében a tervezés folyamata nem előzmények nélküli. Ugyanakkor a tervezett beavatkozások előkészítettsége változó: egyes esetekben már az építési engedélyek is rendelkezésre állnak, míg máshol a megalapozó tanulmányok érhetőek csak el. A város jelenleg is - egyrészt nemzetközi, másrészt hazai projektek, továbbá szakértői megbízások keretében - számos beruházás előkészítésén dolgozik. Az akcióterületi projekt kivitelezésénél az ún. integrált területi beavatkozások (ITB) módszertanát, megközelítését kell alkalmazni, ami garantálhatja a különböző jellegű projektek megfelelő együtthatását.

2.3.1. Belváros - történelmi Avassal fejlesztése

A Belváros a történelmi Avassal a város központja, ahol a kulturális-, a hivatali-, az üzleti-, kereskedelmi- és vendéglátóipari funkciók jelentős része koncentrálódik, szignifikáns a népessége; átlag feletti az egyházi és műemléképületek száma (7. ábra).

7. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A megelőző két uniós fejlesztési ciklus alatt megkezdődött a terület rehabilitációja és funkcióbővítése. Ennek főbb elemei: a sétálóövezet bővítése és megújítása; a közúti közlekedés reorganizációja, az átmenő forgalom elterelése (Corvin, Petőfi Sándor és Dayka Gábor utcák kapacitásának bővítése); a Városháza bővítése; a Szinva patak „kibontása”, környezetének részleges teraszosítása; a népkerti sportkomplexum részleges rehabilitációja; a parkolókapacitások bővítése; a lakótelepi házak egy részének hőszigetelése; az Avas északi

oldal infrastruktúra-fejlesztés előkészítése; a villamospálya és járműpark cseréje; közösség-építés (lakosság, ingatlan tulajdonosok, kereskedők).

A 2014-2020 közötti időszakban folytatni kell a megkezdett fejlesztéseket az akcióterület, a „City” (a közigazgatási, hivatali és üzleti) funkcióinak erősítését, minőségének javítását, valamint a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztését, a turisztikai attrakciók vonzóképességének növelését, az életminőség és a lakókörnyezet javítását. Mindezek együttesen hozzájárulhatnak Miskolc történelmi városmagja presztízsének emelkedéséhez, a város versenyképességének javításához, a magántőke mobilitásának növeléséhez, a befektetési kedv és befektetői bizalom emelkedéséhez.

Fontosabb fejlesztések:

- a) Kreatív iparágban működő vállalkozásoknak korszerű telephelyi feltételeinek kialakítása, kreatív vállalkozások letelepülésének támogatása, tanácsadó szolgáltatások fejlesztése. A fejlesztés a vállalkozások és befektetők számára vonzó városszerkezet kialakítását szolgálja a városközpont gazdasági funkciójának erősítésével (vállalkozásfejlesztési központ létrehozása, szolgáltatásfejlesztés).
- b) A Belváros épített és természetes környezetének megóvása, rehabilitációja:
 - b/1. A leromlott állapotú, funkció nélküli, de emblematikus épületek felújítása, új funkciók delegálása (elsősorban Leánykollégium felújítása), üzleti szolgáltató funkciók telepítésére.
 - b/2. Szinva-patak, Miskolc „zöldfolyosójának” további feltárása, rehabilitációja. A kapcsolódó projekteknek összhangban kell állnia a Szinva komplex fejlesztését célzó más beavatkozásokkal.
 - b/3. A Belváros zöld területeinek (terek, parkok) összehangolt bővítése, meglévők rehabilitációja, „zöld élőlánc” kialakítása Miskolc szívében (a Szent István tértől a Szemere-kerten, a Deák Ferenc és dr. Antall József téren át egészen a Népkertig). A fejlesztés a család- és klímabarát városi környezet kialakításának célját szolgálja, a városi zöld környezet megteremtésével.
 - b/4. A Főtér fejlesztése a Belváros rehabilitációjának részeként.
 - b/5. Zöld tetők, zöld falak kialakítása a lakosság közreműködésével.
- c) A Belváros kulturális, művészeti és szakrális vonzerejének fejlesztése, funkciók diverzifikálása:
 - c/1. A történelmi Belváros művész és múzeum negyed fejlesztése (bővített és felújított Herman Ottó Múzeum, Papszer utcai épület).
 - c/2. A város szakrális tereinek rehabilitációja, turisztikai, közösségi célú hasznosításának javítása (pl.: Miskolc Kálvária domb rehabilitációja, Insula Lutherana Miskolciensis, Református zenei udvar kialakítása, Bárka projekt, Kazinczy Ferenc utcai zsinagóga felújítása, Deszka Temető védelmi rendszerének kiépítése és kegyeleti parkká történő fejlesztése, stb.).

- d) Turisztikai kapacitások bővítése, attraktivitásuk javítása:
- d/1. A történelmi Avas unikális lehetőséget, turisztikai vonzerőt magában hordozó területe a városnak. A borospincék világa, a borászati tevékenységek bemutató jellegű fellelevenítése érdekes, vonzó régi-új szint hozhat a város kulturális, turisztikai kínálatába.
 - d/2. A terület környezetvédelmi célú infrastruktúra-fejlesztésének előkészítése elkezdődött (partfal, csapadékvíz, szennyvíz, közvilágítás).
 - d/3. Az Avas kilátó a város szimbóluma, környezetének komplex rehabilitációja (az Avas tető korábbi rekreációs célú területeinek helyreállítása).
 - d/4. Az Avas szálló minőségi, prémium kategóriás rehabilitálása magánberuházás révén (vállalkozói tőke bevonásával). A megfelelő létesítmények kialakításával Miskolc a konferenciaturizmus szegmensében is megjelenhet.
 - d/5. Az avasi pincesoron kereskedelmi szálláshely kialakítása magántőke bevonásával.
- e) Forgalommentesítés és környezetterhelés csökkentése a városmagban:
- e/1. A Búza téri autóbussz-állomás kitelepítése az átmenő forgalom csillapítása (intermodális csomópontba történő áthelyezése), elkerülő (tehermentesítő) utak megépítése, ami lehetővé teszi a tér átalakítását (pl.: zöld sziget), ill. funkcióbővítést.
 - e/2. Környezetbarát közösségi közlekedés kialakítása, modern járműparkkal.
- f) Szociális kohézió és az egészségtudatos életmód fejlesztése
- f/1. Népkerti szabadidő-komplexum rehabilitációjának folytatása, közösségi sportolási lehetőségek bővítése (pl.: szabadtéri futás, testépítés).
 - f/2. Új közösségi terek létrehozása, a társadalmi kohézió és kötődés erősítése (a volt Tiszti Klub épületéből civil közösségek befogadására alkalmas létesítmény létrehozása), a meglévők fejlesztése.
 - A Belvárosban a Főtér fejlesztése, ill. más a Szinvát érintő beruházások csak a „Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja” elnevezésű hálózatos projekttel összhangban valósíthatók meg.
 - A Belváros forgalomterhelésének csökkentése, ill. a Búza tér új funkciókkal történő ellátása csak a Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok kialakítása) után érhető el, valósítható meg.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Más akcióterületekkel:
 - Miskolc középső városrész, Diósgyőr.
- Kulcsprojektekkel:
- A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése.
- Hálózatos projektekkel:
 - Szinva-patak „zöldfolyosó” rehabilitációja.
 - Közműrendszer fejlesztése.

- Sport infrastruktúra fejlesztése.
- Zöld infrastruktúra fejlesztése.
- Város közvilágítás rehabilitációja.
- Szociális inkubációs rendszer fejlesztése.
- Közösségi közlekedési rendszerbe integrált kerékpáros közlekedési rendszer kiépítése.

2.3.2. Miskolctapolca és Egyetemváros fejlesztése

Az akcióterület Miskolc tudományos, felsőoktatási és egyik kiemelkedő jelentőségű idegenforgalmi központját fedi le (8. ábra).

8. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

Miskolctapolca fejlesztése alapvetően két, egymást jól kiegészítő célt szolgál: erősíteni kell egyrészt a lakóövezeti, másrészt a turisztikai funkciókat, gondosan ügyelve a kettő közötti egyensúlyra. A vendégéjszakák számának, ill. az átlagos tartózkodási idő növekedését nagyban segítheti Miskolctapolca városrészi központjának erősítése. Ennek eredményeként a javuló jövedelmi viszonyok (a kialakítandó központban működő egységek hozzájárulnának a foglalkoztatás növeléséhez) számos multiplikátor hatással bírnak. Ennek érdekében meg kell akadályozni a terület szlömösödését, ill. meg kell tartani a városrész kertvárosi funkcióit, komplex programokkal kell erősíteni a turisztikai attrakcióit, üdülővárosi jellegét. Fejleszteni, revitalizálni kell a zöldterületeket, ill. meg kell vizsgálni a városrészi kapcsolatok erősítésének lehetőségét. Már számos – a 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégiában célul kitűzött – részeredményt tud a városrész felmutatni, így a strand felújítási munkálatai megkezdését, ill. a Barlangfürdő bővítését.

Az Egyetemváros Miskolc tudásközpontja. Ennek erősítésével (K+F+I potenciál fejlesztése) a jövőben kialakul a vonzó befektetői környezet. A start-up és spin-off vállalkozások támogató infrastrukturális környezetre találnak itt, melynek eredményeként akkumulálódik a szellemi tőke, intenzívvé válik az információáramlás, fejlődik az eszközpark, ill. bővülnek a szolgáltatások. Ezáltal megteremtődnek a lehetőségek a háttérpári tevékenységek végzésére, létrejön egy inspiráló közvetlen kapcsolatépítési légkör, javul a gazdaság hatékonysága, nő a vállalkozói kedv. Térben és időben létrejön az a szellemi tőke-koncentráció, amelyek helyreállítják az innovációs folyamat - sokszor egymástól elszakadó - tevékenységei közötti információs-érdekeltségi kapcsolatokat, ill. bizonyíthatóan csökkentik a K+F folyamat kockázatait.

A szolgáltatások köre a technikai jellegtől a komplex vezetési tanácsadásig terjedhet, melyek elsősorban a kezdő, ill. a kisvállalkozások számára jelentenek biztos szakmai háttérrel. A K+F mozzanatokon túl biztosítják a termelés gyors elindításának feltételeit. A kedvező körülmények és a bemutatható sikeres példák, segítik a bátrabb vállalkozói döntéseket. Elsősorban a végső termelési fázisokban jelenik meg a széleskörű munkaerő-igény. A fejlesztések egy vállalkozásbarát, népességmentő, városi fókuszú településfejlesztésnek lehetnek az elemei.

Nem elhanyagolható azonban az a minőségi tényező sem, amely a „kvalifikált elit” regionális megkötésében jelentkezik: az intézmények környezetében létrejövő másodlagos hálózatok révén vonzzák az új helyet kereső vállalkozásokat.

A célok eléréséhez erősíteni kell az Egyetemvárosban folyó K+F+I potenciált, ill. bővíteni kell a meglévő szolgáltatási funkciókat. Meg kell teremteni a spin-off cégek egyetemi alapításának, befogadásának, szolgáltatásokkal való ellátásának feltételeit. Érdekeltté kell tenni a városfejlesztési intézményeket, ill. a Miskolci Egyetemet ezen vállalkozások támogatásában (nem feltétlenül csak pénzügyi támogatásról, hanem szellemi, infrastrukturális, szabályozási stb. segítségről). A 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégiában kitűzött célok részben megvalósultak, így javult az Egyetemen folyó kutatómunka hazai és nemzetközi elismertsége, kompetenciaközpontok alakultak, lezajlott az egyetemi főépület jelentős részének rehabilitációja, felépült a Kemény Dénes Városi Sportuszoda.

Fontosabb fejlesztések:

a) *Komplex turisztikai fejlesztés Miskolc-Tapolcán*

- a/1. Tapolcai strandfürdő: a strand újjáépítése folyamatban van (I. fázis kivitelezése megkezdődött), de ennek további fejlesztése, kiegészítése (turisztikai attrakcióként egy élményfürdő létrehozása) szükséges.
- a/2. Egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztése, klimatikus gyógyhellyé minősítés, a Barlangfürdő egészségturisztikai és szolgáltatásfejlesztése.
- a/3. Az Óspark, Monostor és a Csónakázó-tó rekonstrukciója. Az utak, járdák, járdaszegélyek felújítása.
- a/4. Hejőliget turisztikai, szabadidős fejlesztése a Tapolcai strandfürdő létesítményeivel összhangban (kapcsolódva a *Sport infrastruktúra fejlesztése* elnevezésű hálózatos projekthez), piknikezésre alkalmas lehetőségek kialakítása.
- a/5. Ökoturizmus fejlesztése: a kerékpáros közlekedés, kerékpáros turizmus fejlesztése, segway és monsterröller túraközpont létrehozása, túra-, séta- és sportútvonalak kialakítása. A meglévő kerékpárutak kapacitáskihasználtságával összhangolt fejlesztése, kerékpáros pont, zöld pont kialakítása (ahol kerékpárok bérbeadására nyílik lehetőség), továbbá kiegészítő szolgáltatásokkal (pl.: szervizpark biztosítása, biztonságos őrzés és vagyonvédelem megteremtése, kerékpárutak szervezése; zárt tároló helyek kialakítása) komplex kerékpáros program kialakítása.
- a/6. Komlóstető és Miskolc-Tapolca között sétaút, ill. kerékpárút kialakítása. Jelenleg komoly problémát jelent e két városrész zsákjellege, ugyanakkor a vélemények megoszlanak e területek összekötése, megnyitása - a város további részei irányába - tekintetében. Erre megoldás egy séta- és kerékpárút létesítése, mely az ökoturisztikai célokat erősíti.

- a/7. A miskolctapolcai kőbánya rehabilitációja: a településrész vérkeringéséből kimaradó terület jelenleg hasznosítatlan, részben természetvédelmi és részben szegregált kőbányai rész. A területrész katlan jellegű, az egykori bányaművelés emlékét őrzi, és szoros kapcsolatban van azokkal az erdei területekkel, melyek a túraútvonalakba beépíthetőek. Az elképzeléseknél figyelembe kell venni, hogy a 4.672-32/2012. (ÉMI-KTVF) szám alatt megtörtént a város ivóvízellátásába bekapcsolt hidegvizes karsztforrások védőövezet rendszerének kijelölése. Ennek alapján a Várhegyi kőbánya a 20 napos elérési idejű területen található.
- a/8. JUNO hotel: jelen állapotában az épület tájseb, rehabilitálásra szorul (vállalkozói tőke bevonásával).
- b) *Miskolctapolca városrészi központjának rehabilitációja*, a meglévő funkciók bővítése, ill. fejlesztése: olyan központi tér kialakítása, mely rendezvények előadó tereként. A megjelenő üzletek többségénél a hagyományostól eltérő egyedi jelleg domináljon. Teret kaphatnának a helyi és térségi termékek, a desztinációs partnerek áruai, továbbá kereskedelmi és pénzügyi szolgáltatások, kulturális és civil szerveződések rendezvényei, fesztiválok (részben identitás erősítés, részben vendégvonzó programok). Az utak, járdák, sétányok felújításával javítható az itt lakók és ide látogató vendégek komfortérzete.
- c) *Miskolci Egyetem K+F+I szerepének erősítése UNI – BRAIN Termék- és Gyártásfejlesztési Innovációs Szolgáltató Centrum (ISC - Innovation Service Center) kialakítása*
A betelepült és a most betelepülő mechatronikai vállalkozások – növekedésük révén – elérték azt a kritikus tömeget (a térségi koncentráció erősödése következtében kialakuló technológiai nyomás; a szakember szükséglet szakosodása; a beszállítói hálózat bővítése és lokalizása; a K+F igények tekintetében), amiért piaci igény mutatkozik egy innovációs szolgáltató központ létrehozására és fenntartására. Miskolc városa újkori fejlődéstörténetének és jövőbeni növekedésének, ahhoz az állomásához érkezett, amikor lehetősége van a nemzetköziesedés és minőségi fejlesztés új távlatait kihasználva, a tudásalapú gazdaság alapjainak megteremtése irányába mozdulni. A tudáscentrum létrehozásánál tudatosan törekedni kellene a sokszínű és diverzifikált tevékenységi struktúra, ill. infrastruktúra kialakítására, ötvözve a tudományos parkok, a technológiai transzfer intézmények, a technopoliszok, a kompetencia /kiválósági/ központok, az inkubátor házak és a vállalkozói parkok előnyeit és szolgáltatás struktúráját.
- d) *Duális Képzési Kompetencia Központ, nemzetközi oktatási központ létrehozása*
A központ az országban elsőként kíván komplex szolgáltatási struktúrát kialakítani a különböző képzési szinten tanulók, ill. a már dolgozók egyéni kompetenciáinak, jártasságainak mérésére és differenciált fejlesztésére. A központ működése során strukturált módon kívánja támogatni a munkaerő-piaci igényeket hallgató/diák/munkatársi képességek és készségek formájában kialakítani kívánó iskolákat, intézményeket. Célcsoportok: általános iskolai felső tagozatos diákok, középiskolások, felsőoktatási intézmények hallgatói, felnőttképzés résztvevői, cégek/intézmények dolgozói.

A Központ a *Nemzetközi Óvoda és Iskola területen a Gyerekváros épületének hasznosításával* valósítható meg.

Infopark informatikai inkubátorház, informatikai klaszterközpont Az Infopark létrehozásával a régióban működő informatikai klasztertagok alkalmassá válnak a különböző képzési szinten tanulók és a dolgozók jelenlegi és elvárt kompetenciáinak, jártasságainak beazonosítására és mérésére, valamint egyedi képzési fejlesztési tervek támogatására, ami biztosítja a munkaerő-piaci beilleszkedés hatékonyságának javítását, ill. karrier építését. Közepes vállalatok betelepülésével azok közvetlenül meg tudják fogalmazni piaci igényeiket, gyakorlati helyeket tudnak kínálni, ill. alkalmazhatják az egyetemről kikerülő friss diplomás munkaerőt.

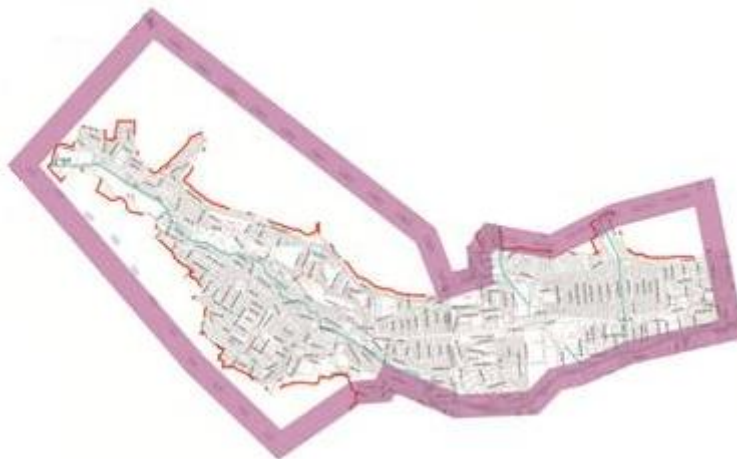
- e) *Egyetemi sportközpont komplex fejlesztése*
Az Egyetemen található sportpályák rehabilitációja.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - Déli és keleti ipari övezet (park) kialakítása.
 - Északi ipari park továbbfejlesztése.
- A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése.
- Hálózatos projektekkel:
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú é felsőfokú oktatásba.
 - Zöld infrastruktúra fejlesztése.
 - Sport infrastruktúra fejlesztése.
 - Közösségi kerékpáros közlekedési rendszer fejlesztése.

2.3.3. Miskolc középső városrész és Diósgyőr fejlesztése

Az akcióterület eltérő adottságú, funkciójú, megjelenésű városrészeket foglal magába: a Miskolc-Közép városrészt (Újdiósgyőr egy része, Bulgárföld, Kilián), a Diósgyőr-Nyugati városrészt (Diósgyőr, Majláth, Csanyik) (9. ábra).

9. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A panel és családi házas beépítésű területek mellett Miskolc városképét meghatározó épületek vannak a területen (pl.: Diósgyőri vár, DVTK Stadion).

A többféle funkció (lakó, ipari, turisztikai stb.) és adottság összetett problémákat és beavatkozásokat igényel.

Fontosabb fejlesztések:

Diósgyőr kedvelt turisztikai célpont, a turisták mellett a város lakói is nagy számban keresik fel az attrakcióit, a közelség miatt sokszor a lillafüredi látnivalókkal együtt (a Várat, a Miskolci Vadasparkot). Az akcióterület fejlesztései több célt szolgálnak, és ennek megfelelően többféle beavatkozást jelölnek ki.

- a lakófunkciók és a közösségi funkciók erősítését,
- ill. az ehhez is kapcsolódó turisztikai fejlesztéseket jelentik,
- továbbá a közlekedési- és közműrendszerek fejlesztései tartoznak ide.

a) Diósgyőr városrész központ integrált fejlesztése

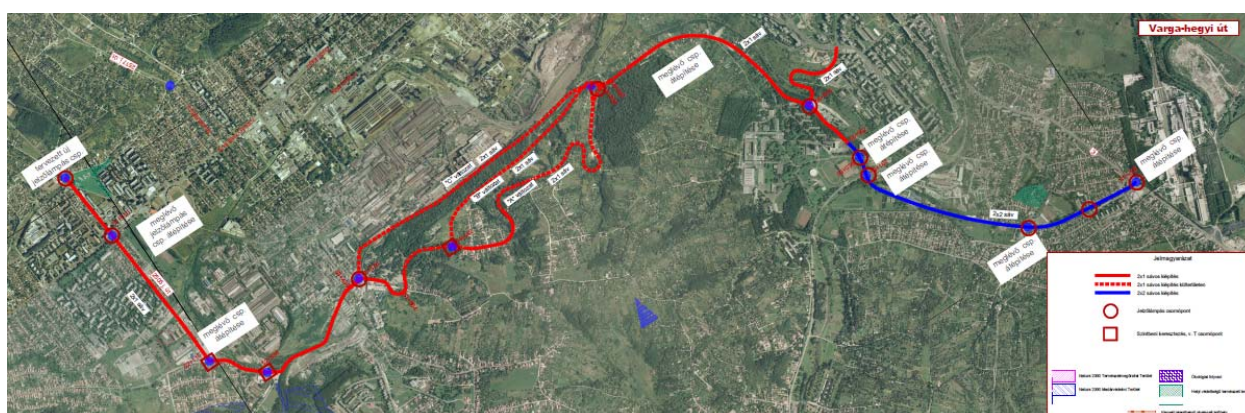
A lakófunkciók és a közösségi funkciók erősítését Diósgyőr városrész központ integrált fejlesztése szolgálja. Ez alapvetően a II. János Pál pápa tér közösségi célú kialakítását jelenti, ami különböző látványelemekkel (pl. szökőkút), térbútorokkal, szoborral olyan közösségi teret hozhat létre, ami hiánypótló a városrészben. Ennek kialakításakor figyelembe kell venni a kapcsolódási lehetőségeket a Diósgyőri Várhoz, ami a város egyik kiemelkedő turisztikai attrakciója. A Szinva partjának rehabilitációja is kínálja a két helyszín (Városközpont, Vár) sétánnyal való összekötésének lehetőségét, magas színvonalú, rendezett környezet kialakítását.

b) Diósgyőr és a Csanyik turisztikai fejlesztése, ami kapcsolódik Lillafüred turisztikai fejlesztéséhez is.

- A Diósgyőri vár és Lillafüred közötti biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése Lillafüred turisztikai potenciáljának (Függőkertek, Herman Ottó Emlékparkban Szeleta Őstörténeti látogatóközpont, stb.) növelését segíti.
- Diósgyőri strand környezetéhez méltó színvonalú fejlesztése.
- Miskolci Állatkert és Kultúrpark fejlesztése. A kifutók és épületek nagy része elavult, esztétikai szempontoknak és biztonsági állattartási előírásoknak csak felújítással, újraképzéssel, bővítéssel és korszerűsítéssel feleltethető meg. Az immerziós és interaktív bemutatók révén az ismeretterjesztés és oktatás hatékonysága megnő.
- Herman Ottó emlékpark fejlesztése, ahol a Szeleta Őstörténeti látogatóközpont és hozzá kapcsolódó tematikus élménypark kialakítása szükséges.

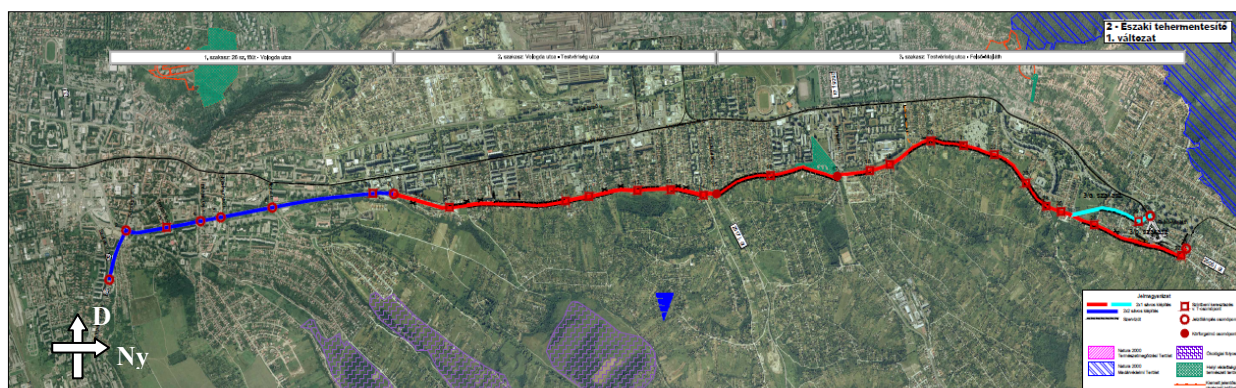
c) A közlekedési rendszerek fejlesztése

Az Akcióterület megközelíthetőségét segítheti a hálózatos projektek közé tartozó közlekedésfejlesztéshez való kapcsolódás, így a Belvárost elkerülő Északi tehermentesítő út kiépítése az Akcióterületen és a Vargahegyen átvezető közlekedési út a Déli tehermentesítő út visszakötése az Andrassy úthoz. A fejlesztést indokolja, hogy Miskolc város területén a nagy közúti fejlesztések félbe maradtak, ezért közúthálózata túlterhelt. A projekt egyrészt megoldhatja a déli, a keleti és a nyugati városrészek közvetlen kapcsolatának biztosítását, ill. a völgyfenéken vezetett villamospálya mellett kialakult szűk közlekedési keresztmetszet kiváltását. Ennek megfelelően a két tehermentesítő út kelet-nyugati irányú végigvezetése, valamint a Vargahegyen átvezető út korszerűsítése, ill. az északi tehermentesítőig történő nyomvonal meghosszabbítása valósul meg. A közúti fejlesztések és a villamosvonal kiépítése a zárványterületek megközelítésében (főleg egykori DAM területe) is segítséget jelent, ezzel gazdasági hatások is realizálhatóak. A korszerű forgalom számára megnyitott területeken gazdasági vállalkozások letelepedését is lehetséges, és jelentősen oldódna a DAM területének megközelíthetősége, ill. logisztikai szerepének felértékelődése.

10. ÁBRA: VARGA-HEGYI ÚT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028 c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

11. ÁBRA: ÉSZAKI TEHERMENTESÍTŐ 1. VÁLTOZAT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028 c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

A közlekedésfejlesztési terv része a Majláth emeltszintű átszálló hely létesítése (IKOP források felhasználásával valósítható meg). A beavatkozás célja, hogy a jelenlegi villamos végállomás összközlekedési csomópontú kiemelt átszállóhely legyen. A helyi villamos, helyi autóbusz, helyközi autóbusz, taxi, kerékpár modalitások mellett kiemelt jelentősége van az erdei kisvasút végállomás ide helyezésének, ill. a kisvasút (utasforgalmi funkcióján túl) egyéb szállítási infrastruktúrájának kialakítására. A kereskedelmi, vendéglátó funkciókon túl a Bükk-hegység turisztikai információs központ. Az akcióterületen átfolyó Szinva esetében indokolt a megkezdett árvízvédelmi beruházások folytatása.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:

Diósgyőr városközpont rehabilitációja

A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése c. projekt részeként).

- Hálózatos projektekkel:

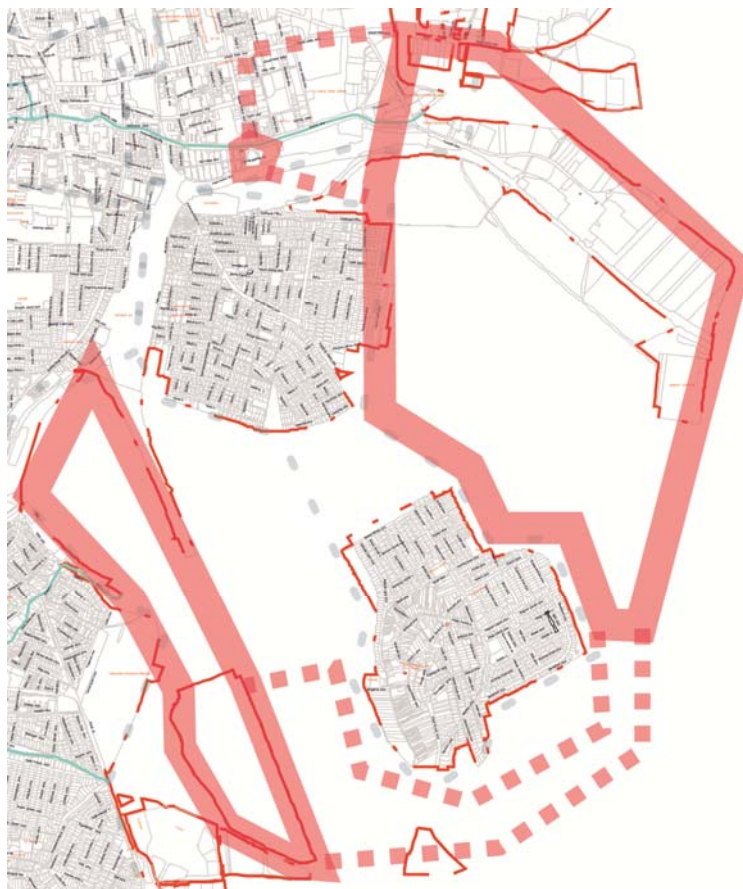
- a közlekedési rendszer fejlesztéséhez a Körvillamos törzsvonal kialakításának terve a DAM területén és az Újgyőri főtérnél kapcsolódik;
- az emeltszintű átszállóhely kialakításánál a majláthi végállomás, és a közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának fejlesztése Miskolcon és térségében c. projekt is ezen akcióterület területén több beavatkozást jelenthet;
- a városon belüli tehermentesítő utak kiépítésénél a Déli tehermentesítő visszakötése az Andrassy úthoz terv jelenik meg, és természetesen az akcióterület útjait érintheti az önkormányzati utak felújításának terve;
- a sport infrastruktúra fejlesztése az akcióterület iskoláit, intézményeit is érinti az Oktatási sport infrastruktúra fejlesztése olyan módon, hogy alkalmassá váljon városrészi sport funkciók ellátására is c. projekt révén;
- megújuló és intelligens rendszerek használata és energiahatékonysági fejlesztések támogatása;
- levegőtisztaság-védelmi intézkedések;
- Miskolc komplex játszótér rekonstrukciós programja zöldfelület növelésével;

- önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok, ill. közszolgáltató intézmények energiahatékonysági fejlesztése, ezen belül: épületenergetikai korszerűsítések;
- Miskolc egyes lakótelepeinek rehabilitációja, zéró emissziós hőellátás biztosítása;
- Szinva-folyosó rehabilitációja;
- Közvilágítás korszerűsítése, energiatakarékos megoldásokkal;
- Integrált szociális ellátórendszer infrastruktúra fejlesztése;
- Lillafüred turisztikai fejlesztése.

2.3.4. Déli és keleti befektetési övezet fejlesztése

A Déli és keleti terület két ipari befektetésekre alkalmas övezetet jelöl ki a városban, mely körülbelül 400 hektár, az M30-as autópálya bekötőútja mellett található, jó megközelítési lehetőséggel a Budapest–Miskolc vasúti fővonal és a 3-as számú főút között, a betelepült nagyáruházak és más kereskedelmi létesítmények szomszédságában. A keleti területen egy új Megapark hozható létre, amely 2020-ig további ipari tevékenységre alkalmas területet jelent (12. ábra).

A fejlesztés két pillérből áll: egyrészt a jelenlegi déli ipari park keleti irányú fejlesztése, másrészt bővítése (a 13. ábrán jelzett területek egy részén zöldmezős beruházásokra alkalmas betelepülni szándékozó nagyvállalatok számára kijánlható ipari területek kialakítása). Ehhez szükséges az önkormányzati tulajdonú, de fizikailag elkülönült területek összekapcsolása, az átjárhatóság biztosítása úgy, hogy a köztük lévő magánterületek ne sérüljenek, legfeljebb funkcióbővülés következzen be. Ennek érdekében együttműködési megállapodásokra van szükség a város, ill. a tulajdonosok között. Biztosítani kell a területek autópályáról történő elérhetőségét, a vonalas infrastruktúra kiépítését, továbbá a helyi termékek külföldi bemutatását.

12. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

a) Déli ipari park bővítése

A Déli ipari park kialakítása meghatározó jelentőségű a város gazdaságának fejlődésében (a foglalkoztatás-barát fejlesztés). A betelepülni szándékozó vállalkozók igényeinek megfelelően kialakított infrastruktúra több szintű kell, hogy legyen (vonalas infrastruktúra, igény esetén üzemcsarnokok biztosítása, különböző tanácsadási, inkubációs, magas szintű vállalkozói szolgáltatások is elérhetőek).

b) Megapark kialakítása

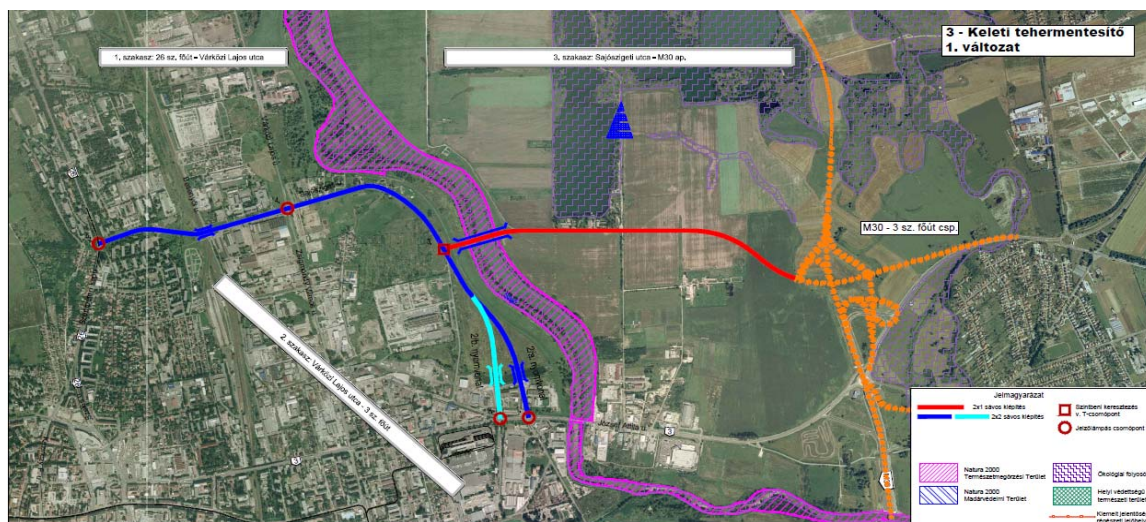
Az akcióterületi fejlesztések több részre bonthatók. A Déli ipari park már kiépített infrastruktúrájának fejlesztése mellett a keleti területeken egy új Megapark (400 ha-os iparterület) létrehozására kerülhet sor 2020-ig. A területen többek között a megújuló energiákhoz, energiahatékony megoldásokhoz kötődő gyártástechnológiák telepíthetők le, ami a jövő egyik dinamikusan fejlődő ágazatának ígérkezik.

Az új gyártóüzemek kapcsolódhatnak a Technológia-fejlesztő és kutatóközpont munkájához is; emellett egy minősített autóiipari beszállítói rendszer fejlesztését is segítheti, amely a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kereskedelmi és Iparkamara által létrehozott Észak-Magyarországi Autóiipari Klaszter (NOHAC) hatékonyságát javíthatja. A befektetési övezet kapcsolódhat a Miskolci Egyetem területén tervezett UNI – BRAIN Termék- és Gyártásfejlesztési Innovációs Szolgáltató Centrum (ISC - Innovation Service Center)-hoz, valamint a városi inkubátorházakhoz is.

c) Közlekedési utak fejlesztése

Az akcióterületi fejlesztésekhez szorosan kapcsolódnak az úthálózati fejlesztések, amelyek egyrészt az ipari területek elérhetőségét biztosítják (az M30-as bekötő- és körfogalom csatlakozások kiépítésével), másrészt a 3-as számú főút elkerülő szakaszának I-III-IV. ütem kivitelezését jelenthetik. A város sajátos térszerkezetéből adódóan baleset vagy egyéb katasztrófa esetén a városból ki, ill. bevezető forgalom teljesen megbénulhat. Az útszerkezet korszerűsítésével, ill. az Y-híd megépítésével ez a veszély csökkenthető.

A projekt feladata, hogy megoldja a belvárost délről elkerülő út forgalmának átvezetését a vasúti pályatest fölött az M30-as autópálya irányába az Y-híd négysávossal kialakításával és ezzel feloldja e térség ellehetetlenült közlekedési keresztmetszetét. A Kandó tér környezetében kapcsolódik az intermodális csomópont, majd egy szakaszának térszint alatti kiépítése után egy tervezett új Szinva hídon való átvezetését követően a József Attila utcai meglévő körforgalmi csomópontba csatlakozik. Így közvetett kapcsolatot biztosít az M30-as autópályával.

13. ÁBRA: KELETI TEHERMENTESÍTŐ 1. VÁLTOZAT

Forrás: KÖZOP-3.5.0-09-00-2012-0028 c. projekt megvalósítási tanulmány alapján

d) Intermodális csomópont kiépítése

Az akcióterületen helyezkedik el a Kandó téren és környékén kialakítandó intermodális csomópont, ami több mint 7 közlekedési modalitás adott térszerkezetbe való koncentrációján túl az elkövetkező évek, évtizedek térségi fejlődésének katalizátora lehet. Itt valósulnak meg a villamos, helyi busz, regionális busz, tram train (és/vagy train tram), a taxi, az előváros vasút, kerékpár, egyéb igény vezérelt jármű optimalizált átszállási pontjai. A megépítendő parkolófelületek (PR, BR) ill. KR megállókat szolgálják ki a térség egyéb meglévő és fejlesztendő funkcióit úgymint fürdő, sporttelep, ill. a high-tech szellemi és lakóövezet. Speciális kereskedelmi, művészeti, szabadidős funkciók telepítésével lehetővé válik a kényeszerű várakozási idők hasznos eltöltése, másrésztől új közösségi térként elszívó hatást gyakorol a túlterhelt városrészekre.

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - Technológia-fejlesztő és kutatóközpont.
- Hálózatos projektekkel:
 - Közműrendszer fejlesztése.
 - Intermodális és emeltszintű csomópontok kialakítása.
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.

2.3.5. Avas-dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep)

Az Avas-Dél a város legnépesebb lakótelepe, ahol Miskolc polgárainak majd ötöde él. Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben jelentős mértékű volt a fluktuáció és az elvándorlás, nem csökkent a városrész népesedési súlya Miskolcon belül (14. ábra).

14. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A városrész akcióterületté nyilvánításának fő célja a folytonosság biztosítása, a korábban megkezdett rehabilitációs célú beavatkozások folytatása. Az előző fejlesztési időszak eredményei közül kiemelkednek az alábbiak: a paneltömbök jelentős számban végbement szigetelése, a geotermikus energia fűtési célú hasznosítását lehetővé tévő infrastrukturális fejlesztések (PannErgy); az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése (egészségház).

Ezzel párhuzamosan bővült az üzleti szolgáltatások köre a területen, javult azok minősége. Az Avason javult a közlekedési infrastruktúra minősége, enyhültek, de nem szűntek meg a parkolási gondok. A parkolóhelyek bővítésével, a beépítés előrehaladásával párhuzamosan zsugorodott a zöldfelületek kiterjedése.

A 2002-es esztendőt követően elindított fészekrakó program rávilágított a lakhatási támogatások veszélyforrásaira és korlátaira. A program segítségével betelepült, városi környezethez nem szokott közösségek tagjai komoly társadalmi feszültséget generáltak, valamint jelentős gazdasági veszteséget okoztak. A 2008 óta kumulálódó pénzügyi-gazdasági válság rendkívüli módon negatívan érinti az Avas városrész lakónépességének egzisztenciális helyzetét.

Fontosabb fejlesztések:

- a) Fűtési rendszerek hatékonyságának fokozása
 - a/1. A lakótömbök szigeteléséhez további források biztosítása, környezetbarát, alternatív technológiák elérhetővé tétele.

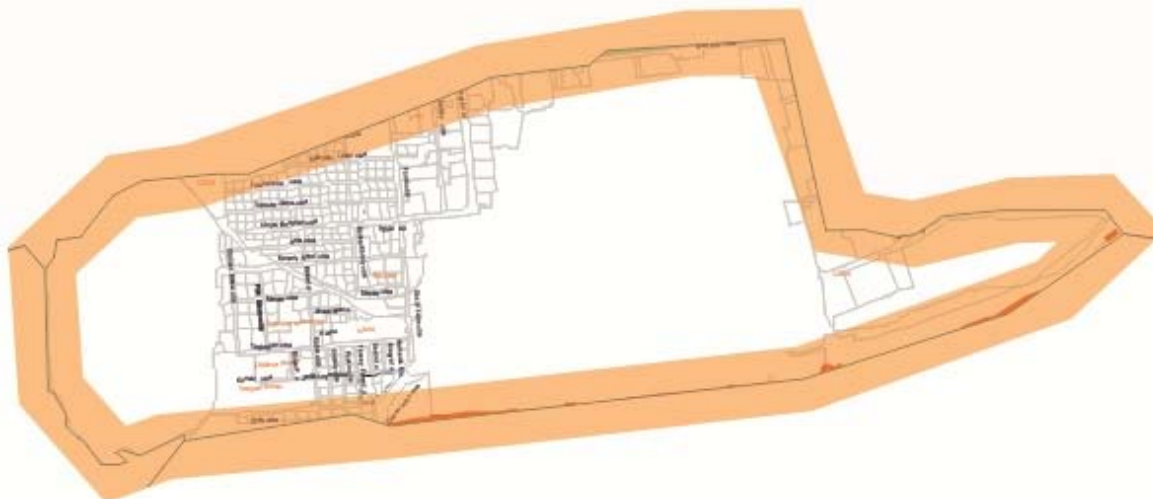
- a/2. A geotermikus és más megújuló energiaforrás hasznosítását lehetővé tevő technológiák elérhetővé tétele a közösségek részére.
- b) Pilot projekt indítása a 10 emeletes paneltömbök átalakításának, visszabontásának technikai-gazdaságossági vizsgálatához, modellezéséhez
 - b/1. Egy kiválasztott tömb megvásárlása, az átalakítás kivitelezése, hatásvizsgálat elkészítése.
- c) Lakótelepi közösségfejlesztés, integrált közösségi-művelődési modell kialakítása
 - c/1. Közösségi tér kialakítása a Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium alatti, jelenleg nem használt és elvadult domboldali területen.
 - c/2. A társadalom periferiájára szorult csoportok reintegrálását célzó programok indítása (egyházak bevonásával).
 - c/3. A sportos és egészséges életmód promóciója.
- d) A közbiztonság fokozása
 - d/1. A Polgárőrség működésének fenntartása, láthatóságának fokozása.
 - d/2. A térfigyelő hálózatba bevont közterületek kiterjedésének emelése.
- e) Decentralizált pénzügyi források biztosítása a lakókörnyezet élhetőbbé, változatosabbá tételére
 - e/1. A lakóközösségek részére pályázati úton elérhetővé tett pénzügyi források által az Avas városrész zölddebbé, virágosabbá tétele, közterek, sétautak felújítása.
 - e/2. Paneltömbök külső megjelenésének változatosabbá tétele (pl.: egyedi festéssel, más attrakciós elemekkel, stb.).

Az akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - A vállalkozások és a lakosság számára vonzó, élhető városközpont és városrészi alközpontok fejlesztése
- Hálózatos projektekkel:
 - Közműrendszer fejlesztése
 - Humán infrastruktúra rehabilitációja.
 - Fenntartható energiagazdálkodás.

2.3.6. DAM, a DIGÉP és a vasgyári kolónia fejlesztése

Az akcióterület gazdasági és urbanisztikai szempontból egyaránt fontos területeket foglal magába (15. ábra).

15. ÁBRA: AZ AKCIÓTERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

- a) Az egykori DAM területi rehabilitációja program első lépéseinek a tulajdonviszonyok rendezésére célszerű irányulnia, amelyben segíthet a közlekedési vonalakkal való feltárás (kötőpályás, illetve buszközlekedés), a zárvány megszüntetése, és az ezt kísérő kisajátítások, területcserék lebonyolítása. A beavatkozás a foglalkoztatásbővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók közé tartozik, és tartalmazza többek között az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztését, és a barnamezős területek gazdasági célú rehabilitációját.

A jogtisztá helyzet előidézése nem jöhet létre hathatós állami (vagyonkezelői) szerepvállalás nélkül. A térség heterogén tulajdonviszonyának kezelése szempontjából felmerülhet annak igénye, hogy a DAM területén jelenleg működő, prosperáló cégeket más, kedvezőbb városi helyszínre kell, lehessen költöztetni (jelenleg a terület kb. 15%-án működnek vállalkozások, ugyanakkor nagyon szétszórtan helyezkednek el). Ezt a folyamatot a város önkormányzatának szükséges koordinálni.

Emellett szükséges a talajszennyezettség felmérése, továbbá a területen található közműrendszer feltérképezése, mely alapjául szolgál egy területrendezési terv elkészítésének. A rendszer elérhetőségének javítása az itt található telkek felértékelődését vonná magával, mely a befektetésekre is pozitívan hat.

A tervekben az olyan komplex fejlesztések előkészítése következhet, amelyek révén a terület alkalmassá tehető a betelepülni kívánó vállalkozások telephelyeinek/üzemcsarnokainak jövőbeni kialakítására, továbbá a terület egyéb fejlesztések helyszínéül szolgálhat (pl.: kutatási, innovációs potenciál fokozása/kihasználása, befektetés-szervezés, parkosított közterületek kialakítása stb.). A komplex hasznosítás egyik lehetséges módja egy olyan vásárváros távlati kialakítása, amely a kelet-közép-európai térség (visegrádi) országok ipari termelői számára kínál felületet.

A tevékenységek tervezése során a megújuló energia-felhasználására épülő rendszerek, környezetbarát technológiák alkalmazási lehetőségeinek figyelembevétele indokolt. Ezek barnamezős fejlesztések jelentős helyi gazdaságfejlesztési hatással járhatnak, kis- és közép vállalkozások települhetnek be, új munkahelyek létesülhetnek, beszállító láncban érintett vállalkozások gazdasági aktivitása fokozódhat, ami majd az iparüzési adóbevételek növekedését is hozhatja. Fontos a barnamezős területek rehabilitációja, mert mind por-szennyezésük, a zöldterület és egyéb funkciók rovására történő területfoglalásuk mellett komoly esztétikai problémát is jelent. A terület rehabilitációjához kormányzati segítségre van szükség.

A fejlesztésekkel három fő funkciót kapna a terület: egy részén iparterület, lakóövezet, illetve kulturális-sport- és rekreációs központ hozható létre.

- b) Az akcióterülethez tartozik a 19. században épült vöröstéglás épületekből álló Vasgyári kolónia, amely egykoron modernnek számító, mára lepusztult lakóépületeket jelent. Ennek a kolóniának a rehabilitációja egy pilot projekt keretében kezdődhetne el, ami újra növelhetné a terület város életében betöltött szerepét.

Akcióterületi fejlesztések kapcsolata más beavatkozásokkal:

- Kulcsprojektekkel:
 - Technológia-fejlesztő és kutatóközpont.
- Hálózatos projektekkel:
 - Közműrendszer fejlesztése.
 - Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.

2.4. Hálózatos projektek

A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű elemből áll; a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed; a fejlesztések egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

- a) Közműrendszerek fejlesztése.
- b) Közlekedési hálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és fenntartható közlekedési rendszerek fejlesztése).
- c) Sport infrastruktúra fejlesztése.
- d) Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja.
- e) Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése.
- f) Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.
- g) Fenntartható energiagazdálkodás.
- h) Szociális ellátórendszer fejlesztése.
- i) Külterület, zártkertes övezet fejlesztése

2.4.1. Közműrendszerek fejlesztése

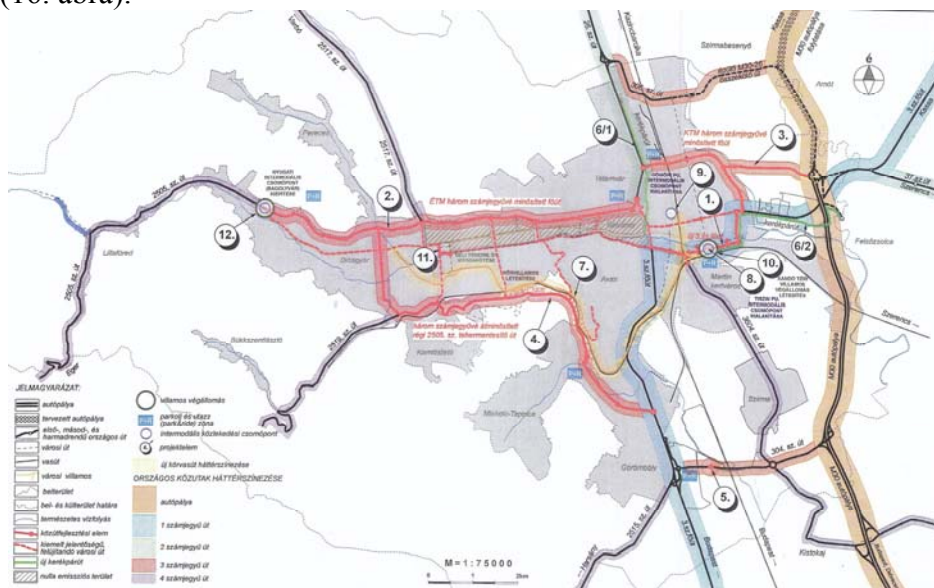
A közműrendszer fejlesztése a fogyasztók vízellátási, vízvezetési, gáz-, hő- és villamosenergia-ellátási, valamint hírközlési igényeinek kielégítését, minőségének javítását szolgálja. Ezen fejlesztések egy része a szolgáltatók feladata, míg egy része városi segítséget, vagy szervezést jelent.

A hulladékgazdálkodás komplex fejlesztése szükséges Miskolcon és térségében (szelektív hulladékgyűjtés, hulladékudvarok ügyfélközpontú fejlesztése, hulladéklerakók fejlesztése, illegális hulladéklerakók felszámolása). Emellett a vízgazdálkodás komplex fejlesztése (egészséges ivóvíz ellátással kapcsolatos fejlesztések, ezen belül bio-víztisztítás önkormányzati intézményekben és vállalatoknál, szürkevíz hasznosítás lokális kezelése, ill. ösztönzése stb.), valamint a csatornahálózat fejlesztése az ivóvízbázis védelme érdekében a csapadékvíz gazdálkodás fejlesztése Miskolcon és térségében. Ez utóbbi jelentős hiányosságokkal bír, ugyanakkor az elmúlt időszakban tapasztalt nagy intenzitású zivataroknak köszönhetően rendkívül komoly problémává vált, így kezelése külön hálózatos projekt keretében indokolt.

A közműrendszerek fejlesztésének feltétele Miskolc MJV önkormányzatánál egységes elektronikus térinformatikai (GIS) hálózat létrehozása, amely integrálja a korábban papíralapon és szeparáltan létező adatokat, információkat, emellett lehetővé teszi a digitális tárolást és menedzsmenetet, a sikeres beavatkozást (katasztrófa-helyzet kezelését).

2.4.2. Közlekedéshálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és fenntartható közlekedési rendszerek fejlesztése)

A hálózatos projektek között megkülönböztetett figyelmet érdemelnek a közlekedésfejlesztési feladatok (16. ábra).

16. ÁBRA: ÚTHÁLÓZATFEJLESZTÉS ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE

Forrás: Miskolc MJV Önkormányzata

A fejlesztések elsődleges célja a városrészeket összekötő, a túlterhelt belváros tehermentesítését biztosító egységes úthálózat kialakítása. Ennek biztosításához indokolt az északi és a déli tehermentesítő utak kelet-nyugat irányú végig vezetése a dombvállakon, valamint a belváros körüljárhatóságának biztosítása.

A tervezett fejlesztések biztosítják a völgyfenéken vezetett villamos pálya mellett kialakult szűk közlekedési keresztmetszet kiváltását, a déli, a keleti, és a nyugati városrészek közvetlen kapcsolatát. Ennek része lehet a Komlóstető, Tapolca, Görömböly közlekedési kapcsolat kiépítése is.

Ezek mellett rendkívül fontos a már kiépített utak, járdák minőségének javítása, valamint a még jelentős számú burkolatlan út fejlesztése, a belterületi utak leburkolására, és az ezekhez kapcsolódó csapadékvíz-elvezető rendszerek kiépítésére.

- a) 3. sz. főút elkerülő szakaszának előkészítése és az I. ütem („Y.híd”) kivitelezése, amellyel Miskolc belvárosát, többek között a Búza teret lehet tehermentesíteni a hatalmas átmenő forgalomtól. A Búza tér forgalmának valós csökkentése ezen beavatkozás megvalósításával és az intermodális központ megépítésével valósulhat meg.
- b) Miskolc belvárosának tehermentesítése, amely négy projekt megvalósításával érhető el:
 - 2505.számú, három számjegyű úttá átminősítendő, Varga hegyen átvezető közlekedési út korszerűsítése meghosszabbítva a tervezett ÉTM útig;
 - Északi tehermentesítő (ÉTM), három számjegyű (261. lehetséges számú) főút kiépítése, a Szentpéteri kapui út (26. számú), és a Felső-Majláth (2505. számú) közlekedési utak között;

- Keleti tehermentesítő (KTM), három számjegyű (262. lehetséges számú) főút kiépítése, a József Attila utca (3. számú), és a Szentpéteri kapui út (26. számú) közlekedési utak között;
 - Déli tehermentesítő (DTM) út visszakötése az Andrássy úthoz, a Kiss Ernő utca meghosszabbítása.
- c) Városi és elővárosi kötőpályás közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése Miskolcon és térségében, amelynek része a körvillamos létesítése, ami a fenntartható települési közlekedésfejlesztést segíti. Ehhez a fejlesztéshez kapcsolódik a kulcsprojektekhez tartozó Kandó Kálmán téri térségi intermodális csomópont kialakítása, valamint az akcióterületen kívüli fejlesztések közé tartozó Gömöri pályaudvari emeltszintű csomópont kialakítása és a Miskolc középső városrész és Diósgyőr akcióterületi fejlesztéshez kapcsolódó Felső-Majláth-i emeltszintű átszállóhely létrehozása. A körvillamos a városrészek összekapcsolását már meglévő (ipari) korridorok igénybevételével, ill. új villamosvonalak kiépítésével kívánja megoldani. A rendszerösszehangolt üzemmód valamint az átszállások minimalizálásának követelménye un. körszakaszok kialakításával teljesíthető.
- A teljes rendszer kiépülésével nem csak a közösségi utazási kultúra változhat, hanem a város ellátásának logisztikai feltételrendszere is gyökeresen átalakul. Új lokális gyűjtőpontok, valamint ipari és lakossági ellátáshoz szükséges anyagok szétosztására alkalmas infrastruktúrák jönnek létre.
- d) Agglomerációs közlekedési rendszerek integrálása a városi közlekedési rendszerbe (tram-train rendszer, P+R – B+R parkolók fejlesztése, közúthálózat-fejlesztés) valamint a közösségi közlekedési intelligens tájékoztató rendszerek kiépítése, a menetrendek összehangolása program, vagy az autóbusz sávok, vagy autóbusz folyosó kialakítása pl. az észak-déli tengelyen. Az autóbusz folyosó északi irány kialakítása az észak-déli villamos- északi vonal kialakításának előkészítő fázisát és tesztrendszerként működtetését jelenti. Ezután a villamosvonal északi részének megépítése 2018-2019-ben lehetséges.

A kerékpáros turizmus mellett a mindennapi életünkben is szükségzerű a kerékpáros közlekedés előmozdítása, a városrészek komplex kerékpárosbarát rendszerének kialakítása. Így a meglévő kerékpárutak kihasználtsága is megnő, mert nem egymástól elvágtott, szigetszerű útvonalak lennének, hanem integrált, egymáshoz jól kapcsolódó szakaszok. Ezen szakaszok kialakítása a nemzetközi és az országos kerékpárút-hálózatokhoz való csatlakozás biztosítását, a már meglévő elemek hálózatba szervezését is jelentik. Emellett a műszakilag és forgalomtechnikailag nem megfelelő kerékpárforgalmi létesítmények, balesetveszélyes gócpontok korrekcióját is el lehet végezni.

A hivatásforgalmi és turisztikai célokat is szolgáló kerékpáros úthálózat bővítése hatékonyan segítené a Green City program megvalósítását is. Ehhez Miskolc közigazgatási területén kerékpáros közösségi közlekedési rendszer kialakítására van szükség, mely magában foglal legalább 8 állomáshelyen működő, önkiszolgáló jellegű kerékpáros pontok, ill. a kerékpárok és tartozékaik karbantartására legalább egy szervizpontot. A kerékpárpontoknak – térbeli szempontból - kapcsolódniuk kell az intermodális és emeltszintű csomópontokhoz, ill. a turisztikai frekvenciált célpontokhoz (Miskolctapolca, Diósgyőri vár, Belváros, Miskolci Egyetem).

2.4.3. Sport infrastruktúra fejlesztése

Miskolc város sport infrastruktúrájának kiépítettsége változó; színvonalas létesítmények (Városi Uszoda, Jégcsarnok) és leromlott létesítmények (Ifi pálya, Volán sporttelep) egyaránt találhatóak.

a) DVTK stadion fejlesztése (17. ábra).

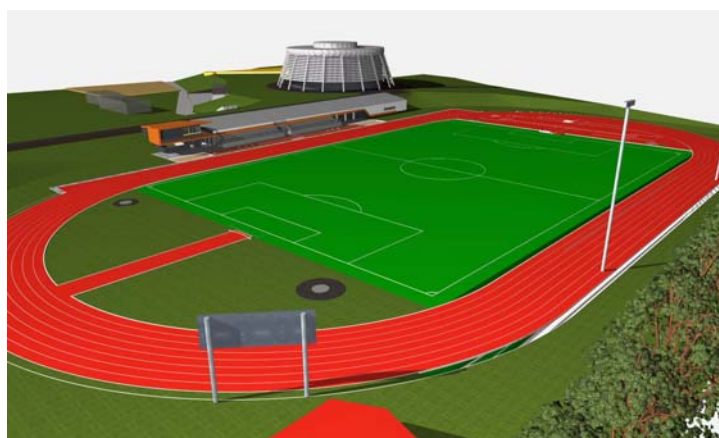
A jelenlegi stadion helyén a tervek szerint 2014-15-ben épül meg az új aréna, ami 15 ezer néző befogadására lesz alkalmas. A tervek szerint később tovább bővíthető akár 20 ezer fősre is, amivel megfelelhet az UEFA C-típusú minősítésének. A sportlétesítmény építéséhez a környékbeli terület rehabilitációja is kapcsolódik, ami a parkolókat, a sportligetet és a környékbeli utcákat is érinti.

17. ÁBRA: DVTK STADION FEJLESZTÉSI TERVE

Forrás:

b) A Stadion fejlesztése miatt a rekortán atlétika pálya felszedésre kerül, így az atlétika sportág pályájának elhelyezését meg kell oldani, szükséges egy új atlétikai központ építése a Miskolci Egyetem területén (18. ábra).

18. ÁBRA: MISKOLCI EGYETEM SPORTLÉTESÍTMÉNY FEJLESZTÉSÉNEK LÁTVÁNYTERVE

Forrás: Miskolci Egyetem

- c) MVSC Sporttelep fejlesztése. Az új sportkomplexum alkalmas lesz edzőtábori központ kialakítására, ahol hazai és külföldi csapatok, válogatottak is készülhetnek (röplabda, cselgáncs, torna, asztalitenisz, vívás).
- d) Miskolc Városi Szabadidőközpont rendszeresen helyet ad hazai és kisebb nemzetközi szintű sportversenyeket. A mai kor követelményeinek, a nemzetközi szövetségek igényeinek és a biztonsági előírásainak már nem minden szinten tud megfelelni a létesítmény, így szükségessé vált korszerűsítése, bővítése, amivel nagyobb nézői létszám érhető el, és ez nemzetközi mérkőzések rendezésénél előírás a nemzetközi szövetségek részéről.
- e) A versenysportok létesítményei mellett szükség van szabadidős sportcentrumok kialakítására is, hiszen Miskolc lakótelepein található sporttelepek elhanyagolt állapotban vannak. A város feladata megteremteni a lakosságnak a kulturált és biztonságos mozgáslehetőségeket, az erre a célra alkalmas létesítményeket, amelyhez több esetben hazai kormányzati források szükségesek az uniós támogatások hiányában. A fejleszteni kívánt sporttelepeken (Szentpéteri kapui, a József úti (Ifi), az Avastetői és a Népkerti sportpályák stb.) ki kell alakítani öltözőket, vizesblokkot, kondicionáló termeket, fel kell újítani a futópályákat, kültéri tenisz és labdarúgó pályákat, a szabadban is használható kondicionáló gépeket lehet elhelyezni.
- f) Csorba telepi vízisport-központ fejlesztése
Az M30-26-os út Miskolc északi elkerülő megépítése a vizes sportok fejlesztését teszi lehetővé a Csorba-tó és környékének sport és rekreációs célú infrastrukturális fejlesztésével (elsősorban magántőke bevonásával).
- g) Bánkúti sportcentrum fejlesztése.
- h) Kerékpár-sport fejlesztése.

A Tapolcai strandfürdő fejlesztéséhez is kapcsolódhatnak sportlétesítmény-fejlesztések, hiszen manapság sok strandon, élményfürdőben kialakításra kerültek strandröplabda, strandkézilabda és strandfoci pályák.

2.4.4. Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja

Ez a hálózatos projekt számos elemet magába foglal, a meglévő *zöldterületek fejlesztésén*, bővítésén át egészen az árvízvédelmi beruházásokig. A meglévő zöldterületek (Népkert, Tapolca) felújítása, új zöldterületek (DAM egyes részei, Búza-tér funkcióváltása) kialakítása, továbbá a város forgalmasabb útjai mentén (különös tekintettel a városkapukra, vagyis a „megérkezés tereire”) háromszintű növényzet telepítése hozzájárul a városkép, a levegőminőség, ill. a város élhetőségének javulásához. Mindez fontos szerepet játszik abban, hogy az ideérkezőket milyen benyomás éri amikor megérkeznek, akár autóval vagy vonattal. Sétáló-, futó utak kialakítása, utcabútorok felújítása, kihelyezése növeli a komfortérzetet. Miskolc lehetőségeihez mérten jelenleg alig rendelkezik olyan épületekkel, amelyek tetején a jó hang-, hő- és csapadékszigetelési tulajdonságokkal rendelkező, ill. zöldterületet növelő zöld tetőrendszerek megvalósultak volna. Ezek a rendszerek biztonságosak, nem kerülnek jelentősen nagyobb költségbe, de esztétikusak, környezetbarátok és stresszoldóak is egyben. Emellett szükséges a meglévő játszótérek fejlesztése, rekonstrukciója a zöldinfrastruktúra bővítésével összhangban.

Az *árvízvédelmi rendszerek fejlesztése* és az ipari szereplők felkészültségének fokozottabb ellenőrzése mellett a zöld infrastrukturális elemek olyan további tételeket is magukba foglalnak, mint az aktívan párologtató fás ártéri társulások növelése (a Sajó és a Szinva mentén), belvízvédelmi árkok, csatornák zöldesített fejlesztése. Emellett olyan lehetőségeket is feltárnak, mint ártéri ökoszisztémák-élőhelyek – akár nyilvánosan is látogatható – kialakítása, a lakosság bevonása a Sajó menti gazdálkodásba, őshonos vízkedvelő fajokra (pl. fűz) alapozott fás szárú energetikai ültetvények létrehozása, szociális foglalkoztatási rendszerbe való beillesztése. Az ilyen típusú komplex rendezések az iparterület vonzerejét is emelik, továbbá számításba kell venni az elkerült árvízi kár rekonstrukciós költségeit is. A klímaváltozás eredményeként a jövőben jelentősen meg fog változni a lehulló csapadék mennyisége, ill. időbeni eloszlása, továbbá a nyári középhőmérséklet emelkedésére is fel kell készülni. Ezen problémák kezelésének egyik eszköze a csapadékvíz tárolása (pl. záportározók építése), vízáteresztő burkolatfelszínek alkalmazása.

A *Szinva-folyosó rehabilitációja*, melynek fontos része a patak kibontása – kiegészítve a Szinva menti zöldfelületi elemekkel – nemcsak az árvíz és csapadékvíz gazdálkodás és vízmegtartás egyik leghatékonyabb eszköze, de a város átszellőzését (hozzájárulva a környezet és egészségvédelemhez), klímáját, káros anyag megkötését is kiemelkedően javítja, számos zöld gazdasági munkalehetőséget biztosít, a szociális felzárkóztatásra, sport és rekreációs tevékenységekre is lehetőséget ad. A patak kibontására elsősorban a belvárosban van szükség, míg a Szinva menti zöldfelületi elemek rehabilitációja, fejlesztése a patak teljes hosszát kell, hogy érintse. A vízfelület mentén közvetlenül vízparti sétányok kialakításával (a patakparti tér rendezésének alapja a vízfelülethez közeledő teraszok kialakítása, mellyel egy ponton látványkapcsolat alakul ki a vízfolyással), a meder átalakításával, ill. egy egységes arculat megteremtésével egy olyan zöld folyosó jöhet létre, mely hosszú távon szolgálja a vonzó városképet, a város élhetőbbé tételét.

2.4.5. Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja

Az elmúlt esztendőben jelentős beruházások valósultak meg Miskolc MJV egészségügyi intézményeinek telephelyein. Az intézmények közötti funkciók elosztása megkezdődött, amit a megfelelő erőforrás-hozzárendelésnek is követni kell. Ennek megfelelően az egészségügyi ellátórendszerének további fejlesztése szükséges, összhangban a városban található többi kórházzal, egészségügyi intézménnyel. A hatékony együttműködés feltétele egy egységes informatikai rendszer kiépítése, a házi orvosi alapellátás és szakellátás informatikai rendszereinek összekapcsolása.

Jelenleg a gyermekek szakvizsgálata, szűrése és fejlesztése számos különböző ponton folyik a városban. A gyermek komplex szűréséért a szülőknek több helyre kell menniük, a szülők munkaidejére esnek a rendelési idők, így több nap szabadságot kell kivenniük. Az érzékszervi szűréseknél a gyermekek együtt sorakoznak a beteg idős emberekkel. Ezeken a helyeken nem gyermekbarát a váróterem, légkör. Célszerű lenne egy központba helyezni a gyermekek szűrésével, egyben fejlesztésével foglalkozó szakembereket, így a különböző szakterületek közötti kommunikáció is könnyebbé válna.

2.4.6. Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba

A munkanélküliség újratermelődésének megakadályozásához biztosítani kell a fiatalok számára a versenyképes tudás megszerzésének lehetőségét, amellyel képesek lesznek helytállni a munkaerőpiacon. A duális oktatási rendszerben a tanulók a szakmai, elméleti ismereteket az adott oktatási intézményben (szakképző iskolákban, felsőfokú intézményben) sajátítják el, gyakorlati oktatásuk pedig gazdálkodó szervezeteknél, költségvetési szerveknél, ill. vállalatoknál folyik. A város támogatja a vállalati tanműhelyek, képzőhelyek fejlesztését, hálózatosodását, segíti a stratégiai megállapodások megkötését. Ez hozzájárul a humán infrastruktúra rehabilitációjához, a helyi emberi erőforrás fejlesztéséhez és végső soron a versenyképes gazdaság megteremtéséhez. Lehetővé válik Miskolc város és vonzáskörzetének munkáltatói (költségvetési intézményrendszer és vállalkozói szféra) iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzési igényeinek kiszolgálása a helyben működő felnőttképzést végző felsőoktatási, közoktatási intézmények és vállalkozások által rövid ciklusú át- és továbbképzések (nyelvi, IKT és általános felnőttképzési programok) szervezésével, ésszerű – hálózatos - munkamegosztásban, korszerű felnőttoktatási módszertannal. Ehhez szükség van egy felnőttképzési kínálati – munkavállalói kompetenciafejlesztő – térkép felállítására, a képzési igények feltérképezésére, információs rendszer működtetésére (ahol a kereslet-kínálat azonnal megjelenik).

2.4.7. Fenntartható energiagazdálkodás

A fenntartható fejlődés egyik kulcseleme a fenntartható energiagazdálkodás biztosítása, melynek két pillére van: egyrészt a megújuló energiaforrások nagyobb részarányú hasznosítása, másrészt a primer energiatermelés, ill. a végső energiafelhasználás csökkentése energiamegtakarítással és a hatékonyság növelésével. A továbbiakban ezen két dimenzió mentén csoportosítjuk a város ezzel összefüggő feladatait.

Miskolc zero emissziós közintézményi és tömegközlekedési direkt elektromos töltésű (plug-in) infrastruktúrájának fejlesztése 10 MW_e + 5 MW_e naperómű kapacitás létesítésével, kiegészítő hálózati elektromos energiával, városi távirányítással, távfelügyelettel valósulhat meg, intelligens makro-, és mikrohálózatban. A fejlesztéssel csökkennek a tömegközlekedési rendszer üzemeltetési költségei, hozzájárul a kutatás-fejlesztéshez, a lakosság energiatudatosságának, ill. a levegő minőségének javulásához, csökken az emisszió.

Miskolc MJV elektromos hálózata (a kelet-nyugati orientáltságú főgerinchálózat) lehetővé teszi a decentralizált módon (fotovoltaikus rendszerek által) megtermelt elektromos áram be-, visszatáplálását, ami jelentős mértékben mérsékelheti a csúcsidőszakokban jelentkező igényt. A fotovoltaikus rendszerek telepítése céljából ki kell használni a megfelelő tájolású épületek tetőszerkezetét, ill. a vízbázis védelmi telephelyek kiterjedt hálózatát.

a) Önkormányzati intézmények energiahatékonyságának fejlesztése

Az önkormányzati intézmények épületenergetikai felújítása (párhuzamosan a történelmi belváros rehabilitációjával) hozzájárul az uniós kötelezettségek teljesítéséhez, az energiahatékonyság és a levegőminőség javulásához. A fosszilis alapon termelt és energiaszolgáltatótól vásárolt villamosenergia kiváltásával az önkormányzati intézmények jelentős költségeket takarítanak meg.

b) Lakóépületek hőellátásának korszerűsítése

A városban a megelőző tervezési időszakban megkezdődött a lakossági hőellátás korszerűsítése, a geotermikus energia hasznosításával már több városrész (Avas, közeljövőben Belváros, Miskolci Egyetem) is „zölddé” vált. Ennek folytatása kívánatos, mert hozzájárul az energiagazdálkodás fenntarthatóbbá tételéhez, a város által indított Green City mozgalom célkitűzéseihöz. Ezeket a fejlesztéseket ki kell egészíteni a legnagyobb lakótelepek (Avas, Vologda, Diósgyőr) épületrehabilitációjával, mely magában foglalja az épületek rekonstrukcióját (statikai, esztétikai felújítás), épületgépészeti és épületenergetikai átalakításokat (vezetékek, csövek, szerelvények, liftek felújítása, nyílászáró, szigetelés), rekreációs terek kialakítását (parkok, szökőkutak, zöld környezet, pihenőövezetek), a közlekedés átalakítását (kerékpárutak, parkolók), ill. infrastrukturális fejlesztéseket (távhő, víz, csatorna, villamos, telekommunikáció).

c) Trigenerációs megoldások

Trigenerációs megoldások alkalmazásával (energiatermelés-fűtés-hűtés) alacsony költségű hőenergia, nyári időszakban történő távhűtési célú hasznosítása valósul meg, fogyasztóbarát áron megújuló alapú hőtermelésre alapozva. Városi szinten elsődlegesen a nagyobb, kiegyensúlyozott fogyasztók a potenciális célpiac (Simmelweis Kórház, Megyei Kórház, Vasgyári Kórház, Szent Ferenc Kórház, Kemény Dénes Uszoda, Barlangfürdő, Polgármesteri Hivatal, nagyobb irodaépületek, bevásárlóközpontok, hűtőházak, strandok). Ehhez szükség van a távhő gerinchálózatának, ill. a hőközpont fejlesztésére, adszorpciós munkagépek telepítésére, fogyasztói hálózat átalakítására, automatizálás kialakítására, központi légkondicionálás kiépítésére.

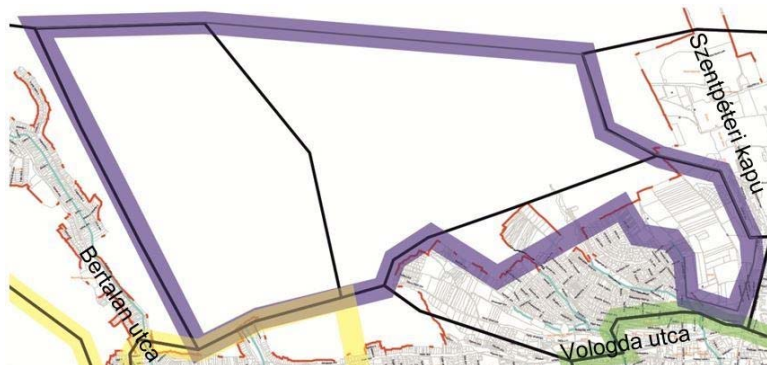
2.4.8. Szociális ellátórendszer fejlesztése

A szociális háló intézményrendszerének létrehozása, fejlesztése, különös tekintettel a gyermekekre, kismamákra (kisgyermeket nevelő családokra) és az időskorúakra. Olyan lényegi súlypontokkal, mint:

- a) Az idősek ellátását biztosító bentlakásos intézmények modernizációja, a kor követelményeinek való megfeleltetése (pl. Őszi Napsugár Otthon).
- b) A szenvedélybetegek nappali ellátásának jelenleg korlátozottak a lehetőségei. Ilyen program indítása (intézmény létrehozása) elősegíti az ellátást igénybe vevők rehabilitációját, a társadalomba, korábbi közösségébe való visszailleszkedését, valamint a szenvedélybetegek minél szélesebb körben való elérését.
A kezelés mellett a megelőzésre is figyelmet kell fordítani. Alapvető feladat, hogy a társadalmilag veszélyeztetett térségben, azon belül is a kiemelten potenciálisan veszélyeztetettek (fiatalok, családok, fogvatartottak...), kapjanak hiteles információt, felvilágosítást, megoldási lehetőségeket, megfelelő szintű felkészítést a szenvedélybetegségek prevenciója területén.
- c) A szociális étkeztetés átszervezése, korszerűsítése, infrastrukturális feltételeinek biztosítása kiemelt feladat, melynek egyik alapvető feltétele a főzőkonyhák infrastrukturális feltételeinek javítása.
- d) Civil szervezetekkel szakmai párbeszéd és együttműködés fejlesztése, koordinációja.
- e) Krízis központ létrehozása, hajléktalan ellátás továbbfejlesztése.

2.4.9. Külterület, zártkertes övezet fejlesztése

Miskolc jelentős nagyságú, zártkerti területtel és összefüggő, mezőgazdasági célú hasznosításra alkalmas területtel rendelkezik (19. ábra).

19. ÁBRA: TERÜLET TÉRKÉPE

Forrás: saját szerkesztés

A terület alkalmas szociális célú gazdaságok alapítására, működtetésére, a helyi problémák helyben történő megoldására, így a társadalmi felzárkózás több területét is segíti (munkaerőpiaci felzárkózás, társadalmi együttélés erősítése). A helyi gazdaságok a helyi erőforrásokra épülhetnek. Működésük hozzájárulna az élelmiszerellátás javításához, a fenntartható erőforrás-gazdálkodás ismeretek bővítéséhez is, mintá keletkezik arra vonatkoztatva, hogy a környezet degradációja nélkül, magas hozzáadott értékű termékeket lehet előállítani. Javul a város természetes térszerkezete, bővül a város zöld infrastruktúrája, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás feltételei javulnak, kedvezőbbé válhat a város klímája, a vízmegtartás miatt csökken a szélsőséges időjárási helyzetekből adódó problémák száma.

A célok megvalósításához szükség van a teljes feldolgozási vertikum kialakítására, ill. kapcsolódó tevékenységek lehatárolására, például:

- gyümölcs és bogyós-gyümölcs termesztés; gyümölcsfeldolgozás, aszalványok; lekvár, dzsem, kandírozott gyümölcsök, kompótok, kézműves desszertek, gyümölcslevek, gyümölcsborok, gyümölcspálinka készítése. Kapcsolódó tevékenységek közé tartozik a gyümölcsfa iskola; tájfajták szaporítása és értékesítése; légkollektoros aszalók építése; léüzem; gyümölcspálinka főző üzemeltetése; gyümölcsfeldolgozó kézműves műhely működtetése;
- olajos magvú növények – növényi olajok; olajsütő üzemeltetése;
- dísznövény, kerti cserjék, fák, lágyszárú növények kertészeti termesztése és értékesítése, szaporítóanyag előállítás, magok forgalmazása, faiskolai tevékenység;
- bio minősítésű zöldségtermesztés, feldolgozás és forgalmazás: savanyítás; szárítás; téli tárolás; friss zöldségek direkt marketingje, félkész és konyhakész ételek előállítása; bio vetőmagok előállítása és forgalmazása;
- állattenyésztés és feldolgozás: baromfi-, nyúl-, szárnyas-vad (fácán) tenyésztése és feldolgozása;
- kiegészítő tevékenységek: kerti szerszámok, szerszámnyelek készítése; komposzt, virágföld, kertészeti talajok előállítása és forgalmazása; komposztálás; komposztkeretek készítése; bio- és biodinamikus gazdálkodásban használt preparátumok, tápoldatok, növényvédő szerek előállítása és forgalmazása; kerti- és park-bútorok

készítése; kerítések készítése; fajátékok készítése; organikus térburkolatok készítése;

- szolgáltatói feladatok ellátása: parkok gondozása; zöld infrastruktúra fenntartási tevékenységei; erdőfenntartási-erdőápolás tevékenységek, erdőtelepítés; erózió megakadályozását célzó rekultivációs tevékenységek.
- permakultúrás gazdaság kialakítása: Az ökológiai körülményeknek, a magas élőmunka igénynek és organikus élelmiszer minőségnek a permakultúrás gazdálkodás felel meg.

Fontosabb fejlesztések:

- a) Bentlakásos közösségi otthon: a bentlakásos közösségi otthon a hajléktalanok számára ad megkapaszkodási lehetőséget. Az ide bekerülő emberek valódi otthont kapnak, egy szobát és közösségi tereket. Lehetőség van családi bentlakásra is. A bekerülés feltétele a közösség szabályainak elfogadása. Az otthon szigorú protokoll szerint működik, a bentlakók rendszeres programokon vesznek részt, amelyek gerince az életmódváltásra való felkészítő szerves tanulás, amely a munkavégzéssel egy időben történik. Az új életmódot a közösségben maguk gyakorolják.
- b) Községi bentlakásos kertgazdaság: a közösségi bentlakásos kertgazdaság a következő minőségi lépcsője a felfelé jutásnak. Értelemszerűen ide kerülhetnek ki azok, akik sikeresen sajátították el a bentlakásos közösségi otthon életmód ismereteit, és mindazok, akik ezen a lépcsőn állnak élethelyzetükből adódóan, pl. hajléktalanná válnának valamilyen ok miatt. A bentlakásos kertgazdaság hajlékot, szobát és közösségi tereket, szak- és életmódismereteket és munkaeszközöket nyújt közösségi pénzből. Ugyanakkor a közösség önellátó. Az önellátás forrása az általa megtermelt és saját használatra elfogyasztott élelem, ill. a főleg eladásából származó bevétel. Szigorú protokoll szerint működik, részben közösségi forrásokból. A bekerülés feltétele a közösség szabályainak elfogadása. A kertgazdaság a lakótereket, közösségi és munkatereket jelentő udvarházból, és lakónként legalább 500 négyzetméter kertből áll. A tanulás és kertművelés közösségi, szerves módon történik. A gazdaságból organikus termékek kerülnek ki, amelynek a piacát a város intézményeinek ellátása jelenti. Ez egy közvetlen marketing, amelyben kölcsönös előnyök jelennek meg, a kereskedelem kiiktatása révén a haszon megfizethető, egyik oldalon több bevétel, a másikon több kiadás megtakarítás. Fontos, hogy a közösségi kertgazdaság és az általa ellátott intézmény közösségi kapcsolatba kerüljön egymással. Ez lesz a bizalom forrása: az intézmények dolgozói láthatják, hogy mi és honnan kerül az asztalukra, a látogatások során lehetőség nyílik az emberi kapcsolatokat, az empátia és szimpátia bővítésére. Ez pedig segít megszüntetni az elszigeteltséget, segít abban, hogy valaki hasznosnak érezze magát, és reményt kapjon.
- c) Községi kertgazdaság: a közösségi kertgazdaság a gazdaságot kiszolgáló gazdasági épületekből áll. Egy-egy terület központjában ilyen majorságok kerülnének kialakításra, amelyek egyben a feldolgozásnak és kapcsolódó tevékenységeknek is a helyszíne lenne. Nincs bentlakás, csupán egy-két gondnok biztosítja a hely biztonságát, és felügyeletét. Ide azok kerülhetnek, akik aláírásukkal vállalják a kertgazdaság szabályzatának betartását. Átjárható a bentlakásos kertgazdaság felől, amennyiben onnan valaki képes önálló egzisztenciára szert tenni. Olyan főleg kis jövedelmű, önálló otthonnal rendelkező emberek kaphatnak itt lehetőséget, akik szeretnék megismerkedni a fenntarthatóságnak megfelelő olcsó életmóddal, megszerezni annak ismereteit és önellátóvá válni.

2.4.10. Turisztikai célú fejlesztések

- A turisztikai fejlesztéseknek négy fő helyszínrre kell koncentrálniuk: Lillafüred, Miskolctapolca, Belváros – történelmi Avas, valamint Diósgyőr.
- Lillafüred turisztikai fejlesztései (a hálózatos projektek részeként) az országos hálózatokhoz kapcsolódóan jelennek meg és GINOP forrásokat használhatnak fel. A fejlesztések a társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés intézkedések sorába tartozhatnak. Lillafüred turisztikai fejlesztéseinek egyik része a Hámoritó fejlesztését, azaz a Garadna-völgyben a két patak összefolyásánál kialakult völgyzáró gáttal visszaduzzasztott tó medrének és partjainak rehabilitációját jelenti, amivel szerves részévé válhat a felújított Függőkertek sétányainak.
Az önkormányzati fejlesztések mellett a városrészben olyan pályázati pénzekkel támogatott magánberuházások megvalósítása is növelheti a vonzerőt, mint a libegő, vagy a Lillafüredi DVTK Szabadidőpark kialakítása.
- A már meglévő látványosságokhoz olyan attrakciók kialakítása is kapcsolódhat a későbbiekben egy magyar mesevilágot megidéző témapark létesítése, ami nemzetközi szinten is versenyképesé emelheti Miskolc város turisztikai attrakcióit, ill. a helyi vállalkozások működését is segítik, és a tervezett beruházások közvetlenül és közvetett módon is bevételt generálnak. A lillafüredi turisztikai attrakciók megközelítését segítheti a Diósgyőri vár és Lillafüred közötti kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése is.
- Miskolctapolca, Belváros – történelmi Avas, valamint Diósgyőr turisztikai fejlesztési elképzelései megjelennek az akcióterületek bemutatásánál (2.3. alfejezet).

2.5. Projektek forrásigénye

Az operatív programok végleges változatának kialakítása után rendelkezünk majd megbízható információkkal a fejlesztéseket megalapozó forrásokról.

A jelenlegi információk és tervek alapján a déli és keleti befektetési övezet fejlesztését jól kiegészíti a technológia-fejlesztő és kutatóközpont, másnéven Uni-Brain Szolgáltató Centrum. Ez a Miskolci Egyetem területén nyújt majd támogató szolgáltatásokat a betelepülő vállalkozások számára, alkalmazkodva a XXI. század vállalati igényeihez.

Szintén a kulcsprojektek közé tartozik az élhető város megteremtését, a közösség erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, valamint az alacsony iskolázottságú társadalmi csoportok foglalkoztatási feltételeinek megteremtése, melyek finanszírozása TOP-os forrásokból történhet (3. táblázat)

3. táblázat: Kulcsprojektek fejlesztési forrásai

Projekt megnevezése	Forrást biztosító operatív programok
Déli és keleti ipari övezet kialakítása	TOP, IKOP
Technológia-fejlesztő és kutatóközpont létrehozása	GINOP
Közösségek erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, városrészi közösségek fej-	TOP
Alacsony iskolázottságú társadalmi rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése	TOP

A Belváros – történelmi Avas akcióterületen megvalósuló fejlesztések igen sokrétűek: magukba foglalják a funkcióvesztett belvárosi épületek rehabilitációját, a zöldterületek, illetve a történelmi Avas fejlesztését, a Belváros kulturális, művészeti és szakrális vonzerejének bővítését TOP-os forrásokra támaszkodva. A Miskolctapolcai fejlesztések egy komplex turisztikai program jelentenek, kiegészülve a városrészi központ kialakításával, illetve a terület lakóövezeti jellegének erősítésével. Az Egyetemváros ad helyet az Uni-Brain Termék- és gyártásfejlesztési innovációs szolgáltató centrumnak és a Duális Képzési Kompetencia Központnak (EFOP, GINOP, TOP-os forrásra építve).

A Déli és keleti befektetési övezet akcióterület egy bővebb kategória a kulcsprojekthez képest, mely már magába foglalja a közlekedési utak fejlesztését is, ill. az intermodális csomópont kiépítését. Az Avasi lakótelep fejlesztéseit TOP forrásokkal lehet segíteni; a DAM, DIGÉP, ill. a Vasgyári kolónia akcióterületen emellett GINOP-os források is megjelenhetnek (4. táblázat).

4. táblázat: Akcióterületi projektek fejlesztési forrásai

Projekt megnevezése	Forrást biztosító operatív programok
Belváros – történelmi Avas	TOP
Miskolctapolca és Egyetemváros	TOP, GINOP, EFOP
Miskolc középső városrész és Diósgyőr	TOP, GINOP
Déli és keleti befektetési övezet	TOP, IKOP
Avas-Dél szociális rehabilitációs akcióterület (Avasi lakótelep)	TOP
A DAM és a DIGÉP területe, a vasgyári kolónia	TOP, GINOP

A közműrendszerek fejlesztésének legnagyobb részét a vízgazdálkodás komplex fejlesztése teszi ki KEHOP forrásra támaszkodva, és megjelenik a hulladékgazdálkodás és a közvilágítás, ill. a katasztrófavédelmi monitoring rendszerek korszerűsítése is. Miskolc város előtt álló egyik legnagyobb kihívás a közlekedéshálózatának fejlesztése, melyet az IKOP és TOP források biztosíthatnak. Ennek megvalósítása és az Y-híd kivitelezése magában foglalja a kötőpályás közlekedési rendszer korszerűsítését, illetve az agglomerációs közlekedési rendszerek integrálását a városi közlekedési rendszerbe (intelligens jelzőlámpa rendszer kiépítése, útfelújítás, kerékpárutak fejlesztése, szomszédos térségek elérhetőségének javítása).

A hálózatos projektek további feladatai a sport, zöld, humán infrastruktúra fejlesztéséhez, a turizmushoz, oktatáshoz, szociális foglalkoztatáshoz kapcsolódnak. Ezek megvalósításánál elsősorban GINOP, EFOP, KEHOP és TOP források felhasználására épülhet (5. táblázat).

5. táblázat: Hálózatos projektek fejlesztési forrásai

Projekt megnevezése	Forrást biztosító operatív programok
Közműrendszerek fejlesztése, csapadékvíz komplex felhasználása, a város közvilágítás rehabilitációja	KEHOP
Közlekedési hálózat fejlesztése (intermodális és emeltszintű csomópontok és kerékpárutak fejlesztése és kerékpár kölcsönző hálózat kialakítása)	IKOP, TOP
Sport infrastruktúra fejlesztése.	TAO, hazai források
Zöld infrastruktúra fejlesztése, Szinva-folyosó rehabilitációja.	TOP, KEHOP
Egészségügyi infrastruktúra rehabilitációja.	TOP, EFOP
Duális oktatási rendszer bevezetése a középfokú és felsőfokú oktatásba.	GINOP, EFOP
Fenntartható energiagazdálkodás.	TOP, KEHOP
Szociális ellátórendszer fejlesztése.	TOP, EFOP
Külterület, zártkertes övezet fejlesztése.	GINOP, EFOP
Turisztikai fejlesztések (országos hálózatokhoz kapcsolódóan).	GINOP

Miskolc Megyei Jogú Város Integrált Területi Programjának (ITP) projektjei, valamint a kapcsolódó ágazati operatív programok támogatásával megvalósuló projektek (pénzügyi ütemezése és indikátorai) az ITP minőségbiztosítása után kerülnek átemelésre az ITS-be.

3. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Az antiszegregációs program a KSH szegregációs adatbázisát veszi alapul (a KSH szegregátumnak tekinti a fizikailag egybefüggő, minimum egy háztömbből, négy utca vagy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból álló településrészt, ahol - az alacsony státuszú lakosság az aktív korú népességben belül, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya - a szegregációs index értéke eléri az 50%-ot).

A KSH (a fenti definíciója alapján) a 2011. évi állapotnak megfelelően Miskolcon 13 szegregátumot határolt le. Ezek helyzete (elhelyezkedése, infrastrukturális ellátottsága és népesség száma alapján) különböző.

A város antiszegregációs programja a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján:

- elemzi a szegregációs mutatók változását,
- bemutatja a szegregátumok területi elhelyezkedését,
- elemzi az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek helyzetét,
- elemzi az iskoláskorú, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét,
- összefoglalja a szegregációt okozó folyamatok mérséklésére vonatkozó javaslatokat.

A városfejlesztés célja, hogy Miskolc belterületén megszűnjenek az emberhez méltatlan lakhatási körülmények, melyek elsősorban a szegregátumokra jellemzőek, és közbiztonsági, közegészségügyi és városüzemeltetési szempontból is komoly veszélyforrásokat rejtenek.

3.1. Miskolc szegregátumainak helyzete

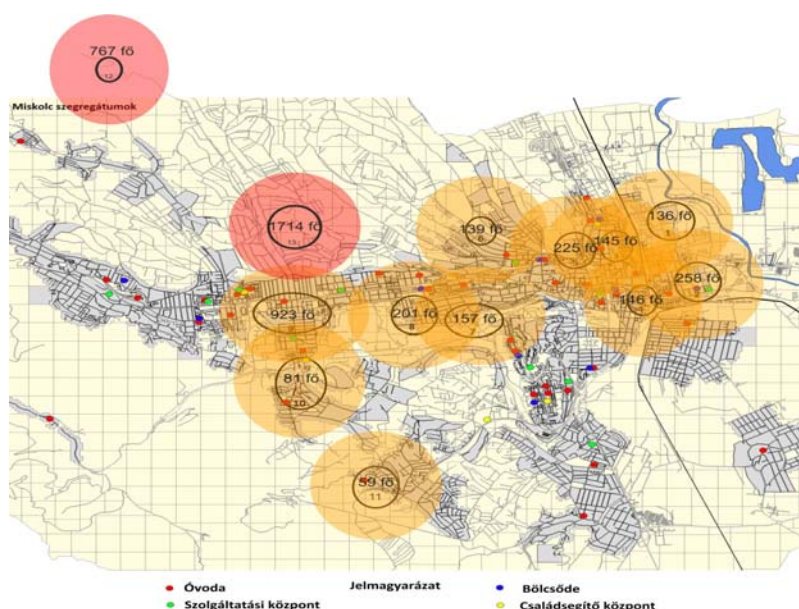
3.1.1. Szegregációs mutatók változása

Miskolc MJ. Város 2008-ban készített először antiszegregációs tervet az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként. Először az azóta bekövetkezett változásokat tekintjük át és értékeljük.

- A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Miskolc belterületén 2470 fő, külterületén 2481 fő él szegregátumban; összességében a város lakosságának 3%-a (KSH). A szegregátumok száma a bázisidőszakhoz (2008-hoz) képest hárommal (az ott élők alacsony lélekszáma miatt) csökkent (Tatárdomb, Csermőkei út- Mésztelep, Mura utca, Tatár út).
- Az Álmos utca, a Kassai utca, a Zombori utca és a Huszár utca által határolt hármasszámú szegregátum a KSH 2011. évi nyilvántartásában ugyan szerepel, de azóta felszámolták.
- A város 13 szegregátumából tizenegy (1-11. sorszámú) belterületi, kettő (a 12. és 13. sorszámú) szegregátum pedig külterületi.
- A 20. ábra térképe feltünteti a szegregátumok 2011. népszámlálás szerinti lakónépességét. A térképen színes pontok jelölik a 6 év alatti gyermekek napközbeni ellátását biztosító intézményhálózatot, továbbá a családsegítő és szolgáltató központok eloszlását. A beazonosított szegregátumok területét ezek az intézmények nem fedik le.

A színes koncentrikus körök a szegregátumok területéről (a még elfogadható) 20 perc alatt gyalog elérhető távolság határait jelzik. Látható, hogy egyes szegregátumok esetében ezek a szolgáltatások csak tömegközlekedési eszköz igénybevételével érhetőek el. (Ez felveti azt a dilemmát, hogy az alapszolgáltatások területi kiterjesztése és/vagy azok koncentrált fejlesztése, valamint az elérhetőségük javítása kapjon-e prioritást.)

- A belterületi szegregátumokban bekövetkezett változásokat a KSH 2001. és a 2011. évi népszámlálási adatai alapján a 6. táblázat foglalja össze. Szembetűnő változás a szegregátumok számának csökkenése, azonban ezzel párhuzamosan a hátrányos helyzetben élők területi szempontból dekoncentráálódtak.
- Lyukóbánya és Lyukóvölgy esetében nem áll rendelkezésre az összehasonlítás alapjául szolgáló 2001. évi adatok, ezért a táblázatban a jelenlegi állapotra vonatkozó számsorokat tüntettük fel. (Lyukóvölgy és Lyukóbánya hátrányos helyzetű lakosságának száma közel azonos egy kisebb település lakosságával.)
- Nincsenek statisztikai adatok a 2011.évi népszámlás alapján azon aktív korúak (15-59 évesek) arányáról, akiknek a jövedelemforrása kizárólag állami vagy helyi támogatás volt, így ez a mutató nem képezi az összehasonlítás alapját.
- A szegregátumok összehasonlítása az alábbi szempontok alapján történt (6. táblázat):
 - legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében;
 - felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében;
 - gazdaságilag inaktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül;
 - munkanélküliek aránya;
 - tartós munkanélküliek aránya;
 - komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül;
 - egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül.

20. ÁBRA: MISKOLC SZEGREGÁTUMAINAK ELHELYEZKEDÉSE ÉS LAKÓNÉPESSÉGE

Forrás: saját szerkesztés

6. táblázat: Szegregátumok változása a 2008. évi antiszegregációs tervben szereplő adatokhoz képest

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor			szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi népszámlálás KSH adatok
	megnevezése	értéke			
		2001.	2011.		
1. Tatárdomb	KSH 2011. évi besorolása alapján megszűnt, mint szegregátum				
5. Csermőkei u. – Mésztelep	KSH 2011. évi besorolása alapján megszűnt, mint szegregátum				
6. Mura utca	KSH 2011. évi besorolása alapján megszűnt, mint szegregátum				
10. Tatár út*	KSH 2011. évi besorolása alapján megszűnt, mint szegregátum				
19. Vikend telep	<ul style="list-style-type: none"> • legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében • felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében • a gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességben belül • munkanélküliek aránya • tartós munkanélküliek aránya • komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül • egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 	72,9%	60,7%	1. szegregátum (Sajószigeti u.- Vikend telep - Névtelen u. – Zsigmond Vilmos u.)	136
		0%	0%		
		79,2%	66,9%		
		56,8%	64,4%		
		21,6%	35,6%		
		85,7%	92,3%		
		24,5%	20,5%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor		szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi népszámlálás KSH adatok	
	megnevezése	értéke			
		2001.			2011.
17. Szondi telep	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	75,3%	61,5%	2. szegregátum (Üteg u. – Szondi György u. - Tüzér u. – Szeke- részt u. – Tüzér u. – Baross Gábor út – Szekerész u.)	258
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	2,8%	2,8%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	78,0%	68,2%		
	• munkanélküliek aránya	57,9%	37,8%		
	• tartós munkanélküliek aránya	34,9%	30,5%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	77,1%	27,5%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	50,9%	26,1%		
16. Álmos utca	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	71,4%	72,8%	3. szegregátum (Álmos u. - Kas- sai u. - Zombori u. - Huszár u.)	145
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	11,2%	0%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	67,5%	62,1%		
	• munkanélküliek aránya	55,6%	67,3%		
	• tartós munkanélküliek aránya	27,0%	27,3%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	70,2%	91,9%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	38,3%	59,5%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor			szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi népszámlálás KSH adatok
	megnevezése	értéke			
		2001.	2011.		
4. Gizella utca	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	58,1%	60%	4. szegregátum (Hadirokkantak útja Lenke u. - Bors vezér u. - Sarolta u.)	146
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	9,0%	9,6%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	80,0%	58,9%		
	• munkanélküliek aránya	13,0%	53,3%		
	• tartós munkanélküliek aránya	2,9%	25%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	48,6%	47,8%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	35,2%	43,5%		
15. Tetemvár	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	63,2%	66%	5. szegregátum (Tetemvár felső- sor – Tetemvár középsor – Te- temvár alsó- sor - Arany János tér nyugati része - Petőfi Sándor tér északi része)	225
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	1,4%	0,8%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	79,2%	64,4%		
	• munkanélküliek aránya	47,4%	53,8%		
	• tartós munkanélküliek aránya	13,2%	30%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	82,1%	55,2%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	24,5%	27,6%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor		szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi népszámlálás KSH adatok	
	megnevezése	értéke			
		2001.			2011.
18. Bábonyibérc	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	71,3%	63,5%	6. szegregátum (Bábonyibérc Új telep)	139
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0,0%	0%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	74,0%	80,6%		
	• munkanélküliek aránya	67,5%	63%		
	• tartós munkanélküliek aránya	47,5%	48,1%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	96,9%	93,8%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	46,9%	37,5%		
11. Békeszálló telep - Muszkás telep (BM) 13. Nagyavas (N)	a Békeszálló telep – Muszkás telep két külön szegregátumként jelenik meg, a Kalló utca(k) önálló szegregátumként megszűnt és a Békeszálló szegregátum részét képezi, míg a Nagyavas önálló szegregátumként megszűnt az új lehatárolásban			7. szegregátum (M) (Muszkás telep - Ruzsini utca – Deszkásoldal dűlő – Tóth sor - Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas Csonka sor- Teleki sor - Danyi völgy - Deszkásoldal dűlő)	157
	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség	BM 77,3% N 66,1% K 59,4%	M 68% KB 63,7%		
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	BM 0,7% N 2,0% K 0%	M 2,7% KB 0%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	BM 76,2% N 78,5% K 76,4%	M 75,8% KB 78,1%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor			szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi népszámlálás KSH adatok
	megnevezése	értéke			
		2001.	2011.		
11. Békeszálló telep - Muszkás telep (BM) 8.Kalló utca (K)	• munkanélküliek aránya	BM 57,8% N 50,0% K 38,5%	M 36,8% KB 45,5%	8. szegregátum (KB) (Kalló u. - Béke- szálló telep – Csillag u. - Orsó u. - Nap u. – Sző- vő u. – Tímár Malom u.)	201
	• tartós munkanélküliek aránya	BM 36,3% N 25,0% K 15,4%	M 18,4% KB 20,5%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	BM 82,1% N 85,9% K 88,2%	M 71,8% KB 88,5%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	BM 58,6% N 57,7% K 35,3%	M 30,8% KB 80,8%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor		szegregátum (a 2011.évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011.évi népszámlálás KSH adatok	
	megnevezése	értéke			
		2001.			2011.
7. Számozott utcák I. (Sz I.) 8. Számozott utcák II (Első-negyedik utca) (SzII.) 9. Vasgyári út (V)	<p>Első és második utca felszámolásra, átépítésre került a többi számozott utca a jelenlegi lehatárolásban egy szegregátumként jelenik meg, a Vasgyári úti szegregátum nyilvántartás alapján ott élők száma alapján már nem minősül szegregátumnak</p> <ul style="list-style-type: none"> • legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében • felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében • a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül • munkanélküliek aránya • tartós munkanélküliek aránya • komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül • egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 			<p>9. szegregátum Számozott utcák (Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hatodik u. – Andrássy u. - Harmadik u. - Első u. – Negyedek u. - Második u.- Fürdő u. – Mányoki Ádám u. - Ballagi Károly u. - Alsószinva u. - Kabar u. – Tizen- egyedik u. - Tizedik u. - Vas- gyári újtelep - DVTK stadion északkeleti oldala</p>	<p>923</p>
		Sz.I. 82,4% Sz.II. 65,4% V 58,3%	71,3%		
		Sz.I. 0,2% Sz.II. 0% V 4,2%	1,2%		
		Sz.I. 77,0% Sz.II. 64,3% V 75,7%	73,7%		
		Sz.I. 63,5% Sz.II. 53,3% V 28,6%	55,1%		
		Sz.I. 25,4% Sz.II. 43,3% V 10,7%	28,8%		
		Sz.I. 97,9% Sz.II. 90,5% V 63,4%	90,3%		
		Sz.I. 52,9% Sz.II. 38,1% V 58,5%	65%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatai alapján)	indikátor		szegregátum (a 2011. évi népszámlálás alapján)	Lakónépesség száma (fő) szegregátumon- ként 2011. évi nép- számlálás KSH adatai	
	megnevezése	értéke			
		2001			2011
2. Puskin utca	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	63,2%	58,3%	10. szegregátum (Gózon Lajos u. - Puskin u. keleti oldala)	81
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	3,8%	2%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	74,0%	66,9%		
	• munkanélküliek aránya	55,2%	38,1%		
	• tartós munkanélküliek aránya	26,9%	19%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	75,0%	41,4%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	63,8%	58,6%		
3. Miskolctapolca- Kőfejtő	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében	68,9%	60,6%	11. szegregátum (Iglói u. - Vár- hegy u. északi oldala)	59
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében	0%	5,3%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	74,8%	72,9%		
	• munkanélküliek aránya	52,0%	62,5%		
	• tartós munkanélküliek aránya	24,0%	31,3%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	94,6%	95,5%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	91,9%	95,5%		

szegregátum (a 2001 évi népszámlálás KSH adatok alapján)	indikátor		szegregátum (a 2011.évi népszámlálás alapján)	Lakónépes- ség száma (fő) szegregátumon- ként 2011.évi népszámlálás KSH adatok	
	megnevezése	értéke			
		2001.			2011.
a 2008.évi antiszegregációs tervben nem részletesen tárgyalt szegregátum	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében		78%	12. szegregátum (Lyukóbánya kül- terület)	767
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében		1,2%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül		71,6%		
	• munkanélküliek aránya		58,7%		
	• tartós munkanélküliek aránya		41,3%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül		82,6%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül		26,4%		
a 2008.évi antiszegregációs tervben nem részletesen tárgyalt szegregátum	• legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében		61,9%	13. szegregátum (Lyukóvölgy kül- terület)	1714
	• felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év feletti népesség körében		1,9%		
	• a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül		74,3%		
	• munkanélküliek aránya		45,9%		
	• tartós munkanélküliek aránya		28,2%		
	• komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül		64,1%		
	• egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül		40,7%		

Forrás: KSH adatok alapján saját szerkesztés.

A 2008. évi felméréshez képest:

- a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében minimális mértékben változott
- a 25 év feletti felsőfokú végzettségű lakosok aránya alacsony;
- a gazdaságilag inaktív népesség aránya a szegregátumok többségében nőtt
- a munkanélküliek aránya eltérő módon változott (van, ahol négyszeresére nőtt, másutt 17%-kal csökkent);
- a tartós munkanélküliek aránya változatlanul magas (az egyik szegregátumban nyolcszorosára nőtt);
- a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya több szegregátumban javult (a Szondi telepen 50 %-kal, míg a Puskin utcában 34 %-kal);
- a legnagyobb lakónépességű belterületi szegregátumok a Számozott utcák, a Szondi utca, a Tetemvár és a Békeszálló telep;
- a két külterületi szegregátumban együtt (Lyukóbánya, Lyukóvölgy) közel annyian élnek (2481 fő), mint a belterületi szegregátumokban összesen.

Antiszegregációs intézkedések

Miskolc MJ. Város 2008-ban készített antiszegregációs terve alapján az elmúlt években több intézkedés történt, ill. van folyamatban (7. táblázat).

- A város jelentős erőfeszítéseket tett az emberi életvitelre alkalmatlan bérlemények felszámolása érdekében.
- A nagy lélekszámú szegregátumok felszámolása megkezdődött, egyes esetekben be is fejeződött, a felszámolást folytatni kell. A kisebb lélekszámú belterületi szegregátumok lakosságszámának csökkenése spontán módon elindult, amelyet a közeljövőben a rendelkezésre álló eszközökkel ösztönözni kell (a feladatok megoldásába a kormányhivatal illetékes szakigazgatási szerveit is be kell vonni).
- Az egyes szegregátumokban a városfejlesztés céljaihoz illeszkedő funkcióváltásokat a felszámolással egy időben el kell indítani.
- Az önkormányzati lakások jogosultság szerinti megoszlása az elmúlt időszakban megváltozott a költségelví, ill. a piaci lakások javára (8. táblázat). A tudatos átrendezés eredményeként az ingatlan bérbeadásából származó bevételek nőttek.

8. táblázat: Bér lakás jogosultság változása

Bér lakás jogosultság	Darabszám (db)		Aránya %		Változás
	2008	2014	2008	2014	+/-
Szociális alapú	5 018	1 006	90	19,7	-
Költségelví	555	3 916	9,9	76,8	+
Piaci alapú	54	178	0,1	3,5	+
Összes bér lakás	5 627*	5 100	100	100	-

Megjegyzés: *Az összes bér lakás 5763 db. A különbség az üres, vagy más jogcímen bére adott jogosultságból adódik.

Forrás: MIK Létesítmény Üzemeltetési Iroda

- A lakhatási körülmények megítélése elsősorban abból a szempontból fontos, hogy alkalmas-e a gyermekek egészséges testi, szellemi és szocializációs fejlődéséhez. Amennyiben az ezeket veszélyeztető körülmények fennállnak, úgy szociális-, gyermekvédelmi-, hatósági- és rendészeti eszközökkel el kell érni a méltatlan állapotok megszüntetését.
- A komfort nélküli, elhanyagolt – többnyire lakhatás céljára alkalmatlan – ingatlanok környezete, ill. az alapvető higiéniai feltételek hiánya komoly közegészségügyi kockázati tényező, különösen a felhalmozott hulladékok és az elszaporodott rágcsálók jelenléte miatt, míg a kezeltlen szennyvíz jelentősen veszélyezteti a városi ivóvízbázist.
- Problémát jelent, hogy az ott élők egy része nem törekszik helyzetének javítására, sem a város közössége által általánosan elfogadott normák követésére.

7. táblázat: Miskolc város antiszegregációs tervében (2008) megfogalmazott intézkedések megvalósulása

Szegregátumok	Projekt megnevezése	Projekt tartalmának rövid jellemzése	Finanszírozás forrása	Finanszírozás összege	Megvalósulás %-os jellemzése	Várható befejezés	Akadályozó tényezők
1. Tatárdomb	nincs						
2. Puskin utca	Lakás korszerűsítés	Teljes felújítás, új vízbekötés és áramtáplálás kialakítása.	MIK Zrt.	5 MFt	3,3 db	elkészült	
3. Miskolctapolca-Kőfő	Lakás kiürítések	A megüresedő lakásokat nem adták újra bérbe.	MIK Zrt.	0 Ft	19 üres lakás, 20 lakott	folyamatban	
4. Gizella utca	Ingatlan értékesítés	Az önkormányzati lakások bérlőinek elhelyezése, ingatlanok értékesítése.	MIK Zrt.	Becsült: 20 MFt	9 bérlő elhelyezése	folyamatban	
5. Csermőkei u. – Mésztelep	nincs						
6. Mura utca	nincs						
7. Számozott utcák I.	nincs						Az üres lakások elhelyezésekre felhasználva.
8. Kalló utca	nincs						
9. Számozott utcák II (Első-negyedik utca)	nincs						Az Első, a Második és a Harmadik utcák nem igényelnek beavatkozást. Az első kettő nem része a szegregációnak, módosítás szükséges.
10. Vasgyári út	nincs						

Szegregátumok	Projekt megnevezése	Projekt tartalmának rövid jellemzése	Finanszírozás forrása	Finanszírozás összege	Megvalósulás %-os jellemzése	Várható befejezés	Akadályozó tényezők
11. Tatár út	nincs						
12. Békeszálló telep - Muszkás telep	Ingatlan értékesítés	Az önkormányzati lakások bérlőinek elhelyezése, ingatlanok értékesítése.	MIK Zrt.	Becsült: 65 MFt	15 bérlő elhelyezése	folyamatban	
13. Nagyavas	nincs						
14. Tetemvár	Lakás felújítás, értékesítés	Teljes felújítás, nyílászáró cseré a Tetemvár középső sor 152-ben, a Petőfi tér 3.sz. kiürítése.	MIK Zrt.	18 MFt	1 lakás 14 lakás	elkészült, folyamatban	
15. Álmos utca	Értékesítés	A bérlők elhelyezése és a bontás megtörtént, értékesítés folyamatban.	MIK Zrt.	60 MFt	100% 38 bérlő	folyamatban	
16. Szondi telep	Ingatlan értékesítés	A bérlők elhelyezése, bontás, ingatlan értékesítés.	MIK Zrt.	Becsült: 26 MFt	30 %	folyamatban	
17. Bábonyibérc	nincs						
18. Vikend telep	nincs						

Forrás: MIK Létesítmény Üzemeltetési Iroda

- A szociális elven bérebe adott lakásállomány csökkenése egyben az üzemeltetési és karbantartási költségek csökkenését is jelentette.
- A vizsgált időszakban jelentősen csökkent az önkormányzati lakásállomány (602 db), ami elsősorban az összkomfortos lakások értékesítéséből adódik (350 db). Ezzel egyidejűleg csökkent a komfort nélküli és a szükséglakások száma is (összesen 253 db).
- A csökkentés a MIK Zrt. un. avult telep felszámolási programjának eredménye, melynek során több rossz műszaki állapotú, gazdaságosan nem korszerűsíthető ingatlan került lebontásra. Az itt lakó bérlőket a béreadó hasonló komfortfokozatú lakásokban helyezte el, ill. négy esetben magántulajdonú ingatlant biztosított a bérleti jogról való lemondás fejében (9. táblázat).

9. táblázat: Bérlakás állomány komfort fokozat szerinti változása (2008-2014)

Komfort fokozat	Darabszám (db)		Össz lakáson belüli arány (%)		Változás +/-
	2008	2014	2008	2014	
Összkomfortos	4531	4181	78,62	81,01	+
Félkomfortos	228	229	3,96	4,43	+
Komfort nélküli	914	695	15,86	13,46	-
Szükséglakások	90	56	1,56	1,1	-
Összesen	5763	5161	100	100	-

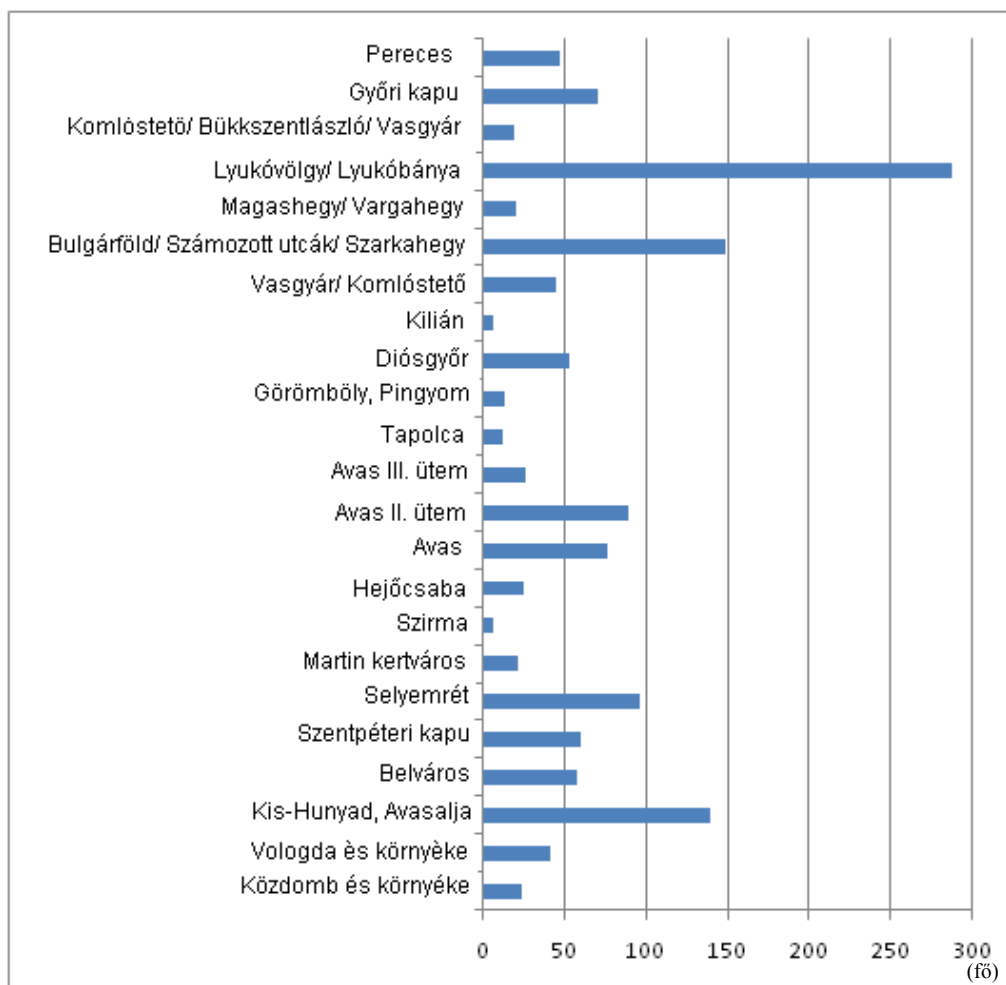
Megjegyzés: az összkomfortos lakások darabszámának csökkenése az értékesítésből adódik, a komfort nélküli és a szükséglakások darabszámának csökkenése a bontásokból. Az arányváltozás esetenként ellentétes értelmű a darabszám változással, mely a belső arányok változását jelzi a teljes lakásállományban

Forrás: MIK Létesítmény Üzemeltetési Iroda

3.1.2. Iskolába még nem járó, de szociálisan veszélyeztetett gyermekek helyzete

- Miskolcon a területi védőnői hálózat jelentős feladatot lát el (a védőnői körzetek nem egyeznek meg pontosan a városrészek határaival, kialakításuk a védőnői terhelés egyenletes elosztása és földrajzi adottságok alapján történt);
 - nyilvántartja az iskolába még nem járókat (0-1 év, 1-3 év, 3-6 évesek és azon 7 évesek, akik nem járnak még iskolába);
 - a védőnői nyilvántartásban minden olyan gyermek szerepel, aki életvitelszerűen a védőnői körzetben lakik, akiről a védőnő tudomást szerez vagy a szülő jelentkezett gyermekével gondozásra, függetlenül az állandó vagy ideiglenes lakcímtől, így az adatok nem egyeznek meg a lakónyilvántartás adataival (számos, albérletről albérletre költöző család van, akik nem jelentkeznek be az adott címre, de miskolci állandó lakhelyük sincs);
 - a szociálisan veszélyeztetett státusz megítéléséhez a védőnők szempontrendszerrel igen, de pontrendszerrel nem rendelkeznek, így azt szubjektív elemek is befolyásolják;
 - a védőnői nyilvántartásban nem tüntethetők fel a gyermekek etnikai hovatartozása, így erre vonatkozóan adattal a védőnők nem rendelkeznek.

- A szociálisan hátrányos helyzet nem okoz feltétlenül tanulási, beilleszkedési nehézséget, devianciát, munkapiaci elhelyezkedési nehézséget, de (a statisztikák szerint) a hátrányos helyzetű emberek között ezek a problémák jóval nagyobb arányban fordulnak elő. A megélhetési nehézségek negatívan befolyásolják a család életét, hangulatát, a gyerekekre számítható idő mértékét; nagyobb a gyermekek elhanyagolásának, bántalmazásának esélye is.
- , Miskolcon 1416 szociálisan veszélyeztetett, még iskolába nem járó gyermek él, ebből:
 - 195 gyermek 1 év alatti;
 - 422 gyermek 1-3 év közötti;
 - 781 gyermek 3-6 éves.
- A kora gyermekkori (1-3 éves) szocializációs felzárkóztatás eszközei:
 - szociális alapú bölcsődei elhelyezés;
 - nagyobb szegregátumokban a „Biztos kezdet” program keretében szülőt és gyermeket együtt szocializáló nappali ellátás.
- Az óvodás korú gyermekek szocializációs felzárkóztatásának eszközei:
 - óvodai elhelyezés, ami 2014. szeptember elsejétől kötelező;
 - „Biztos kezdet” program keretében szülőt és gyermeket együtt szocializáció program kiterjesztése a gyermek iskolába lépéséig.
- A szociális veszélyeztetett, de iskolába nem járó gyerek Miskolc valamennyi városrészében található (21. ábra).
- A szociálisan hátrányosan érintett gyermekeknek csak kevesebb, mint fele él szegregátumban (10. táblázat). Az antiszegregációs törekvések mellett nem szabad figyelmen kívül hagyni, a városszerte elszórtan élő gyermekeket sem. Esetükben is a szocializációt bölcsődei és óvodai elhelyezéssel kell biztosítani.

21. ÁBRA: A SZOCIÁLIS VESZÉLYEZTETETT GYERMEKEK SZÁMA (0-6 ÉVES KOR) VÁROSRESZENKÉNT (FŐ)
 Forrás: területi védőnői adatok alapján saját szerkesztés (2014)

10. táblázat: Szociálisan veszélyeztetett 0-6 éves és iskolába nem járó 7 éves gyermekek területi megoszlása (fő)

Korcsoportok	Szegregátumban él (fő)	Nem szegregátumban él (fő)
0-1 évesek	76	119
1-3 évesek	173	249
3-6 évesek	334	447
iskolába nem járó 7 évesek	7	11
Összesen	590	826

Forrás: területi védőnői adatok alapján saját szerkesztés (2014)

- A szociálisan veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma a külterületi szegregátumokban kiemelkedően magas (11. táblázat). Belterületi viszonylatban a Számozott utcák, Muszkás telep, Tetemvár, Bábonyibérc, Hadirokkantak útja, Szondi utca szegregátumok relevánsak. Belső megoszlás tekintetében a 3-6 éves korosztály létszáma jelentős.

11. táblázat: A szociálisan veszélyeztetett, de még iskolába nem járó, szegregátumban élő gyermekek száma korcsoportonként és szegregátumonként (összesen 590 gyermek)

Szegregátumok	1. Vikend telep	2. Szondi utca	3. Álmos utca	4. Hadirokkantak útja	5. Tetemvár	6. Bábonyibérc	7. Muszkás telep	8. Béke szálló telep	9. Számozott utcák	10. Puskin utca	11. Várhegy utca	12. és 13. Lyukóháza Lyukóvölgy
Szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma												
0-1 éves	3	4	0	1	4	6	6	0	16	0	0	36
1-3 éves	3	2	0	8	8	13	16	9	19	4	1	90
3-6 éves	7	14	3	12	22	13	40	10	44	8	2	159
Iskolába nem járó 7 évesek	4	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	3
Összesen	17	20	3	22	34	32	63	19	79	12	3	288

Forrás: 2014. februári területi védőnői adatok alapján saját szerkesztés

3.1.3. Iskoláskorú, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek helyzete

- A BAZ Megyei Kormányhivatal Oktatási Főosztálya 2013-ban összeállított köznevelési terve szerint a 2012/2013. tanévben a miskolci általános iskolákban tanuló 12449 gyermek 31,5%-a (3924 fő) hátrányos helyzetű, 5,1%-a (azaz 638 fő) halmozottan hátrányos helyzetű volt. Közülük 803 fő hátrányos helyzetű (20%) és 116 fő halmozottan hátrányos helyzetű (18,2%) gyermek tanult egyházi fenntartású általános iskolában
- Miskolcon az 1990 után bekövetkezett gazdasági szerkezetváltás miatt a kevésbé képzett munkavállalók közül sokan váltak munkanélkülivé. A családok romló jövedelmi viszonyai komolyan befolyásolták a tanulók iskolai teljesítményét. Felnőtt egy olyan generáció, aki nem látta szüleit dolgozni; többségük motiválatlan arra, hogy tanuljon, ill. dolgozzon. Képzettség nélkül számukra az egyetlen megélhetési forrás a szociális ellátás. Komoly különbség van a szegény és a gazdag családból származó gyermekek iskolai eredményei között (az érettségizéshez jutás esélyeit tekintve például ötvenszeres a különbség).

- 2009. évi adat szerint alsó tagozaton megnövekedett a hátrányos helyzetű (ezen belül a halmozottan hátrányos helyzetű) gyermekek száma, nőtt a magántanulók összlétszáma.
- Esti munkarendben szervezett 4 éves felnőttoktatás (a 2012/2013-as tanévben) tíz feladat ellátási helyen volt (ebből egy volt egyházi fenntartású). Ezekben az iskolákban a hátrányos helyzetű tanulók száma 967 fő volt, a tanulói összlétszám 14,3%-a. A halmozottan hátrányos tanulók száma 37 fő volt (a tanulói összlétszám 0,5 %-a).
- A hátrányos helyzetű tanulók közül 57 fő (5,9%) tanult egyházi fenntartású intézményben, a halmozottan hátrányos helyzetűek közül egy sem. (A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek adatai szegregátumonkénti lebontásban nem állnak rendelkezésre).

3.1.4. Szociális ellátások és szolgáltatások igénybevételének mértéke és struktúrája

Szociális ellátás

- A városban magas a munkanélküliek, ezen belül a tartós munkanélküliek, továbbá a kizárólag szociális támogatásból élő családok száma.
- A város által biztosított, önkéntesen igénybe vehető szociális közszolgáltatások elérhetőek (a szegregátumban élők egy részének és a külterületeken élőknek ehhez tömegközlekedés igénybevételére van szüksége).
- Miskolc város lakosságához mérten (167680 fő) a **szociális ellátásban** részesülők száma magas. 2013-ban (az 1993./III. ún. „Szociális törvény” előírásai alapján) 18671 fő volt jogosult támogatásra (a lakosság 11,13 %-a). Az ellátások egy főre eső összege 7001 fő esetében nem érte el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét (ez 2013-ban 28.500.-Ft); 5694 fő esetében viszont nem érte el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének a felét sem (ez 2013-ban: 14.250.-Ft). A KSH által megjelölt szegregátumokban él a város lakosságának 3 %-a (4951 fő), ebből 2442 fő részesül valamilyen szociális ellátásban (az összes városi ellátott 13%-a).
- 2013-ban 5112 fő (27%) részesült **aktív korúak ellátásában**, ami 5058 családot érintett Miskolcon, közülük 3637 gyermek nélküli család volt. Az aktív korúak ellátásában részesülők túlnyomó része foglalkoztatást helyettesítő támogatást kapott (4389 fő, 86%), közülük 2249 fő (44%) közfoglalkoztatásban, míg 231 fő (4,5%) egyéb munkaerő-piaci programban, ill. 225 fő (4,4%) képzésben vett részt. A munkaerő-piaci programban és képzésben részesülők aránya a rászorulókat tekintve alacsony (9%).
- A szegregátumokban élők közül 1088 fő részesül aktív korúak ellátásában, ez az összes városi ellátott 21%-a. Jórészt foglalkoztatást helyettesítő támogatást kap 941 fő (86%), amihez többnyire közfoglalkoztatás is kapcsolódik. Ez a szám megegyezik a város egyéb területein mért adatokkal.
- **Gyermekvédelmi támogatásra** (rendszeres és kiegészítő) jogosultak száma 7320 fő, ami 3494 családot érint, közülük 2243 szülő egyedülálló. A támogatás főként egy (1196 fő), ill. kétgyermekes (1077 fő) családokat érint. A három, vagy több gyermekesek száma 1221 fő. Óvodáztatási támogatást 513 fő vett igénybe.
- A szegregátumokban jellemzően magas a gyermekkorúak aránya, így az ellátásuk is kiemelkedően magas a városi ellátottakon belül.

- A **rászorultságtól függő** támogatásokban részesülők száma összesen **14255 fő**, akik közül 11474 fő lakásfenntartási, 584 fő lakhatási támogatásban, 807 fő adósságcsökkentési támogatásban részesült. Legtöbben távhő, víz és csatornahasználati díjjal tartoznak, míg a támogatásban részesülők 50%-nak egyidejűleg többféle adóssága is van.
- A lakáscélú támogatás lehetőségével (ami lehet részben, vagy egészben vissza nem térítendő támogatás, illetve kamatmentes kölcsön) 2013-ban Miskolc városa nem élt. Ezt az ellátást helyi rendelet szabályozza.
- Különféle szociális ellátásban (rendszeres szociális segélyben, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, lakásfenntartási támogatásban, időskorúak járadékában, ápolási díjban, átmeneti segélyben, közgyógyellátásban) részesülők adatait, valamint a temetkezési segélyt igénylőket szegregátumokként és összesítve (a belterületi szegregátumok adatai kiegészítésre kerültek a Lyukóvölgy belterületét képező részén élők szociális adataival) a 12. táblázat foglalja össze. Ennek alapján megállapítható, hogy:
 - legtöbben foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (744 fő), valamint a közgyógyellátásban (714 fő) részesülnek (az utóbbiak magas száma utal a krónikus betegek magas számára);
 - lakásfenntartási támogatás aránya a szociális ellátás közel 20%-a;
 - a legtöbb szociális ellátást a Számozott utcákban, a Lyukóvölgyben és a Szondi utcai szegregátumban igénylik;
 - az érintettek egyidejűleg többféle szociális ellátási típust is igénybe vesznek.

Szociális szolgáltatások

- A 13. táblázat szemlélteti a város által kötelezően ellátandó és biztosított szociális szolgáltatások struktúráját (zöld); a piros szín jelöli azokat a szegregátumokat, ahol a közösségi ellátások nem biztosítottak (a város nem rendelkezik szenvedélybetegek nappali intézményével, pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthonával).

12. táblázat: SZEGREGÁCIÓK MISKOLCON - szociális ellátások (2012. december 31.) (ellátások száma)

Belterületi szegregátum	Szociális ellátások	Rendszeres szociális segélyben részesülők (fő)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők (fő)	Lakás-fenntartási támogatásban részesülők (fő)	Időskorúak járadékában részesülők (fő)	Ápolási díjban részesülők (fő)	Átmeneti segélyben részesülők (fő)	Közgyógyellátásban részesülők (fő)	Temetési segélyt igénylők (fő)	Ellátások összesen szegregátumonként (fő)
1. Vikend Telep		5	11	10	0	0	4	9	1	40
2. Szondy György u.		45	114	40	6	5	51	93	5	359
3. Álmos u.		2	27	32	1	10	6	61	2	141
4. Hadirokkantak útja u.		5	37	27	1	3	19	27	2	121
5. Tetenvár		13	63	42	0	11	13	61	1	204
6. Bábonyiérc		4	18	8	1	3	0	9	1	44
7. Muszkás Telep		7	49	30	1	9	6	56	2	160
8. Békeszálló telep		6	37	33	0	7	12	42	3	140
9. Számozott utcák		37	222	218	0	35	24	200	9	745
10. Puskin u.		2	16	19	0	3	1	31	0	72
11. Várhegy u.		0	5	5	0	1	1	5	0	17
12. Lyukóvölgy		22	145	56	0	26	23	120	7	399
összesen		148	744	520	10	113	160	714	33	2442

Forrás: saját szerkesztés

13. táblázat: Szociális szolgáltatások struktúrája és elérhetősége Miskolcon

Alap- és szakel- látás	Szegregátum	I. Szegregátum Vikend telep	II. Szegregátum Szondy György u.	III. Szegregátum Álmos u.	IV. Szegregátum Hadirokkantak u.	V. Szegregátum Tetemvár	VI. Szegregátum Bábonyibérc	VII. Szegregátum Muszkás telep	VIII. Szegregátum Békeszálló telep	IX. Szegregátum Számozott utca	X. Szegregátum Puskin utca	XI. Szegregátum Várhegy utca	XII. Szegregátum Lyukóvölgy
	Szolgáltatás típusa												
Szociális alapszolgáltatások	Étkeztetés												
	Házi segítségnyújtás												
	Jelzőrendszeres házi se- gítségnyújtás												
	Családsegítés												
	Közösségi ellátások												
	Támogató szolgáltatás												
	Szociális információs szolgáltatás												
	Utcai szociális munka												
Nappali ellátás	Idősek klubja												
	Fogyatékkal élők nappali intézménye												
	Pszichiátriai betegek nap- pali intézménye												
	Szenvedélybetegek nap- pali intézménye												
	Nappali melegedő												

Alap- és szakel- látás	Szegregátum	I. Szegregátum Vikend telep	II. Szegregátum Szondy György u.	III. Szegregátum Álmos u.	IV. Szegregátum Hadirokkantak u.	V. Szegregátum Tetemvár	VI. Szegregátum Bábonyhérc	VII. Szegregátum Muszkás telep	VIII. Szegregátum Békeszálló telep	IX. Szegregátum Számozott utca	X. Szegregátum Puskin utca	XI. Szegregátum Várhegy utca	XII. Szegregátum Lyukóvölgy
	Szolgáltatás típusa												
Szakosított ellátások, Átme- neti elhelyezést nyújtó intéz- mények	Idősek gondozóháza												
	Fogyatékkal élő szemé- lyek gondozóháza												
	Pszichiátriai betegek át- meneti otthona												
	Szenvedélybetegek átme- neti otthona												
	Éjjeli menedékhely												
	Hajléktalan személyek átmeneti szállása												
Ápolást, gondo- zást nyújtó in- tézmények	Idősek otthona												
	Szenvedélybetegek otto- na												
	Fogyatékkal élő szemé- lyek otthona												
	Hajléktalanok otthona												

Forrás: saját szerkesztés

- Az 1993./III. Szociális törvényben előírt **alapellátásokat** a város jórészt a Miskolci Egyesített Szociális Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény – Módszertani Központ négy telephelyén (Belváros-Arany János út, Avas-Szentgyörgy út, Diósgyőr-Fazola utca, Szentpéteri kapu- Kassai út) biztosítja, ill. lyukói Községi Házban (rendszeres ügyelet) biztosítja. A szolgáltatások ugyan mindenki számára elérhetőek, de többnyire távol esnek a szegregátumoktól (a lyukói szolgáltatás kivételével). Ezeknek a közszolgáltatásoknak az eléréséhez részben tömegközlekedési eszköz vehető igénybe tekintve, hogy esetenként nem teljes körűen állnak rendelkezésre a helyben elérhető szociális és gyermekvédelmi intézmények és szolgáltatások.
- **A nappali, szakosított és átmeneti elhelyezést nyújtó szolgáltatások** és intézmények is mind a városlakók, mind pedig a szegregátumokban élők rendelkezésére állnak. Hiányzó szolgáltatás a közösségi ellátás, a szenvedélybetegek nappali ellátása, valamint a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek átmeneti elhelyezése terén mutatkozik. Ez komoly gondot jelent, mert a városban jelentős számú rossz egészségi állapotú, mentálisan leromlott ember, valamint szenvedélybeteg él.
- A fejlesztések ellenére (pl.: Lyukó) még mindig kevés a közösségeket támogató, értéktelítő erejét biztosító rendezvényekhez, szolgáltatásokhoz és ellátásokhoz szükséges közösségi tér és szakember. Ezekre a közösségi terekre és szabadidős tevékenységet biztosító helyszínekre (pl.: sportpálya, játszótér, stb.) különösen nagy szükség lenne a szegregátumokban, ahol magas a gyermekkorúak száma.
- A város szociális szolgáltatásainak biztosításában számos egyházi és civil szervezet is bekapcsolódott. Fontos szerepet töltenek be a hajléktalan ellátásban, a családok átmeneti otthona szolgáltatásaiban, a fogyatékkal élők és idősek ellátásában.

3.1.5. Szegregátumok elhelyezkedése és helyzete

Miskolcon a 2011-ben a KSH 13 szegregátumot tartott nyilván. A következőkben ezek jellemzőit foglaljuk össze röviden.

a) 1. szegregátum: Sajószigeti u. - **Vikend telep**- Névtelen u. - Zsigmond Vilmos u.

A szegregátum a Csorba tavaktól nyugatra, a város szélén helyezkedik el (22. ábra).

22. ÁBRA: 1. SZEGREGÁTUM

Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátum területén 136 fő él. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 60,7 % (felsőfokú végzettségű nem él a szegregátumban). A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 66,9%. A munkanélküliek aránya 64,4%, tartósan munkanélküli a lakosok 35,6%-a. A foglalkoztatottak 75,0%-a alacsony presztízsű (7,8,9-es kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 92,3%. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 20,5 %. Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 17, közülük tizenegy 3 év feletti, hatan 3 év alattiak.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 12%-kal csökkent, azaz javult az iskolázottság. A gazdaságilag inaktív népesség aránya is csökkent kb. 12%-kal. A munkanélküliek aránya 7%-kal, ezen belül tartós munkanélküliek aránya 14%-kal nőtt.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 7%-kal nőtt, az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 4%-kal csökkent.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátumot célszerű felszámolni, a területnek új funkciót kell adni (kereskedelmi-, vállalászási hasznosítás).
- Továbbra is segíteni kell az itt élők munkaerőpiaci integrációját (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Támogatni kell az itt élők társadalmi befogadást közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Támogatni kell a szociális alapú bölcsődei elhelyezést.

b) 2. szegregátum: Üteg u. - Szondy György u. - Tüzér u.- Szekerész u. - Baross Gábor út - Szekerész u.

A szegregátum területe az elmúlt évek erőfeszítéseinek eredményeként jelentősen csökkent (23. ábra).

23. ÁBRA: 2. SZEGREGÁTUM

Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátum területének csökkenésével egyidejűleg az elmúlt tíz évben a szegregátum lakónépessége a negyedére csökkent (jelenleg 258 fő).
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 61,5 %; a lakosok 2,8%-a felsőfokú végzettségű.
- Gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 68,2%. A munkanélküliek aránya 37,8%, tartósan munkanélküli a lakosok 30,5%-a. A foglalkoztatottak 75,0%-a alacsony presztízsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 27,5%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 26,1 %.

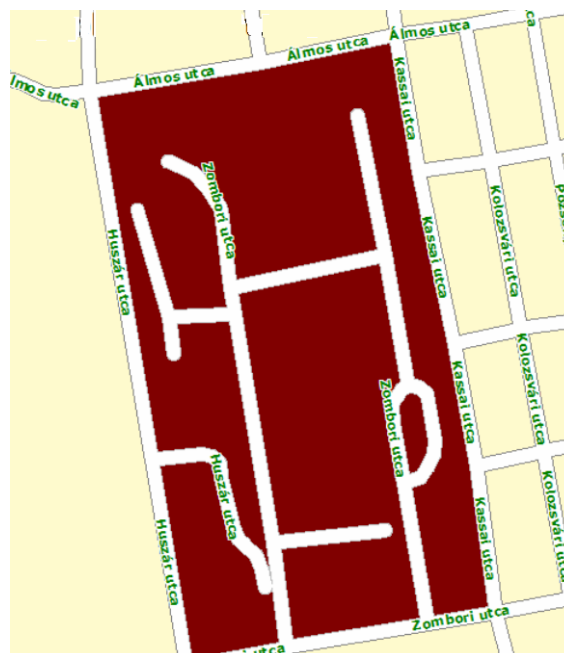
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 20 fő, közülük tizennégyen 3 év feletti, hatan 3 év alattiak.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 14 %-kal csökkent; a szegregátumban élő felsőfokú végzettségűek aránya változatlan.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya közel 10%-kal javult. A munkanélküliek aránya szignifikáns javulást mutat (20 %), ezen belül viszont a tartós munkanélküliek aránya mindössze 4 %-kal csökkent.
- A telep részleges felszámolása miatt a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások arányában 50%-os javulás következett be, míg az egyszobás lakások aránya 25 %-os változást mutat a lakott lakásokon belül.

Beavatkozás javasolt irányai

- Célszerű a szegregátum felszámolását folytatni, a terület kereskedelmi, logisztikai célra hasznosítható.
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- A közlekedési csomópont környékén a kereskedelmi, vállalkozási övezet jelleg erősítése.
- Továbbra is támogatni kell a szociális alapú bölcsődei elhelyezést.

c) 3. szegregátum: Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.

A szegregátum elhelyezkedését a 24. ábra szemlélteti.

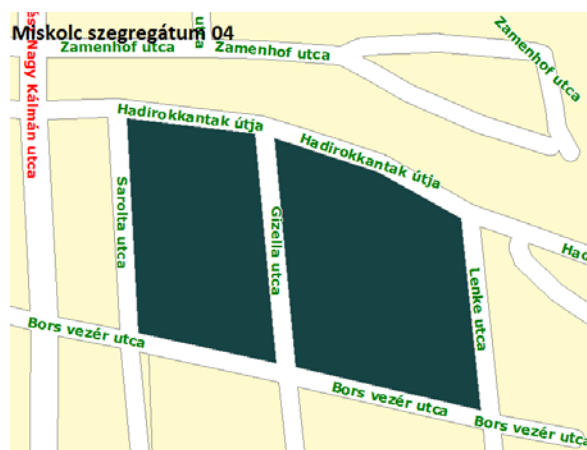
24. ÁBRA: 3. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátum még a KSH 2011. évi felmérésében szerepelt, azóta azonban felszámolásra került.

d) 4. szegregátum: Hadirokkantak útja - Lenke u. - Bors vezér u. - Sarolta u.

A szegregátum a Szinva patak mellett a belváros közelében található (25. ábra). A többségében önkormányzati tulajdonban lévő kisvárosi jellegű, belső udvaros épületek fizikai állapota erősen leromlott, az ott lakók életkörülményei rosszak. A Szinva patak partján rendszeres az illegális hulladék lerakás. A településrész közvetlen közelében vállalkozói övezet (kiskereskedések) és intézmények (iskola, óvoda, középiskola stb.) találhatóak.

25. ÁBRA: 4. SZEGREGÁTUM

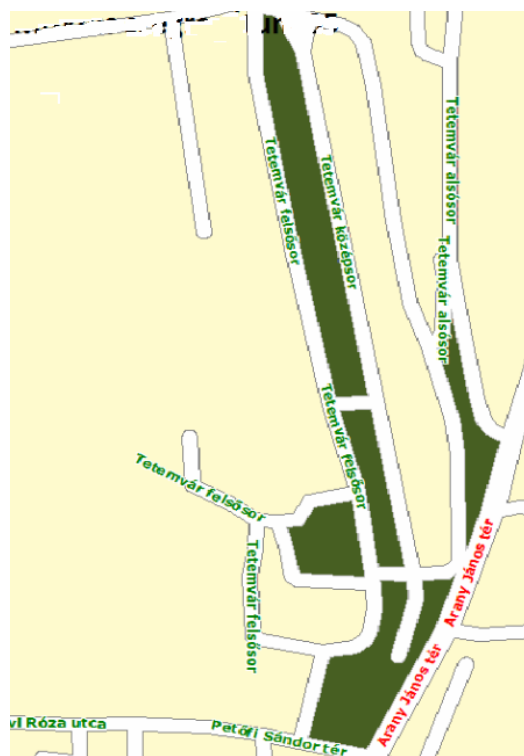
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A területen lakók száma 146 fő. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 60,0 %; a lakosok 9,6%-a felsőfokú végzettségű. A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 58,9%. A munkanélküliek aránya 53,3%, tartósan munkanélküli a lakosok 30,5%-a. A foglalkoztatottak 53,6%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 47,8%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 43,5 %.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 22 fő, közülük tizenkettő 3 év feletti, kilencen 3 év alattiak.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya 21%-kal csökkent, de a munkanélküliek aránya négyszeresére nőtt (ezen belül a tartós munkanélküliek aránya nyolcszorosára emelkedett).

Beavatkozás javasolt irányai

- A területen a szegregáció felszámolandó.
 - Az önkormányzati tulajdonú épületek felújítása és más funkciójú hasznosítása.
 - Az itt található szociális bérlakás állományt az önkormányzat nem kívánja fenntartani. Az épületeket – felújítás után – más funkcióban indokolt hasznosítani.
 - Deszegregációs célú, az itt élők lépcsőzetes integrációját segítő foglalkoztatási programok indítása.
 - Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
 - Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
 - A közlekedési csomópont környékén a kereskedelmi, vállalkozási övezet jelleg erősítése.
- e) **5. szegregátum: Tetemvár felsősor - Tetemvár középsor - Tetemvár alsósor- Arany János tér nyugati része - Petőfi Sándor tér északi része**
- A szegregátum a Deszkatemplom mögötti területen helyezkedik el, közel a történelmi Belvároshoz. A terület nagy részén borospincék találhatók, az utcák vonalvezetése illeszkedik a domborzati viszonyokhoz. A terület infrastruktúrális fejlesztése a pincékkel szabdaltd területen és a domborzati viszonyok miatt nehéz (26. ábra).

26. ÁBRA: 5. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátumban 225 fő él. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 66,0 %; az itt élők 0,8%-a felsőfokú végzettségű.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 64,4%. A munkanélküliek aránya 53,8%, tartósan munkanélküli az itt élők 30,0%-a. A foglalkoztatottak 91,1%-a alacsony presztízsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 55,2%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 27,6 %. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 27%-kal csökkent.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 34 fő, közülük huszonkettő 3 év feletti, tizenkettő 3 év alatti.
- A gazdaságilag nem aktív népesség arányában 15%-os javulás történt, a munkanélküliek aránya 5%-kal, a tartós munkanélküliek aránya több, mint kétszeresére nőtt.

Beavatkozás javasolt irányai

- Lakhatásra alkalmatlan ingatlanokat fel kell számolni.
- Javítani kell a terület fizikai infrastruktúrájának színvonalát (utak, közművek fejlesztése).
- El kell indítani az itt élők lépcsőzetes integrációját.
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Szociális alapú bölcsődei elhelyezés biztosítása.
- Hátrányos helyzetű gyerekek óvodai ellátás biztosítása.

f) 6. szegregátum: Bábonyiérc Új telep

A szegregátum a város egyik közkedvelt családi házas övezetében, a Belvároshoz közeli völgyben található. A területen többnyire magántulajdonú épületek állnak, melyek állapota elüt a környező házakétól (27. ábra).

27. ÁBRA: 6. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

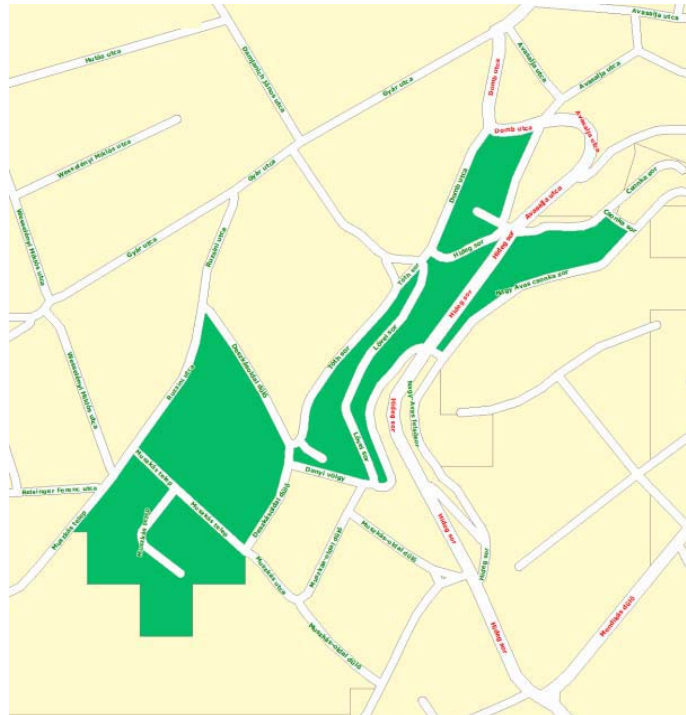
- A szegregátum területen lakók száma az elmúlt öt évben csökkent, jelenleg 139 fő. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 63,5 %; felsőfokú végzettségű ember nem él a szegregátumban.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 80,6%. A munkanélküliek aránya 63,0%, tartósan munkanélküli a lakosok 48,1%-a. A foglalkoztatottak 100,0%-a alacsony presztízsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végeznek.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 93,8%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 37,5 %.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 32, közülük tizenhárom 3 év feletti, tizenkilenc 3 év alattiak.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 8 %-kal javult. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya mintegy 6%-kal romlott. A munkanélküliek aránya közel azonos szintű.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátumot fel kell számolni, a területet parkosítani kell.
- Deszegregációs célú, komplex modellel lépcsőzetes integráció.
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Biztos kezdet ház kialakítása.
- Hátrányos helyzetű gyerekpopuláció létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.

- g) **7. szegregátum: Muszkás telep** - Ruzsini utca - Deszkásoldal dűlő - Tóth sor - Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor- Teleki sor - Danyi völgy - Deszkásoldal dűlő.

A terület a Belvároshoz közel, zöld övezetben helyezkedik el (28. ábra). A területen egyformán jelen van a kisvárosias és a családi házas beépítés, ill. pincesor; a lakások egy része magán-, másik része önkormányzati tulajdonú.

28. ÁBRA: 7. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátum lakónépessége gyakorlatilag stagnál (151 főről 157 főre nőtt).
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 68,0 %; az itt élők 2,7%-a felsőfokú végzettségű.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 75,8%; a munkanélküliek aránya 36,8%, tartósan munkanélküli a lakosok 18,4%-a; a foglalkoztatottak 62,5%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 71,8%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 30,8 %.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 63 fő, közülük negyvenegy 3 év feletti, huszonketten 3 év alattiak.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregáció oldása, az avasi pincesor rehabilitációja, meg kell akadályozni a szegregáció folyamatának újra indulását a történelmi Avas területén.
- A lakókörnyezet fizikai feltételeinek javítását célzó beruházások (utak, közművek fejlesztése), javítani kell a közösségi közlekedés infrastrukturális feltételeit.
- Deszegregációs célú, lépcsőzetes integráció, munkaerőpiaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Biztos kezdet ház kialakítása.
- Hátrányos helyzetű gyerekek létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.

h) 8. szegregátum: Kalló u. - Békeszálló telep - Csillag u. - Orsó u. - Nap u. - Szövő u. – Tímár Malom u.

A szegregátum a város déli tehermentesítő útjától délre található (29. ábra). A telep felszámolása lassan halad (a terület kiterjedése kisebb, mint 2008-ban volt). Részben kisipari tevékenységet végző vállalkozások, részben magas komfort fokozatú családi házak övezik.

29. ÁBRA: 8. SZEGREGÁTUM

Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A területen élők száma 201 fő. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 63,7 %; felsőfokú végzettségű nem él a szegregátumban.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 78,1%; a munkanélküliek aránya 45,5%, tartósan munkanélküli a lakosok 20,5%-a; a foglalkoztatottak 75,0%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 88,5%. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 80,8 %.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 19 fő, közülük tíz 3 év feletti, kilencen 3 év alattiak.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátum felszámolásának folytatása, a terület rehabilitációja.
 - Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
 - Szociális alapú bölcsődei elhelyezés biztosítása.
 - Hátrányos helyzetű gyerekek létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.
 - A vállalkozási övezet jelleg erősítése.
- i) 9. szegregátum: Számozott utcák** (Andrássy u. - Kilencedik u. - Vasgyári újtelep - Hatodik u. - Andrásy u. - Harmadik u. - Első u. - Negyedik u. - Második u.- Fürdő u. - Mányoki Ádám u. - Ballagi Károly u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vasgyári újtelep – DVTK stadion északkeleti oldala).

A szegregátum városfejlesztési szempontból értékes terület, a Belvárost és Diósgyőrt összekötő út mentén található (a terület lehatárolása megváltozott a 2008. évi felméréshez képest). A terület két végén kereskedelmi és közlekedési célú övezet működik, a keleti végén buszpályaudvar, felújított piac és élelmiszerbolt található. A terület nyugati végén a Diósgyőri Stadion és környezetének fejlesztése várhatóan átalakítja a szegregátum kiterjedését (30. ábra).

30. ÁBRA: 9. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

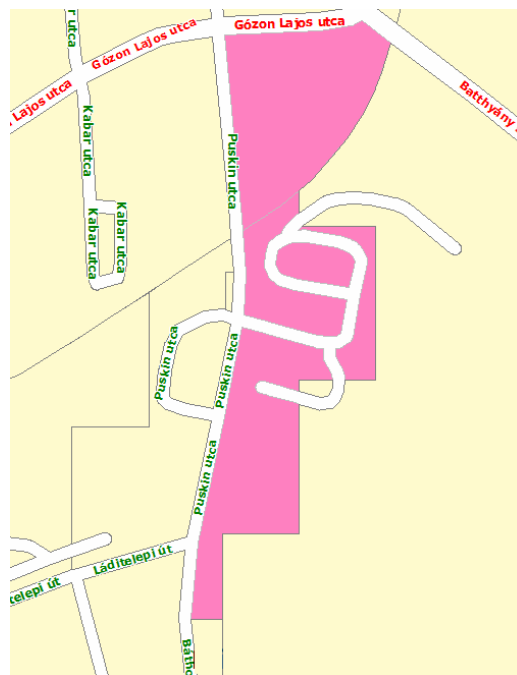
- A városrendezési tervben szereplő déli tehermentesítő út érinti a szegregátumot. A tervezett fejlesztések hatására a városban a terület felértékelődik.
- A területen lakók száma 923 fő. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 71,3 %; a felsőfokú végzettségűek aránya 1,2%.
- Gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 73,7%; a munkanélküliek aránya 55,1%, tartósan munkanélküli a lakosok 28,8%-a; a foglalkoztatottak 72,5%-a alacsony presztízsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 90,3%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 65,0%.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 79, közülük negyvennégy 3 év feletti, harmincötven 3 év alattiak.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátumot a stadionhoz kapcsolódó ingatlanfejlesztés miatt fel kell számolni.

j) 10. szegregátum: Gózon Lajos u. - Puskin u. keleti oldala.

A terület helyi örökségvédelem alatt áll, műemlékvédelmi szempontból értékes épületekkel, melyek rehabilitációja indokolt (31. ábra).

31. ÁBRA: 10. SZEGREGÁTUM

Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A területen lakók száma 81 fő. A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 58,3 %; a felsőfokú végzettségűek aránya 2,0%.
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 74,1%; a munkanélküliek aránya 38,1%, tartósan munkanélküli a lakosok 19,0%-a; a foglalkoztatottak 61,5%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 41,4%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 58,6%. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások arányában 34 %-os javulás következett be.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 12 fő, közülük nyolc 3 év feletti, négyen 3 év alattiak.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 5 %-kal csökkent, a szegregátumban élő felsőfokú végzettségűek aránya felére csökkent, a gazdaságilag inaktív népesség aránya mintegy 7%-kal javult.
- A munkanélküliek aránya 17%-kal csökkent, ezen belül a tartós munkanélküliek aránya 7 %-kal csökkent.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátum feloldása olyan integrációs programokkal, amely eredményeként egyszerre valósul meg a telepszerű lakókörnyezet szegregációjának oldása a lakókörnyezet rehabilitációjával és a társadalmi beilleszkedés segítségével.
- A lakhatás infrastrukturális feltételeinek javítása (a szociális bérlakások felújítása, korszerűsítése).
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerek által (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Szociális alapú bölcsődei elhelyezés biztosítása.

k) 11. szegregátum: Iglói u. - Várhegy u. északi oldala.

A szegregátum Miskolc-Tapolcán található (32. ábra).

32. ÁBRA: 11. SZEGREGÁTUM
Forrás: KSH

Szegregátum főbb jellemzői

- A szegregátum lakónépessége az elmúlt évtizedben negyedével csökkent; a területen jelenleg 59 fő él.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 60,6 %; a felsőfokú végzettségűek aránya 5,3%.
- Gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 72,9%; a munkanélküliek aránya 62,5%, tartósan munkanélküli a lakosok 31,3%-a. A foglalkoztatottak 50,0%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez. A munkanélküliek aránya 10%-kal nőtt, ezen belül 7%-kal romlott a tartós munkanélküliek aránya.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 95,5%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül szintén 95,5%.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma 3 fő, közülük kettő 3 év feletti, egy 3 év alatti.
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 8 %-kal javult. A szegregátumban megjelentek a felsőfokú végzettségűek, arányuk 5 %.

Beavatkozás javasolt irányai

- A szegregátum felszámolásának folytatása.
- Deszegregációs célú, komplex program kidolgozása, lépcsőzetes integráció.
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Gyermekek integrált oktatását, nevelését segítő programok.

I) Külterületi szegregátumok (12. és 13. szegregátum) Lyukóbánya, Lyukóvölgy (A KSH a külterületi szegregátumokról nem készít térképet. A két területet a 2008.évi antiszegregációs terv nem tárgyalta, így az összehasonlítás alapjául nem rendelkezünk adatokkal a korábbi időszakról.)

Szegregátumok főbb jellemzői

- A két szegregátumban (túlnyomórészt külterületen) növekvő számú népesség él.
- Az alábányászott terület infrastruktúrája a zártkertek igényeinek kielégítését szolgálta. A jelenlegi állapotok alkalmatlanná teszik az állandó lakhatásra. Az infrastruktúra fejlesztése jelentős ráfordításokat igényelne, ezért csak hosszú távon realizálható. A lakosság szocializációja, társadalmi beilleszkedésének elősegítése a város teherbíró képességén túlmutató komplex rehabilitációs programot igényel. Alapvető kérdés a jelenlegi lakókörnyezet fejlesztése vagy az életvitelszerű ott tartózkodásra alkalmatlan szegregátumok felszámolása.
- A KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján a területen lakók száma 2481 fő (kisebb településnyi).
- A legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 15-59 éves népesség körében 78,0% és 61,9%; a felsőfokú végzettségűek aránya 1,2% (Lyukóbánya) és 1,9% (Lyukóvölgy).
- A gazdaságilag inaktív népesség aránya a lakónépességen belül 71,6% és 74,3%. A munkanélküliek aránya 58,7% és 45,9%, tartósan munkanélküli a lakosok 41,3% és 28,2%-a. A foglalkoztatottak 88,9%-a és 70,2%-a alacsony presztizsű (7,8,9 kategóriájú) munkát végez.
- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 82,6% és 64,1%; az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 26,4% és 40,7%.
- Az iskolába még nem járó, szociálisan veszélyeztetett gyermekek száma a két szegregátumban összesen 288, közülük százhatvankettő 3 év feletti, százhuszonhatan 3 év alattiak.

Beavatkozás javasolt irányai

- A területet az alacsony képzettségűek bevonásával elindított mezőgazdasági foglalkoztatási program bázisává kell alakítani.
- Meg kell teremteni a helyben foglalkoztatás lehetőségét munkaigényes kisvállalkozások letelepítésével, ill. a közfoglalkoztatási lehetőségek kihasználásával.
- Javítani kell az egészségügyi ellátás színvonalát.
- A szegregátum közbiztonságának javítása.
- A lakókörnyezet fizikai feltételeinek javítását célzó beruházások (közösségi terek kialakítása, utak, közművek fejlesztése).
- Munkaerő-piaci integráció támogatása (mentorálás, képzés, fejlesztés, foglalkoztatás).
- Társadalmi befogadás támogatása közösségfejlesztési módszerekkel (lakóközösségi akciók, társadalmi befogadást segítő programok).
- Biztos kezdet ház kialakítása.
- Hátrányos helyzetű gyerekek létszámának megfelelő óvodai férőhely kialakítása.
- A HHH tanulók oktatási és nevelési szükségleteinek megfelelő alsó tagozat kialakítása.

3.2. Fejlesztések szegregációs hatásának kivédésére javasolt intézkedések

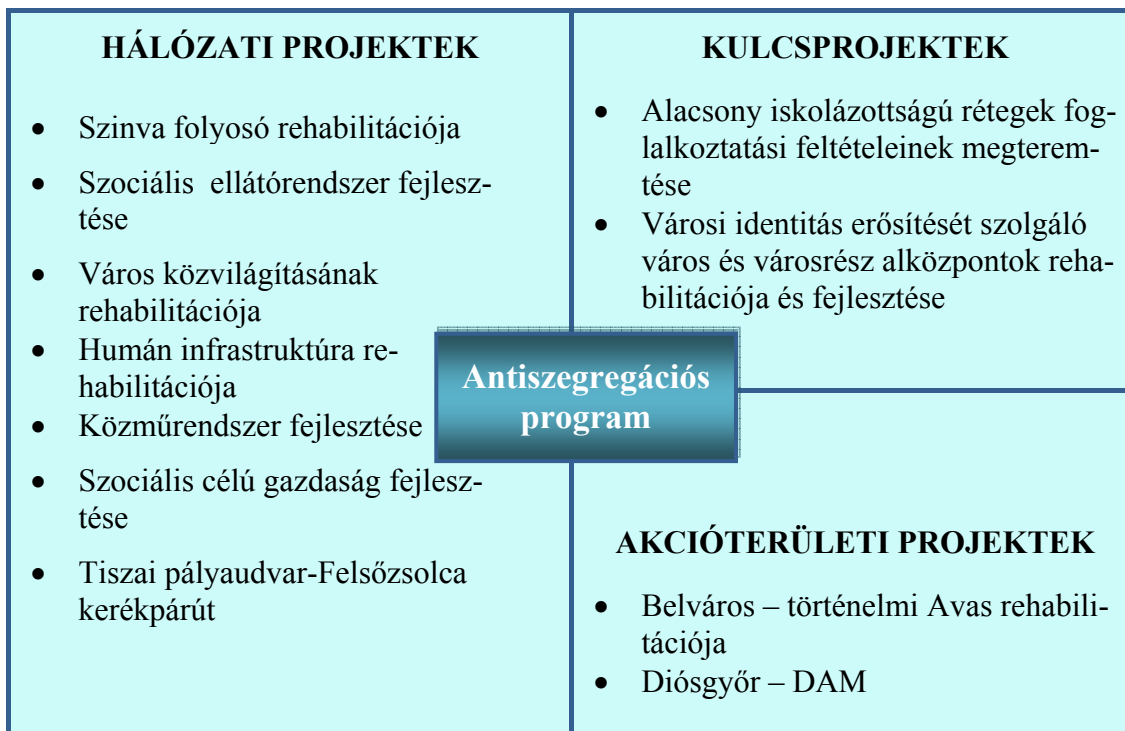
- A szegregációk felszámolása, az ott élők helyzetének érdemi megváltoztatása hosszú, időigényes folyamat. Az integráció első lépése a szocializációs szempontú felzárkóztatás kell, hogy legyen. E nélkül az integráció nem járhat sikerrel. Ennek feltétele a hátrányos helyzetűek szemléletének megváltozása, a felzárkózási folyamatban való aktív részvétel igényének kialakítása. Csak a felzárkóztatott (felzárkózott) gyermeknek/felnőttnek van esélye arra, hogy a társadalomba integrálódjon. Szocializáció hiányában az erőszakos beillesztési kísérletek az érintettek többségének elutasítását váltja ki, ami további kirekesztettséget, kudarcot, a társadalommal szembefordulást, a szegregációra való hajlam elmélyülését erősíti. Ezért a nagy szegregátumokat érintő beavatkozásoknak helyben kell megtörténniük, a programok könnyebb elérhetősége és a kezdeti kudarcok csökkentése érdekében.
- A szegregátumok fizikai felszámolása (bontás) nem oldja meg a szegregátumról szegregátumra vándorló emberek problémáit. Fennáll a veszélye annak, hogy adott szegregátumban az épületek lebontása esetén egy másik szegregátum indul növekedésnek (pl.: ez történt Lyukóvölgy- Lyukóbánya területén, ahová az utóbbi években megnőtt az illegális beköltözések száma, így egy városrésznyi ember él szegregátumban, integrációjuk nehezebbé és forrásigénye nagyobbá vált).
- Miskolc anyagi forrásai egyedül nem elegendőek a város bel- és külterületén élő hátrányos helyzetű családok integrációjához szükséges lépések megtételéhez. Országos és uniós forrásokra, civil szervezetek (Máltai Szeretetszolgálat) és az egyházak bevonására (pl.: aktív tevékenységet vállaló szerzetesrendek) van szükség.
- Az elmúlt évek erőfeszítéseinek eredményeként elindult pozitív változások nem elégségesek, további lépésekre van szükség, melyeket az egyes szegregátumoknál a **Beavatkozás javasolt irányai c. bekezdésben kerültek részletezésre.**

14. táblázat: Szegregációt erősítő és mérséklő tényezők Miskolcon

Erősítő tényezők		Mérséklő tényezők
<ul style="list-style-type: none"> • iskolázatlanok, munkanélküliek bevándorlása • meggondolatlan, felelőtlen gyermekvállalás • antiszociális viselkedés • iskolai képzésből történő lemorzsolódás • szakképesítés megszerzésének hiánya • munkalehetőség hiánya • önpusztító életmód • szenvedélybetegség • pszichiátriai betegség • elszegényedés • eladósodás • deviancia • generációkon át mélyülő hátrányok • motiváció hiánya • kommunikációs készség alacsony színvonal • funkcionális analfabetizmus • információhiány 	S Z E G R E G Á C I Ó	<ul style="list-style-type: none"> • illegális lakásfoglalók kitelepítése • szociális foglalkoztatás biztosítása • mentorált közösségi vállalkozások • szociális alapú, élőkommunikációs munkahelyteremtés • fenntartható életmódra nevelés • hátrányos helyzetet kompenzáló pedagógiai programok biztosítása • felzárkózásban előrehaladók célzott támogatása • közösségi befogadást célzó programok indítása • egyházi szerepvállalás erősítése • központi költségvetés által támogatott programok indítása • hiányzó szociális alapszolgáltatás telepítése • szociális bölcsődei elhelyezés feltételeinek megteremtése • „Biztos kezdet” házak létrehozása • bentlakásos oktatási intézmények kapacitásának bővítése • felzárkóztatásban közreműködő szervezetek együttműködésének koordinálása

Forrás: saját szerkesztés

- A fejlesztések struktúrája biztosítja a szegregációs hatások kivédését, ill. kezelését. A há-
lózati-, a kulcs- és az akcióterületi projektek közül számos segíti az antiszegregációt (33.
ábra).
- A 15. táblázat szegregátumonkénti bontásban foglalja össze a különböző projektek eleme-
it, melyek ezt a célt szolgálják.

33. ÁBRA: AZ ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM KAPCSOLÓDÁSA AZ ITS PROJEKTEKHEZ

Forrás: saját szerkesztés

- A hosszú távon kiemelten kell kezelni a gyermekek szocializációját és oktatását. A felzárkóztatás annál eredményesebb, minél fiatalabb korban (lehetőleg a várandósággal) kezdődik. A szegregátumokban működő alapintézmények (bölcsőde, óvoda, Biztos kezdet ház) segítik a későbbi integrációt. Az intézmények igénybevétele alapvetően függ elérhetősüktől.
A felzárkóztatás/felzárkózás segítése magas humán erőforrás igényű, a személyes kapcsolat és bizalom kialakításának ugyanolyan szerepe van benne, mint a módszertannak.
- Nagyon fontos a szegregátumban élő emberekkel foglalkozó munkatársak pszichés alkalmasságának, attitűdjének felmérése, továbbá rendszeres szakmai továbbképzésük és felkészítésük (rendkívül nehéz feladatot vállalnak). A szakemberek magas fluktuációja a programok szempontjából fontos személyes kapcsolatokat és bizalmat veszélyeztet.
- Minél később kezdődik a felzárkóztatás, annál súlyosabb társadalmi- és finanszírozási következményei vannak. A szegénység, a tanulatlanság, a munkanélküliség 15-20 éven belül megsokszorozva újratermeli önmagát. A hátrányos helyzetű rétegek esetében magas a gyermekvállalás. A felnövekvő nemzedék egy része azonban nem a tanulásra, munkavállalásra, elfogadható szociális viselkedésre ösztönző környezetben él, nincs tanulható, integrációjukat segítő példa előttük.

15. táblázat: A szegregációs hatások kivédését támogató ITS projektek

Szegregátum megnevezése	Kapcsolódás kulcsprojektekhez	Kapcsolódás hálózati projektekhez	Kapcsolódás akcióterületi projektekhez	Érintett létszám (fő)
1.Vikend telep	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja.	nincs kapcsolódás	136
2.Szondi u.	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Közműrendszer fejlesztése. Szinva –folyosó rehabilitációja. Tiszai pályaudvar – Felsőzsolca kerékpárút. Város közvilágítás rehabilitációja.	Kelet-déli ipari park kialakítása	258
3.Álmos u.	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja.	nincs kapcsolódás	145
4.Hadirokkantak útja	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése. Városi identitás erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, fejlesztése.	Közműrendszer fejlesztése. Szinva –folyosó rehabilitációja. Város közvilágítás rehabilitációja.	Kelet-déli ipari park kialakítása	146
5.Tetemvár	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése. Városi identitás erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, fejlesztése.	Szociális ellátórendszer fejlesztése Szociális célú gazdaság fejlesztése. Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja.	nincs kapcsolódás	225

Szegregátum megnevezése	Kapcsolódás kulcsprojektekhez	Kapcsolódás hálózati projektekhez	Kapcsolódás akcióterületi projektekhez	Érintett létszám (fő)
6.Bábonyiérc	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Szociális ellátórendszer fejlesztése Szociális célú gazdaság fejlesztése. Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja.	nincs kapcsolódás	139
7.Muszkás telep	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése. Városi identitás erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, fejlesztése.	Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja	Történelmi Belváros – Történelmi Avas	157
8.Békeszálló telep	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Közműrendszer fejlesztése. Szinva –folyosó rehabilitációja. Város közvilágítás rehabilitációja.	Lillafüred – Diósgyőr - DAM	201
9.Számozott utcák	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése. Városi identitás erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, fejlesztése.	Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése. Szinva –folyosó rehabilitációja. Város közvilágítás rehabilitációja.	Lillafüred – Diósgyőr - DAM	923
10.Puskin utca	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése. Városi identitás erősítését szolgáló város- és városrész alközpontok rehabilitációja, fejlesztése.	Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése. Város közvilágítás rehabilitációja.	Lillafüred – Diósgyőr - DAM	81

Szegregátum megnevezése	Kapcsolódás kulcsprojektekhez	Kapcsolódás hálózati projektekhez	Kapcsolódás akcióterületi projektekhez	Érintett létszám (fő)
11.Várhegy	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	nincs kapcsolódás	Miskolctapolca – Miskolc Egyetemváros	59
12.Lyukóvölgy 13.Lyukóbánya	Alacsony iskolázottságú rétegek foglalkoztatási feltételeinek megteremtése.	Szociális ellátórendszer fejlesztése Szociális célú gazdaság fejlesztése. Humán infrastruktúra rehabilitációja. Közműrendszer fejlesztése.	nincs kapcsolódás	2481

Forrás: saját szerkesztés

3.3. Szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére irányuló intézkedések

A szegregációs folyamatok kezelése több, egymást segítő irányú kell, hogy legyen, így:

- foglalkoztatás javítása,
- korai szocializáció és oktatás,
- felzárkózásban előrehaladók célzott támogatása,
- hálózatosodás, önkormányzati területfelelősi rendszer bevezetése,
- életveszélyes, gazdaságosan fel nem újítható épületek felszámolása,
- jogszabályi változtatások.

Egyidejűleg kell foglalkozni a szegregáció mérséklésével, a kiváltó okok megszüntetésével. A feladat komplex (16. táblázat).

a) Foglalkoztatás javítása

Kiemelten kell kezelni a szegregációban élők foglalkoztathatóságát. Olyan munkát kell (jó-részt helyben) biztosítani, ami segíti a többségében alacsony iskolai végzettségűek munkavállalását. Ennek egyik lehetősége a volt zártkertes területek hasznosítása, szociális célú gazdaságok létrehozása. A programnak elsősorban az érintettek mentális és társadalomban elfoglalt helyzetén kell változtatnia. Célja, hogy a résztvevők hosszútávon, lépésről-lépésre jobb élet-helyzetbe kerüljenek. Az egész éves (folyamatos) foglalkoztatás megvalósulásához szükséges az alapanyag előállításán túl a feldolgozás is.

A vertikum fő eleme (figyelembe véve a miskolci adottságokat) lehet:

- gyümölcs- és bogyógyümölcs termesztése és feldolgozása,
- olajos magvú növények termesztése, olajütő üzemeltetése,
- dísznövény termesztés, faiskolai tevékenység folytatása,
- bio minősítésű zöldségtermesztés,
- kisállattenyésztés és feldolgozás, park építés,
- fafeldolgozás (pl. kerti- és parkbútorok, fajtátékok),
- városi zöldterületek gondozása,
- permakultúrás gazdálkodás bevezetése.

b) Korai szocializáció és oktatás

A szegregációs folyamatok eredményeképpen ma Miskolcon több olyan óvoda és iskola van, ahol a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma magas, illetve, ahol a roma diákok a városi átlagot meghaladó számban vannak jelen. Ezek közül az intézmények közül, különösen az iskolák vannak kiszolgáltatva a kontraszelekciónak, amit tetéz, hogy a jelenlegi oktatásfinanszírozási és oktatásszabályozási környezet sem ad (ahogy a korábbiak sem adtak) lehetőséget az elmozdulásra. Szakmailag egyértelmű, hogy az átlagostól ennyire eltérő helyzetek alacsonyabb csoportlétszámokat és az átlagostól eltérő módszereket kívánnak.

16. táblázat: Antiszegregációs beavatkozások

Beavatkozás megnevezése	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	A szegregációs hatás kivédésére hozott intézkedések	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére irányuló intézkedések
Lakókörnyezeti infrastruktúra fejlesztés.	<ul style="list-style-type: none"> • Közműekkel való ellátás (víz, áram, gáz, szennyvíz) javítása. • Szegregált városrészek zárványainak megszüntetése. • Alternatív és „zöld” energiák lehetőségének kiaknázása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utak, járdák szilárd burkolattal való ellátása, úthálózatba való bekötése. • Hulladékudvarok létrehozása, szelektív gyűjtésbe való bekapcsolás. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hatásvizsgálatok készítése energiadvarok létesítésére. • Program kidolgozása a szegregátumok hulladékkezelésére. • Zártkertek kialakítása a szegregátumokon kívül.
Méltányos lakhatás körülményeinek javítása.	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségtelen lakókörnyezet felszámolása. • A szegregátumban lévő szociális bérlakások felújítása, komfortosítása. • Felkészítés a lakás mobilizációra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Előre fizető fogyasztásmérők elérhetőségének biztosítása. • Lakás felújítási támogatások bevezetése. • Szociális bérlakás építése vagy vásárlása a szegregátumon kívül az integrációra felkészített, a szegregátumból kiköltöző családok számára. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lépcsőzetes lakás mobilizációs elvek kidolgozása. • Szociális bérlakás állomány növelése. • A saját tulajdonú lakóingatlanok energetikai felújításának, korszerűsítésének támogatása • Háztartások energiaigényének csökkentése. • Fiatalok lakáshoz jutásának támogatása.
Szociális ellátás fejlesztése.	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások helyben való elérésének biztosítása (settlement). • Helyi szolgáltató pontok kialakítása. • Adósságkezelési szolgáltatások. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szociális intézmények fejlesztése. • Szociális szolgáltatások elérhetőségének a javítása. • Lakóingatlanokban nem biztosított higiéniai feltételek közösségi szintű biztosítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatók együttműködésének javítása, munkájuk összehangolása, koordináció. • A szociális munka innovatív módszereinek bevezetése (empowerment, settlement, közösségi szociális munka).

Beavatkozás megnevezése	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	A szegregációs hatás kivédésére hozott intézkedések	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére irányuló intézkedések
Egészségügyi ellátás javítása.	<ul style="list-style-type: none"> • Komplex egészségügyi állapot felmérés. • Helyben biztosított szűrőprogramok. • Egészségőr, csecsemő és gyermekgondozó, családi életre felkészítő programok indítása. • Egészségfejlesztő, felvilágosító képzések életmód programok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségügyi ellátórendszer fejlesztése • Védőnői szolgálat fejlesztése. • Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének és nyilvánosságának a javítása. • Komplex egészségügyi prevenciós programok kidolgozása. • Étkezési szokások formálása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szolgáltatók együttműködésének javítása, munkájuk összehangolása. • Prevenciós célú járványügyi beavatkozások.
Oktatás.	<ul style="list-style-type: none"> • Korai fejlesztés támogatása • Gyerekházak indítása a nagyobb szegregátumokban • A gyerekek iskolai és óvodai részvételének elősegítése (közlekedés a külterületekről) • Az iskolán kívüli tanulás feltételeinek a biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanoda, játszóház és felzárkóztató programok indítása, képesség- és kompetencia fejlesztő szakemberek (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus stb.) biztosítása. • Felkészítés az integrációra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oktatási szegregáció megelőzése. • Szegregációban élő fiatalok részvétele a duális szakképzésekben. • Szolgáltatók együttműködésének javítása. • Ösztöndíj programok (MACIKA, Bursa Hungarica).
Felnőttképzés.	<ul style="list-style-type: none"> • Felzárkóztató programok indítása (1-8 osztály) helyben. • Szocializációs lemaradások fejlesztését célzó kulcsképesség- és kompetenciafejlesztő programok indítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jövedelemtermelő képesség javítása Szakmaszerző képzések indítása, képzési támogatással. • Munkaerő-piaci integrációt támogató képzések/tréningek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyelvi és informatikai képzések indítása.

Beavatkozás megnevezése	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	A szegregációs hatás kivédésére hozott intézkedések	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére irányuló intézkedések
Foglalkoztatás helyzet javítása.	<ul style="list-style-type: none"> A foglalkoztathatóság javítása, hosszan tartó értékteremtő közfoglalkoztatásba vonás. 	<ul style="list-style-type: none"> Atipikus és alternatív foglalkoztatási formák elterjesztése, munka tapasztalatszerzés (önkéntes munka) segítése. Szociális gazdaság fejlesztése és támogatása. Munkáltatók támogatása a foglalkoztatás költségeinek csökkentésével. 	<ul style="list-style-type: none"> Vállalkozás indítási támogatások a szegregátumok területén (helyi adókedvezmény). Munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítása. Társadalmi/szociális gazdaság típusú kezdeményezések támogatása.
Közösségfejlesztés.	<ul style="list-style-type: none"> Közösségi szociális munka bevezetése. Nagyobb szegregátumokon belül integrált közösségi terek/közösségi házak létrehozása. Közösségi programok szervezése – kultúra, sport, hagyományörzés, környezetvédelem stb. témában. 	<ul style="list-style-type: none"> Szegregátumonként komplex deszegregációs beavatkozási tervek készítése (telep specifikus megoldások). Civil és helyi közösségi kezdeményezések támogatása. Partnerségben megvalósuló komplex fejlesztési projektek generálása. Tömegsport és szabadidős programok feltételeinek javítása. A társadalmi csoportok közötti konfliktuskezelés rendszerének kialakítása, krízisintervenció bevezetése. 	<ul style="list-style-type: none"> Szegregátumonként konkrét igény- és szükségletfelmérésen alapuló diagnózis készítése és évenkénti frissítése. Közösségi településfejlesztés feltételeinek megteremtése. Közösségfejlesztés/bizalomépítés a lakosság aktív bevonásával. A szegregációt érintő döntések hatásvizsgálata minden döntés esetében. Közösségi befogadást célzó programok széleskörű nyilvánosság biztosítása.

Forrás: saját szerkesztés

Ahol a gyerekek nagy számban küzdenek tanulási- és szociális háttérképességbeli hiányokkal, ott egyértelmű, hogy ezek fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni. Ez nem a normál tanítási órák számának emelést jelenti, hanem tudatosan felépített programokat (pl.: erre a mindennapos művészeti és/vagy sporttevékenységek pozitív transzferhatásaik révén alkalmasak). A tehetséggondozás is teret kap, de nem a fő cél rovására. Ilyen típusú módszereknek van nemzetközi gyakorlata, és a Szimfónia program keretében elindult hazai bevezetésük is. A város érdeke, hogy a felzárkóztató nevelés tovább fejlődjön, stabil és jó színvonalú, mérhető (bemeneti, időközi és kimeneti mérések) és adaptálható eredményeket felmutató hosszú távú programok kaphassanak teret. Fontos, hogy a programok bevezetésénél az intézmények között ne fenntartó szerinti, hanem a szakmai alkalmasság döntsön.

Hosszútávú megoldást a szegregátumokban élők integrációjára a korai életkorban elindított szocializáció, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatását, nevelését célzó pedagógia módszerek széleskörű alkalmazása, továbbá a számukra biztosított különböző programok elérhetőségének javítása jelenthet:

- Szociális alapú bölcsődei ellátás kis szegregátumban élő kisdedek számára.
- „Biztos kezdet” házak kialakítása a nagy szegregátumokban élő kisdedek és szüleik számára.
- Tanoda program: az általános iskola által szervezett, az ott dolgozó pedagógusok által felügyelt, az 5-8. évfolyamon tanulók számára délutáni tanulási lehetőséget, valamint előre tervezett délutáni programokat biztosító oktatási programok számának növelése.
- Hátrányos Helyzetűek Oktatása (H2O) Program: olyan nevelési-oktatási módszer, amely elősegíti a különbözőképpen szocializált, eltérő kulturális háttérrel rendelkező gyermekek együttműködési készségének fejlődését (Hejőkeresztúr példája).
- Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja: minden tanuló (függetlenül családjá szociális helyzetétől, valamint az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől) a társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kell, hogy kapjon. A Programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskolák mellett a kollégiumoknak is.
- Digitális Középiskola: esélyegyenlőséget javító program, informatikával támogatott, esti tagozatos gimnáziumi képzés keretében.
- „Második esély iskolák” program: iskolai végbizonyítvánnyal, vagy szakképesítéssel nem rendelkező, az oktatási rendszerből kisodródott, vagy a kisodródás veszélyének közelében lévő 16-24 éves fiatalok számára olyan iskola-rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli rugalmas, személyre szóló megoldás, amely vagy visszavezeti a képzésbe, vagy a sikeres munkavállalás irányába indítja őket.
- „Útravaló Ösztöndíjprogram” Út a középiskolába: a diákokat felkészíti érettségit adó intézményben történő továbbtanulásra. Út az érettségihez, amelynek célja a részt vevő tanulók támogatása a középiskola sikeres befejezésében. Út a szakmához, mely a szakiskolai és szakközépiskolai szakképző évfolyamra járó diákok hiányszakmára való beiskolázását ösztönzi.
- Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat: Miskolcon a görög-katolikus Szakkollégium olyan hallgatók egyetemi tanulmányait segíti, akik nyitottak a társadalmi kérdések iránt, fogékonyak a cigányságot érintő problémákra, és a jövőben felelős értelmiségi-

ként készek tenni a cigányság felemelkedéséért, valamint a cigány-magyar együttélésért.

- Az általános iskolások számára az oktatási intézmények eléréséhez iskolabusz-hálózat kialakítása indokolt.
- A HHH gyermekek részére „tanulói nyomonkövető” rendszer kialakítása, amely a tanulmányi előmenetel során felmerülő problémák korai orvosolására ad lehetőséget.

c) Felzárkózásban előrehaladók célzott támogatása:

Az integrációra felkészült és a felzárkózásban előrehaladók célzott segítségével hosszútávú társadalmi beilleszkedésük támogatása:

- fiatal munkavállalók számára kollégiumi típusú elhelyezés biztosítása átmeneti jelleggel az önkormányzat jelenleg üresen álló kollégiumaiban,
- családos munkavállalók számára önkormányzati, garzon bérlakások biztosítása,
- szociális vállalkozási formák kialakítása,
- atipikus és alternatív foglalkoztatási formák bővítése, munkatapasztalatok szerzése (önkéntes munka),
- szociális gazdaság fejlesztése és támogatása,
- munkáltatók támogatása a foglalkoztatás költségeinek csökkentése érdekében,
- vállalkozások indításának támogatása a szegregátumok területén (pl.: helyi adókedvezmény biztosítása),
- munkaerő-piaci szolgáltatások biztosítása,
- társadalmi/szociális gazdaság típusú kezdeményezések támogatása,
- fenntartható életmódra nevelés.

d) Hálózatosodás, önkormányzati területfelelősi rendszer kialakítása, ill. erősítése

A leszakadó közösségek fejlesztése akkor lehet sikeres, ha a felzárkózási célú beavatkozásoknak a közösség minden rétege tapasztalja az előnyeit. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a beavatkozások pozitív hatásait minden életkorban kell érzékelni, másrészt erősíteni kell az érintett területek összehangoltabb működését.

A nevelési, az egészségügyi, a szociális és a karitatív szolgálatok szinergiájának tudatos rendszere hozhat lényeges előrelépést a felzárkózás területén. Ez kell, hogy kiegészüljön a munkahelyteremtő lehetőségekkel.

Ez a rendszer akkor működőképes, ha a beavatkozási területeken a gazdaszemlélet érvényesül.

A hagyományos hivatali struktúra nehezíti a szegregátumok problémáinak hatékony kezelését (a probléma többsége nem olyan típusú beavatkozást igényel, amely íróasztal mögül koordinálható, ugyanakkor hivatali támogatás nélkül nem oldható meg).

A gazdaszemléletű beavatkozás példája a lyukóvölgyi szegregátumra vonatkozó együttműködési megállapodás a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és Miskolc MJV Önkormányzata között (a folyamatos jelenlétet a Szeretetszolgálat biztosítja, de működését az Önkormányzattal szoros együttműködésben végzi). Az együttműködés olyan ernyőstruktúra létrehozása, amely befogad minden, a területen és ahhoz kapcsolódóan minőségi munkát végezni kívánó szervezet és egyént, ill. képes ezek tevékenységének összehangolására.

Célszerű szegregátumokként hasonló rendszer kialakítása. A rendszer alapja a területen megjelenő civil- és/vagy egyházi szervezet iránti bizalom. Az önkormányzat ugyanakkor kontrollt gyakorol és a hatékony együttműködést hivatali területfelelősi rendszerrel támogatja.

Az antiszegregációs program megvalósítása az alábbi forgatókönyv alapján hajtható végre (17. táblázat).

17. táblázat: Az antiszegregációs program megvalósításának forgatókönyve

ssz.	Tevékenység	Felelős	Forrás
1.	Szegregátumokként komplex előzetes felmérést követően intézkedési terv összeállítása a stratégiai időszakban gördülő	Miskolc MJV érintett osztályai	saját, pályázati
2.	Szegregátumokra vonatkozó aggregált adatokat tartalmazó statisztikai adatbázis kialakítása és folyamatos frissítése	Miskolc MJV érintett osztályai	saját, pályázati
3.	Társadalmi felzárkóztatás ütemezése	Miskolc MJV érintett osztályai, CNÖ, civil szervezetek, egyházak, szakmai partnerek	saját, pályázati, központi költségvetés
4.	Önkormányzati rendeletek, szabályzatok felülvizsgálata és összehangolása az ITS-ben meghatározott feladatokkal	Miskolc MJV érintett osztályai	nem szükséges
5.	Kommunikációs terv kidolgozása az antiszegregációs programelemek támogatására	Miskolc MJV érintett osztályai	saját
6.	Integrációs együttműködés és partnerségi háló fejlesztése	Miskolc MJV, CNÖ, egyéb közreműködő szervezetek	nem szükséges
7.	Antiszegregációs program megvalósítás indikátor rendszerének kialakítása és a teljesítmény folyamatos mérése	Miskolc MJV	saját

Forrás: saját szerkesztés

e) Szegregátum felszámolása

Az elmúlt 25 évben a szegregátumokban élők száma a KSH kimutatásai szerint országosan nőtt.

Miskolc MJ Város Önkormányzata komoly erőfeszítéseket tett a szegregátumban élők helyzetének javítására.

A stratégia kijelöli azokat a szegregátumokat, amelyeket az elkövetkező években fel kell számolni. Ennek megvalósítása azonban részben pénzügyi, másrészt szocializációs problémák miatt csak fokozatos lehet.

f) A szegregációs folyamatok káros hatásainak kivédését támogató javasolt jogszabályi változtatások

A nagyvárosi szegregátumok gondjai nem kizárólag miskolci probléma. Kezelésére jogszabályi változtatásokra is szükség van:

- az egyházak és civil szervezetek támogatásának átalakítása, az állami támogatás mértékének meghatározásakor a hátrányos helyzetű emberek felzárkóztatásában és hátrányos helyzetű régiókban való érdemi tevékenységük arányát veszi figyelembe,
- a „Biztos kezdet” házak programjának kiterjesztése iskolába lépésig,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiscsoportos (maximum 10 fős) óvodai és iskolai képzésének differenciált finanszírozása.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

A város fejlesztési stratégia célrendszere egyrészt az EU 2014-2020 közötti tematikus céljaihoz, másrészt a nyolc hazai program célrendszeréhez illeszkedik.

4.1.1. Illeszkedés az Európai Unió 2014-2020 közötti tematikus céljaihoz

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának operatív céljai összhangban vannak az EU 2014-2020 közötti tervezési időszakának tematikus céljaival (18. táblázat) és beruházási prioritásaival (19. táblázat).

4.1.2. Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai céljai az OTFK céljaival összhangban vannak (20. táblázat).

20. táblázat: OTFK illeszkedése Miskolc ITS stratégiai céljaival

ITS stratégiai céljai OTFK átfogó céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.3
Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom.		C2.1, C2.2, C2.3	C3.3		C5.3, C5.4
Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.	C1.4	C2.3		C4.3, C4.1	

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

Az OTFK az átfogó célok mellett 7, a szakpolitikákban érvényesítendő specifikus célt is megfogalmaz, melyek összhangja a stratégia célrendszerével összhangban van (21. táblázat).

18. táblázat: ITS operatív céljai és az EU 2020 tematikus céljainak való megfelelés

EU tematikus célok	ITS operatív céljai																
	C1.1.	C1.2.	C1.3.	C1.4.	C2.1.	C2.2.	C2.3.	C3.1.	C3.2.	C3.3.	C4.1.	C4.2.	C4.3.	C5.1.	C5.2.	C5.3.	C5.4.
1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	X	X	X		X			X	X								
2. Az infokommunikációs technológiákhoz hozzáférés elősegítése és az e-technológiák használatának és minőségének javítása									X	X		X	X			X	
3. KKV-k versenyképességének fokozása	X	X	X	X	X			X									
4. Az alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra történő átállás támogatása					X	X	X		X		X				X		
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése					X	X	X				X				X		
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése					X	X	X				X				X		
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása							X	X				X					
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	X	X	X	X				X	X	X				X			
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem														X		X	X
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba								X		X		X					
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fejlesztése				X					X	X		X	X			X	

Forrás: saját szerkesztés

19. táblázat EU 2020 beruházási prioritásainak való megfelelés

2014.2020 kohéziós politika		ITS operatív céljai
célja	beruházás prioritásai	
1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	a) a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása;	C1.1. C1.2.
	b) a vállalatok K+I beruházásának, a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által;	C1.1. C1.2.
	c) a technológiai és alkalmazott kutatás, kísérleti programok, korai termékhitelítési intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és az első gyártás támogatása, az általános célú technológiák terjesztése;	C1.2. C1.3. C1.4.
	d) a kutatás, a technológiai fejlődés és az innováció ösztönzése posztgraduális képzések kidolgozása, kutatói képzési programok, valamint a felsőoktatási intézmények, kutató- és technológiai központok és vállalkozások közötti hálózatépítő tevékenységek és partnerségek révén.	C1.3. C1.4.
2. Az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása	a) a szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagysebességű hálózatok kiépítése, digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása;	C1.3. C3.2.
	b) az IKT-termékek és szolgáltatások, ez e-kereskedelem továbbfejlesztése és az IKT iránti kereslet fokozása;	C1.2. C3.2.
	c) az e-kormányzás, ez e-tanulás, ez e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése;	C1.3. C1.4. C3.2. C4.2.
	d) az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén.	C4.2.
3. A KKV-k versenyképességének fokozása	a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével;	C1.2.
	b) a KKV-k számára új vállalati modell kidolgozása, elsősorban a nemzetközivé válás céljával;	C1.2. C1.3.
	c) a kis- és középvállalkozások versenyképességének növelése a vállalkozások és munkavállalók alkalmazkodóképességének elősegítése és a humántőke-beruházások növelése révén.	C1.2.

2014.2020 kohéziós politika		ITS operatív céljai
célja	beruházás prioritásai	
4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban	a) megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása;	C1.1. C2.1.
	b) a KKV-kban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése;	C1.1. C2.1.
	c) az infrastrukturális létesítményekben és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása;	C2.1. C2.2.
	d) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban;	C2.1. C2.2.
	e) a városokban alacsony szén-dioxid-kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása;	C2.3.
	f) környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek kifejlesztése és a fenntartható városi mobilitás elősegítése;	C2.3.
	g) a kis szén-dioxid-kibocsátású, az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes, erőforrás-hatékony és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való áttérés támogatása az oktatási és képzési rendszerek reformja, a készségek és képesítések munkaerőpiaci igényekhez való igazítása, a munkavállalók képzési szintjének emelése, valamint a környezettel és energiával foglalkozó ágazatokban történő munkahelyteremtés révén.	C3.1.
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése	a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása;	C5.2.
	b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése.	C5.2.
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	a) a vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése a környezetvédelmi vívmányok követelményeinek teljesítése érdekében;	C5.1. C5.2.
	b) a kulturális örökség védelme, elősegítése és fejlesztése;	C4.1.
	c) a biológiai sokféleség védelme, talajvédelem és az ökoszisztéma szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA 2000-t és a zöld infrastruktúrákat is;	C2.2. C5.2.
	d) a városi környezetfejlesztést célzó intézkedések, ideértve a rozstdaövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is.	C2.2. C2.3. C5.2.
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása	a) multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a transzeurópai közlekedési hálózatba (TEN-T) való beruházás által;	C4.1.
	b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrákhoz történő kapcsolásával;	C4.1.

2014.2020 kohéziós politika		ITS operatív céljai
célja	beruházás prioritásai	
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	a) üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás és cégalapítás beruházásokkal való támogatása;	C1.2. C1.3.
	b) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA alkalmazási körén kívül esnek;	C1.2. C1.3.
	c) beruházás az állami foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába;	C1.4.
	d) munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén;	C1.4.
	e) a nem dolgozó és nem tanuló fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja;	C5.4.
	f) önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás;	C1.2.
	g) a nemek közötti egyenlőség biztosítása, a munka és a magánélet összeegyeztetése;	C5.3. C5.4.
	h) a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez;	C5.3. C5.4.
	i) aktív és egészséges idősödés;	C5.4.
	j) a munkaerő-piaci intézmények modernizációja és erősítése, beleértve a transznacionális földrajzi mobilitást ösztönző tevékenységeket;	C3.3. C4.3.
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és szegénység elleni küzdelem	a) beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;	C3.1. C5.3.
	a) a rászoruló városi és falusi közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági fellendülésének támogatása;	C5.3.
	c) a szociális vállalatok támogatása;	C5.3. C5.4.
	d) aktív befogadás;	C5.4.
	e) a társadalom peremére szorult közösségek integrációja;	C5.3.
	f) a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem;	C5.3.
	g) a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat;	C5.3.
	h) a szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése;	C1.2. C5.4.
	i) közösségek szintjén irányított helyi fejlesztési stratégiák.	C1.4. C5.4.
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egészséges életen át tartó tanulásba	a) oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;	C3.1. C3.3.
	b) a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;	C3.1. C3.3.

2014.2020 kohéziós politika		ITS operatív céljai
célja	beruházás prioritásai	
	c) a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;	C3.1. C3.3.
	d) az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása.	C3.1. C3.3.
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása	a) az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtáshoz kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásra és közigazgatás hatékonyságra irányuló intézkedések támogatása;	C1.3. C1.4. C4.2.
	b) a közigazgatási szervek és a közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelésébe történő beruházások, amelyek célja a reformok, a jobb szabályozás és a felelőségteljes kormányzás megvalósítása;	C1.3. C1.4. C4.2.
	c) a foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitika kidolgozásában érintett felek intézményi kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzésére.	C1.4. C4.3. C5.3. C5.4.

Forrás: saját szerkesztés

21. táblázat: ITS célok és operatív célok, valamint az OTFK célrendszere közötti kapcsolat

ITS stratégiai céljai OTFK szakpolitikákban érvényesítendő specifikus céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Versenyképes, innovatív gazdaság.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság.		C2.2, C2.3			C5.3, C5.4
Élteképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás.		C2.3		C4.1	C5.2
Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I.	C1.1		C3.1, C3.2		
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom.			C3.3		C5.3, C5.4
Jó állam: szolgáltató állam és biztonság.	C1.4			C4.2	C5.1

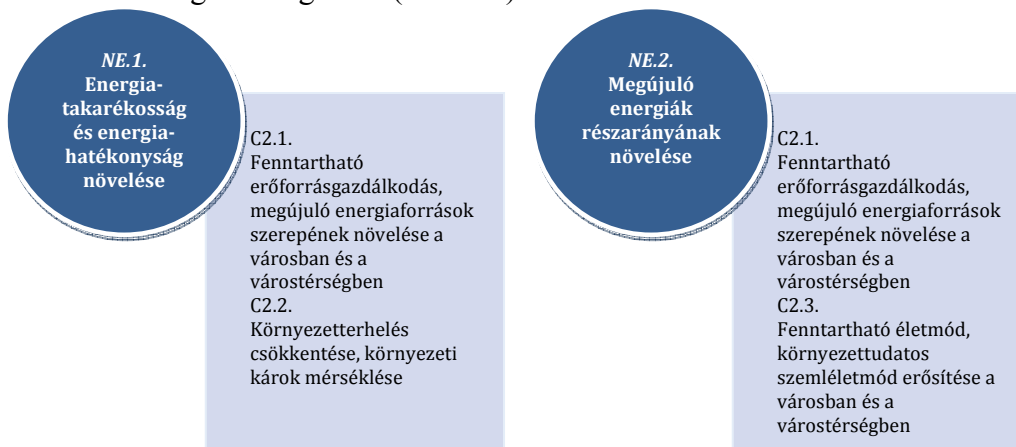
ITS stratégiai céljai OTFK szakpolitikákban érvényesítendő specifikus céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitáció- ja	Életminőség javítása, humán po- tenciál fej- lesztése	Épített kör- nyezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájá- nak megte- remtése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

4.1.3. Illeszkedés a Nemzeti Energiastratégia 2030 célkitűzéseire

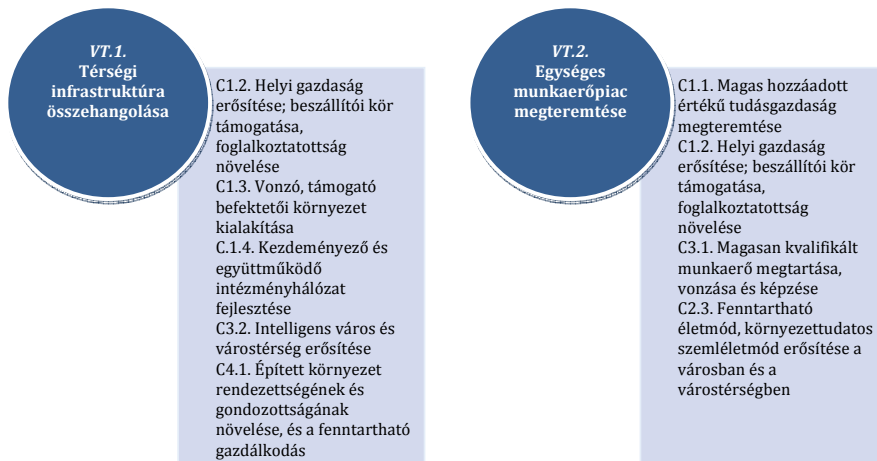
Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának operatív céljai az alábbiak szerint illeszkedik a Nemzeti Energiastratégiához (34. ábra).

34. ÁBRA: NEMZETI ENERGIASZTRATÉGIA CÉLJAINAK ÉS MISKOLC ITS OPERATÍV CÉLJAINAK ILLESZKEDÉSE
Forrás: saját szerkesztés

4.1.4. Illeszkedés a Wekerle Terv célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának operatív céljai az alábbiak szerint illeszkedik a Wekerle Terv célrendszeréhez (35. ábra).

35. ÁBRA: WEKERLE TERV CÉLJAI ÉS AZ ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI ÖSSZHANG

Forrás: saját szerkesztés

4.1.5. Illeszkedés a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak az NTFS céljaihoz (36. ábra).

36. ÁBRA: AZ NTFS CÉLJAI ÉS A MISKOLC ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

4.1.6. Illeszkedés a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019 mindhárom stratégiai céljához kapcsolódik (37. ábra).

37. ÁBRA: A NKP CÉLJAI ÉS MISKOLC ITS OPERATÍV CÉLJAI KÖZÖTTI KAPCSOLAT

Forrás: saját szerkesztés

4.1.7. Illeszkedés a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia célkitűzéseire

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (NFFS) 11 prioritást azonosít; ezek kapcsolatát az átfogó és operatív célokkal a 22. táblázat szemlélteti.

22. táblázat: ITS operatív céljai és az NFFS céljai közötti kapcsolat

ITS céljai \ NFFS célja	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Fenntartható népesedési politika kialakítása.		C2.3			C5.1, C5.4
Az egészségi állapot javítása.		C2.3			
Társadalmi kohézió és a foglalkoztatás javítása.	C1.1, C1.2, C1.3				C5.4
Természeti értékek védelme.		C2.1, C2.2, C2.3			
Klímaváltozás elleni küzdelem.					C5.2
Fenntartható vízgazdálkodás.		C2.1			
Versenyképesség fenntartható erősítése.	C1.1		C3.1		
Fenntartható termelési eljárások és fogyasztói szokások erősítése.	C1.1, C1.2	C2.1			
Energiagazdálkodás átalakítása.		C2.1			

ITS céljai NFFS célja	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült kör- nyezet reha- bilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- ett és a természe- ti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohé- zió erősíté- se
Fenntartható mobilitás és tér szerkezet kialakítása.				C4.1, C4.3	
Gazdasági szabályozás esz- közeinek a fenntarthatóság szolgálatába való állítása.	C1.4				

Forrás: saját szerkesztés

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai, a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia prioritásaihoz illeszkednek.

4.1.8. Illeszkedés a Nemzeti Közlekedési Stratégia célkitűzéseire

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának céljai az alábbiak szerint kapcsolódnak a Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS) társadalmi céljaihoz (23. táblázat).

23. táblázat: Az NKS és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS céljai NKS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- ett és a természe- ti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohé- zió erősítése
Környezetre gyakorolt hatások javulása.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.3	
Egészség és vagyonbiz- tonság javulása.		C2.2, C2.3			C5.1
Gazdasági növekedés elősegítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1			
Foglalkoztatás javulása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Lakosság jólétének ja- vulása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.3, C5.4
Területi egyenlőtlensé- gek mérséklése.				C4.1	C5.3, C5.4
Társadalmi igazságos- ság, méltányosság javu- lása.					C5.3, C5.4
Nemzetközi kapcsola- tok erősítése.	C1.1		C3.1		

Forrás: saját szerkesztés

4.1.9. Illeszkedés a Széchenyi 2020 Operatív Program célrendszerével

A célokat azon operatív programok céljaival vizsgáltuk, melyek Miskolc Megyei Jogú Város és a városban tevékenykedő szervezetek szempontjából jelentőséggel bírnak, ezek a:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program,
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program,
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program,
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program,
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program.

a) Illeszkedés a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) célkitűzése- ihez (24. táblázat)

24. táblázat: GINOP és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS \ GINOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
KKV versenyképesség és növekedési potenciál fejlesztése					
A gazdaság fenntartható növekedése szempontjából kiemelt jelentőségű ágazatok fejlesztése, versenyképességük fokozása.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
A KKV-k üzleti infrastrukturális hátterének fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
Hálózati gazdaság fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3				
Új munkahelyek teremtését eredményező beruházások támogatása.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1, C3.2		
Tudásgazdaság fejlesztése					
A vállalkozások K+F+I beruházásainak előmozdítása.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Stratégiai K+F+I együttműködések és kezdeményezések.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Kutatási kiválósági központok, ill. innovációs intézményi kapacitások minőségi fejlesztése.			C3.1, C3.2		
Infokommunikációs fejlesztések					
A versenyképes IKT szektor fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		

GINOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági po- tenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környe- zet fejlesztése, az épített és a természeti kör- nyezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
A digitális gazdaság fej- lődésének előmozdítása.		C1.1, C1.2, C1.3		C3.1, C3.2		
Az elektronikus közigaz- gatás és kiemelt közszol- gáltatások infokommuni- kációs fejlesztései.				C3.2	C4.2, C4.3	C5.3
Az infokommunikációs ismeretek, készségek fej- lesztése.		C1.1		C3.1, C3.3		
A szélessávú infrastruk- túra és hálózatok fejlesz- tése.		C1.1		C3.1, C3.3		
Innovatív és kreatív szolgáltatások, kiemelt vonzerők, termékek és hálózatok fejlesztése						
Az innovatív és kreatív turisztikai termékek és szolgáltatások fejleszté- se.		C1.2		C3.2		
Az életminőséget javító, személyre szabott szol- gáltatások, termékek fej- lesztése.		C1.2	C2.3	C3.2		C5.4
Kiemelt vonzerők, ter- mékek és a kapcsolódó európai hálózatok fej- lesztése.		C1.2	C2.3	C3.2		C5.4
Versenyképes szakmai és TDM intézményrendszer			C2.3			C5.4
Kiemelt növekedési zónák és speciális területek célzott gazdaságfejlesztési programjai						
Az országosan kiemelt funkcionális térségek.		C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
A speciális térségek (nö- vekedési zónák, gazdasá- gilag hátrányos helyzetű zónák) és az alternatív és közösségi gazdaság köz- ponti fejlesztéseinek a biztosítása.		C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése (ESZA)						
A munkaerő-piaci belé- pés segítése.		C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
Befogadó munkaerő-piac és a szociális gazdaság ösztönzése.		C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
A szakképzés és felnőtt- képzés fejlesztése, a duá- lis képzés elterjesztése.		C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.3		C5.1, C5.4

ITS GINOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági po- tenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környe- zet fejlesztése, az épített és a természeti kör- nyezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esélyte- remtés, szociális kohézió erősítése
A fiatalok munkába állá- sának segítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1, C5.4
Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése					
Pénzügyi közvetítői rendszer fejlesztése.	C1.2, C1.3		C3.1		
KKV-k számára kialakít- ott és az innovációt elő- segítő speciális pénzügyi eszközök elérhetővé tétel- e.	C1.1		C3.1		

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

b) Illeszkedés a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) célkitűzéseire

A TOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (25. táblázat).

25. táblázat: TOP és az ITS közötti operatív célok

ITS TOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági poten- ciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- ett és a természeti környezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esélyterem- tés, szociális kohézió erő- sítése
Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében					
Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Térségi kísérleti fejlesztések.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Megyei alternatív befektetés- és beruházás-ösztönzés, projekt előkészítés, marketing.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		
Szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz való hozzáférés javítása, a szolgáltatások fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3

ITS TOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági poten- ciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet harmóniájának meg- teremtése	Biztonság, esélyterem- tés, szociális kohézió erő- sítése
Befektetők és lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása					
Települési környezet in- tegrált és környezettuda- tos megújítása.	C1.3	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Belterületen fekvő bar- namezős területek reha- bilitációja.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Kisléptékű települési környezetvédelmi infra- struktúra-fejlesztések.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1, C2.2., C2.3		C4.1	C5.2, C5.4
Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken					
Alacsony szén-dioxid- kibocsátást célzó straté- giák támogatása.		C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Kisléptékű közlekedési fejlesztések.		C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	
Önkormányzati infra- struktúra és az önkor- mányzati bérlakásokban az energiahatékonyság növelése, a megújuló energia felhasználás tá- mogatása.	C1.4	C2.1		C4.2	C5.3
Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál ki- aknázására épülő komp- lex fejlesztési progra- mok.		C2.1		C4.1	
A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése					
Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infra- strukturális fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3
A szociális alapszolgál- tatások infrastruktúrájá- nak bővítése, fejlesztése.			C3.3.	C4.2	C5.3
Térségi és helyi köz- szolgáltatási és közigaz- gatási infrastruktúra- fejlesztés.	C1.4		C3.3.	C4.2	C5.3
Szegénység és szegregá- ció által sújtott, lerom- lott városrészek reha- bilitációja.			C3.3	C4.1	C5.1, C5.3, C5.4

ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
TOP prioritás tengelyei és intézkedései					
Közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)					
Közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés.	C1.2		C3.1, C3.2		C5.4
Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése.			C3.2	C4.1	C5.4

Jelmagyarázat: **Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között**, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

c) Illeszkedés az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program célkitűzéseire

Az EFOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (26. táblázat).

26. táblázat: EFOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
EFOP prioritás tengelyei és intézkedései					
Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén					
A szegénység és hátrányos helyzetek átöröklődésének megakadályozása.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3	C4.2	C5.3, C5.4
Minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés fejlesztése.	C1.4		C3.2, C3.3	C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Területi leszakadási folyamatok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése.	C1.2	C2.2, C2.3	C3.2	C4.2	C5.4
Befogadó társadalom					
Foglalkoztathatóság fejlesztése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1		C5.1
Társadalmi aktivitás, társadalmi kohézió növelése.	C1.2	C2.2, C2.3	C3.2	C4.2	C5.4
A szegénység, és hátrányos helyzetek átöröklődésének megakadályozása.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3	C4.2	C5.3, C5.4

ITS EFOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült kör- nyezet re- habilitáció- ja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített kör- nyezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájá- nak megte- remtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Területi leszakadási folyama- tok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Egészségtudatosság növelése és egészségfejlesztés.		C2.3	C3.3.		C5.2
Jobb minőségű közszolgálda- tások nyújtása mindenkinek.	C1.4		C3.3	C4.2, C4.3	C5.3
Munkaerő-piaci integráció erősítése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2, C3.3		C5.4
Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében					
Minőségi közszolgáltatások- hoz való hozzáférés infra- strukturális fejlesztése a gya- rapodó tudástőke érdekében.	C1.4		C3.3	C4.2, C4.3	C5.3
Gyarapodó tudástőke					
Köznevelés eredményességé- nek és hatékonyságának növe- lése.		C2.3	C3.3	C4.2	
Felsőfokú végzettséggel ren- delkezők számának növelése.	C1.1		C3.1		
Kutatás, innováció és intelli- gens szakosodás növelése a humán területeken.	C1.1, C1.3		C3.1, C3.2		
Jó állam					
A közigazgatás hatékonysá- gának fokozása.			C3.2	C4.2	C5.3
Igazságügy korszerűsítése.					
Helyi stratégiák végrehajtása, társadalmi innováció és transznacionális együttműködés					
Területi leszakadási folyama- tok megállítása.	C1.3, C1.4		C3.1	C4.1, C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
A Befogadó társadalom és a Gyarapodó tudástőke megúj- ulási képességének növelése.	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4		C3.1, C3.2	C4.2, C4.3	C5.3, C5.4
Technikai segítségnyújtás					
Az Operatív Program művele- teinek megvalósítása.					

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai az EFOP céljaihoz illeszkednek.

d) Illeszkedés a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) célkitűzéseihez

A KEHOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (27. táblázat).

27. táblázat: KEHOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS KEHOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak megelőzése és mérséklése, az alkalmazkodóképesség javítása					
Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megalapozása, természeti katasztrófák megelőzése.		C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Felszíni vízkészletek megőrzése.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	C5.2
Árvizek kártételei elleni védekezés fejlesztése.		C2.2			C5.2
Erőforrás felhasználás hatékonyságának fokozása					
A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése.	C1.3	C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	
A megújuló energiaforrások alkalmazására irányuló beruházások finanszírozáshoz való hozzájutás.	C1.2, C1.3	C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	
A villamos energia-rendszer alkalmazhatósága a megújuló, energiahatékonysági és kibocsátás-csökkentési célokra.		C2.1		C4.1	
Az energiahatékonyság és az energiamegtakarítás növelése.	C1.2, C1.3	C2.1		C4.1	
Az energiahatékonysági fejlesztések finanszírozáshoz való hozzáférés javítása.	C1.2, C1.3	C2.1		C4.1	
Az energiatudatosság növelése.		C2.3		C4.1	

ITS KEHOP prioritás tengelyei és intézkedései	Gazdasági potenciál növelése	Természeti kör- nyezet megóvá- sa, sérült kör- nyezet rehabili- tációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környe- zet fejlesztése, az épített és a természeti kör- nyezet harmó- niájának megte- remtése	Biztonság, esély- teremtés, szociális kohézió erősítése
Szennyezések és terhelések megelőzése és mérséklése					
Szennyezett területek kármentesítése.	C1.3	C2.2.		C4.1	C5.2
Hulladékgazdálkodással kapcsolatos irányelvek végrehajtásának elősegítése.		C2.1, C2.2, C2.3			
A szennyvizek okozta környezetterhelések csökkentése, megelőzése.		C2.2			C5.2
Egészséges, fenntartható környezet biztosítása					
Ivóvízminőség javítása uniós és hazai határértékek teljesítése, a vízi közmű rendszerek hatékonyabb működtetése.	C1.3	C2.2			C5.2
A védett ill. közösségi jelentőségű természeti értékek és területek természetvédelmi helyzetének és állapotának javítása.		C2.1		C4.1	C5.2
A természetvédelem infrastrukturális feltételeinek javítása.		C2.1		C4.1	C5.2
Natura 2000 hálózat és a közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok ismertségének javítása.		C2.3			

Jelmagyarázat: **Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között**, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrása: saját szerkesztés

e) Illeszkedés az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program célkitűzéseire

Az IKOP prioritástengelyei és intézkedései az alábbi kapcsolatban vannak a stratégia célrendszerével (28. táblázat).

28. táblázat: IKOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

IKOP prioritás tengelyei és intézkedései	ITS	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Közúti közlekedésbiztonság.		C1.3	C2.2		C4.3	
Forgalomszervezés, parkolási rendszerek, és utas szolgáltatások fejlesztése.		C1.1	C2.2		C4.2, C4.3	
Vasúti sebességkorlátozások felszámolásával az utazási idő javítása.			C2.2		C4.2, C4.3	
Vasút-villamosítással a vontatási költségek csökkentése, az energiahatékonyság javítása.			C2.2		C4.2, C4.3	
Elővárosi/ingázó közlekedés feltételeinek javítása.		C1.2	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3
Kötőpályás városi közlekedésfejlesztések.		C1.2	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3
Intermodalitás javítása, különösen az igényvezérelt közlekedés fejlesztésével.		C1.1, C1.23	C2.2		C4.2, C4.3	C5.3

Jelmagyarázat: Erős kapcsolat a célok és az intézkedések között, közepesen szoros kapcsolat a célok és az intézkedések között

Forrás: saját szerkesztés

4.2. Belső összefüggések

Az ITS helyzetértékelő fejezetében azonosított problémákra a stratégiai és operatív célok a 29. táblázatban megjelöltek szerint ad választ.

29. táblázat: Problémák és az ITS kapcsolata

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Térszerkezeti problémák					
Gazdasági struktúraváltásból eredő pozícióvesztés (a többi régió központhoz viszonyítva).	C1.1, C1.2, C1.3, C1.4	C2.1	C3.1		
Miskolc és agglomerációjának túlsúlya a régióban, a közszol- gáltatások megosztásának ne- hézségei.			C3.3	C4.2	C5.3
Rehabilitációra szoruló terüle- tek száma.				C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Társadalmi, demográfiai problémák					
Hosszú idő óta tartó népesség- fogyás.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Előregedő népesség, csökken a gyermekkorúak aránya.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Negatív vándorlási különbözet.	C1.1, C1.2, C1.3	C2.3	C3.3	C4.2	C5.2, C5.4
Alacsony szintű foglalkoztat- ottság, munkanélküliség.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
A rendszeres munkajövede- lemmel nem rendelkezők ará- nya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül magas.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
Magas a gazdaságilag inaktív fiatalok és nyugdíj előtt állók aránya.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
Magas a nyilvántartott álláske- resők körében az egy éven túl nyilvántartottak aránya.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
A felnőttképzés a 8 osztály el nem végzettek esetében ala- acsony hatékonyságú.	C1.2		C3.3	C4.2	
Az egykori szocialista nagyvál- lalatok környezetében szegregált lakóterületek alakul- tak ki.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1	C4.1	C5.2, C5.4
A legnépesebb korcsoportot a nyugdíj előtt állók alkotják.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet harmóniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
A foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya magas.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
A felsőfokú végzettségűek arányának növekedése elmarad az országos átlagtól.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.4
Csökkent a relatív biztonságérzet.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1	C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Humán infrastruktúra problémái					
Növekvő esetszám a járóbeteg szakellátásban.		C2.3	C3.3	C4.2	
Lakosság romló egészségi állapota.		C2.3	C3.3	C4.2	
Országos átlagot meghaladó csecsemőhalandóság.			C3.3	C4.2	C5.1, C5.3, C5.4
Egyenlőtlen színvonalú oktatási infrastruktúra.			C3.3	C4.2	
Csökkenő hallgatói létszám a Miskolci Egyetemen.	C1.1, C1.2		C3.1		
Közösségi intézmények felújításra szorulnak.			C3.3	C4.2	C5.3, C5.4
Szociális bérlakások közel negyede nem összkomfortos.				C4.1	C5.3, C5.4
Magas a díjhátralékkal rendelkező lakosok száma.					C5.1, C5.4
Szegregált lakóterületek.				C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Egészségügyi szűrőprogramokon résztvevők alacsony aránya.			C3.3	C4.2	
Gyermekeket veszélyeztető körülmények területileg koncentráldott.				C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Védelembe vett gyermekek száma megötszöröződött 5 év alatt.					C5.1, C5.3, C5.4
Hétfélig gyermekétkeztetés nem biztosított.			C3.3		C5.3, C5.4
Óvodáskorú gyermekek 22%-a nem jár óvodába.			C3.3		C5.3, C5.4
Gyermekek 4%-a nem végzi el a 8 osztályt a tankötelezettség időszaka alatt.			C3.3		C5.3, C5.4
Az iskolák integrált oktatási színvonala különböző.			C3.3		C5.3, C5.4
Egyszülős családban élő gyermekek aránya nő.					C5.3, C5.4
A nők körében magasabb a gazdaságilag inaktívak aránya.	C1.2				C5.4
Általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők között 2,5-szer annyi nő van.			C3.3		C5.3, C5.4
Kevés a nők atipikus foglalkoztatási lehetősége.	C1.2		C3.3		C5.4

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet harmóniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Fogyatékkal élők számos köz- lekedési akadállyal találko- znak.				C4.3	C5.3, C5.4
Szociális alapszolgáltatások kapacitása alacsony a fogyat- tékkal élők esetében.			C3.3		C5.3, C5.4
Alacsonyabb iskolázottságú családok gyermekvállalási készsége nagyobb.			C3.3		C5.3, C5.4
Középszintű oktatásban kon- centrálódó szerepvállalás a környező települések feladatell- átásának rovására.			C3.3, C4.3		
Növekvő egészségügyi eset- szám a lakosság előregedése és az egészségi állapot romlása miatt.		C2.3	C3.3	C4.2	C5.1, C5.3, C5.4
Roma lakosság többsége ala- acsony iskolai végzettségű.			C3.3		C5.3, C5.4
Fokozódó társadalmi szegregá- ció.			C3.3		C5.1, C5.3, C5.4
Védelembe vett gyermekek száma nő.			C3.3		C5.1, C5.3, C5.4
Konzerválódó társadalmi lema- radás a HHH gyermekek eseté- ben.			C3.3		C5.3, C5.4
Gazdasági problémák					
Miskolc PR megítélése.	C1.4			C4.1	C5.1, C5.4
A gazdasági-pénzügyi válság Miskolcot és térségét arányai- ban súlyosabban érintette.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1	C4.1	C5.1, C5.3, C5.4
Gazdaság átlagos hozzáadott érték elmarad az országos át- lagtól	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Ipari termelés aránya alacsony.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
A miskolci vállalkozások alul- reprezentáltak országos TOP 500-ban.	C1.1, C1.3		C3.1		
Megyei TOP 50 vállalat közül (hozzáadott érték alapján) 14 miskolci székhelyű.	C1.1, C1.3		C3.1		
Közúti-vasúti közlekedés ösz- szekapcsolása megoldatlan.				C4.1, C4.3	
K+F fejlesztő helyek számának mérsékelt növekedése.	C1.1, C1.4		C3.1		
Pangó ingatlanpiac, ingatlan áresés.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		C5.1
Magas kiskereskedelmi ürese- dési mutató.	C1.2, C1.4				
A miskolci székhelyű TOP 500 vállalatok növekedési potenci- álja szerény.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		

ITS céljai	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Problémák					
Településüzemeltetési problémák					
Az önkormányzati tulajdonú bérlakások 19%-a lakhatásra nem alkalmas.				C4.1	C5.1, C5.4
Az iparüzési és idegenforgalmi adó visszaesése.	C1.1, C1.2, C1.3		C3.1		
Táji és természeti problémák					
Korábbi ipari termelés tájsebei.		C2.2		C4.1	C5.2
A téli időszakban gyakoriak az inverziós időszakok.		C2.2		C4.1	C5.2
Magas az illegális hulladéklerakatok száma.		C2.2		C4.1	C5.2
Lakóterületeken és a bevásárló központok környékén kicsi az aktív zöldfelület nagysága.		C2.3		C4.1	
A Szinva völgy és belváros széljárása gyenge, a völgy levegőcseréje lassú.		C2.2		C4.1	
A város parkjai elhasználdottak.		C2.3		C4.1	
Védett természeti értékek kezelési forrásai korlátozottak.		C2.2, C2.3		C4.1	
Zártkerti övezetek ellenőrizetlen „belakása”.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	C5.1
A növekvő forgalom a környezet terhelését is növeli.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	
Védett természeti értékek sérülése.				C4.1	C5.2
Burkolt felületek növekedése gyorsíthatja a vízlefolyást (árvíz, ill. szárazság).				C4.1	C5.2
Az infrastrukturális fejlesztések miatt nő a nyílt talaj felszín kiporzása.				C4.1	C5.2
Épített környezet problémái					
Jelentős barnamezős területek.	C1.1, C1.2, C1.3			C4.1	C5.2
Nagy kiterjedésű szegregált területek.			C3.3	C4.1, C4.2	C5.1, C5.3, C5.4
Zöldterületek intenzív használata megoldatlan.	C1.4			C4.1	
Hiányos városrészi kapcsolatok, zárványterületek.	C1.4			C4.1, C4.3	
Barnamezős területek tulajdonviszonyai nehezítik a revitalizációt.	C1.4			C4.1	

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet har- móniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Tulajdonviszonyok gátolhatják a fejlesztéseket.	C1.4			C4.1	
Közlekedéssel kapcsolatos problémák					
A város belső területein for- galmi torlódások, dugók a csúcsidőszakokban.		C2.2		C4.1, C4.3	
Komlóstető, Miskolctapolca összekötő út állapota.				C4.1, C4.3	
Fix időtervű forgalomirányítás hiánya.			C3.2	C4.3	
A helyi közösségi közlekedés az alacsony laksűrűségű és az agglomerációs területek lefedé- sét nem tudja megfelelő szín- vonalon megoldani.				C4.1, C4.3	
Csúcsidőben a nagy forgalmat bonyolító viszonylatokban je- lentős a zsúfoltság.			C3.2	C4.1, C4.3	
Közösségi közlekedési eszkö- zök megállóit több helyen nin- csenek összehangolva.				C4.1, C4.3	
Statikus utastájékoztatási rend- szer.			C3.2	C4.3	
Közösségi közlekedési gépjár- múpark átlagos életkora magas.		C2.2		C4.3,	
Lakóövezeti parkolási kapaci- tás szűkös.				C4.1, C4.3	
A motorizáltság növekedésével az úthálózati kapacitásproblé- mák akuttá válhatnak.		C2.2		C4.1, C4.3	
Településüzemeltetési szolgáltatások problémái					
Városi buszok környezetszeny- nyező hatása magas.		C2.2		C4.3	C5.2
Önkormányzati lakásállomány komfortfokozata alacsony.				C4.1	C5.1
Városi úthálózat minősége és kiépítettsége nem megfelelő.				C4.1	
Felszín alatti parkolás gazdasá- gossága alacsony.		C2.2		C4.1	
Megújuló energia hányad nö- vekedése a hagyományos hő- szolgáltatás fedezeti pontját ve- szélyezteti.		C2.1, C2.2			
Magas a helyi közlekedés díja. Amortizálódó önkormányzati épületállomány.		C2.1	C3.2	C4.1	
Ivóvízhálózatba bekötött laká- sok aránya csökken				C4.1	C5.3
Közvilágítás energiahatékony- sága alacsony.		C2.1, C2.2, C2.3		C4.1	

ITS céljai Problémák	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sé- rült környezet rehabilitációja	Életminő- ség javítá- sa, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épít- tett és a természeti környezet harmóniájának meg- teremtése	Biztonság, esély- teremtés, szociá- lis kohézió erő- sítése
Közvilágítási hálózat eszköz nyilvántartása pontatlan, hiá- nyos.				C4.1	
Szennyezőbb fűtési módok aránya nő.		C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Táv hőtermelés kapacitása meghaladja a csúcstípus (ma- gasabb költségszint).		C2.1, C2.2, C2.3			
Geotermikus beruházás rontja a táv hőtermelő erőművek kapa- citás kihasználtságát.		C2.1, C2.2, C2.3			
Közütemények földgáztüze- lésű kazánjai jórészt amortizá- lódott.		C2.1, C2.2, C2.3			
Energiahordozók árának növe- kedésével a környezetszennye- zőbb energetikai megoldások aránya nő.		C2.1, C2.2, C2.3			
Környezetvédelem problémái					
Talajok minőségét a sza- bálytalanul elhelyezett hul- ladékok veszélyeztetik.		C2.2			C5.2
Zöldmezős beruházások je- lentős területfoglalással jár- nak.		C2.2		C4.1	C5.2
Korábbi ipari telephelyek álta- lában szennyezettek, az evvel kapcsolatos információk hiá- nyoznak.		C2.2		C4.1	C5.2
Közterületi talajok nehézfém tartalma viszonylag magas.		C2.2		C4.1	C5.2
Zártkertes övezetekben eredő patakok medre feliszapolódott, szemetes.		C2.2		C4.1	C5.2
A Hámori tó feliszapolódott.		C2.2		C4.1	C5.2
Kommunális tüzelés emissziója fűtési idényben magas.		C2.1, C2.2			
Lokálisan az egészségügyi ha- tárértéket meghaladó szennye- zőanyag koncentráció alakul ki.		C2.2		C4.3	C5.2
Szállópor szennyezettség az év egyharmadában meghaladja a határértéket.		C2.2		C4.3	C5.2
Közúti közlekedésből eredő ha- tárérték feletti zajterhelés.		C2.2		C4.3	C5.2
Illegálisan elhelyezett szemét aránya nő.		C2.2, C2.3			C5.2
Miskolc közigazgatási területe nitrátérzékeny.		C2.2, C2.3			C5.2

<div style="text-align: right;">ITS céljai</div> <div style="text-align: left;">Problémák</div>	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
A hévízkivétel növelése a hévíz hőmérsékletének több fokos csökkenését eredményezheti.		C2.2, C2.3			C5.2
Nő a tüzelőanyagok nem minősülő anyagok égetésének aránya.		C2.1, C2.2, C2.3			C5.2
Katasztrófavédelem problémái					
Miskolc jelentős mértékben alábányászott, a nyilvántartás hiányos.				C4.1	C5.2
Gyakoriak a csúszás-, süllyedésveszélyes területek.				C4.1	C5.2
Vízfolyások egy részében magas a hordalékszint.				C4.1	C5.2

Forrás: saját szerkesztés

4.2.1. Illeszkedés a Gazdasági Program 2011-2014 c. dokumentum célrendszeréhez

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011-ben fogadta el a város 2011-2014 közötti gazdaságfejlesztési programját (GP), ami időbeni átfedésben (egy év) van az Integrált Településfejlesztési Stratégiával. A Gazdasági Program összeállítása során az EU 2020 stratégia célkitűzéseit vették alapul a dokumentum készítői; a Gazdasági Program szorosan illeszkedik az ITS célrendszeréhez (30. táblázat).

30. táblázat: GP funkcionális és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat

ITS operatív célrendszere GP célja	Gazdasági potenciál növelése	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Gazdaságfejlesztés	C1.1, C1.2, C1.3	C2.1	C3.1		
Városfejlesztés	C1.4	C2.2	C3.2	C4.1	
Városüzemeltetés, környezetvédelem		C2.1, C2.1, C2.3			C5.2
Közbiztonság fejleszt.					C5.1
Egészségügy fejleszt.		C2.3	C3.3	C4.2	
Oktatás, ifjúságvédelem fejlesztése fejleszt.			C3.1, C3.3		
Sport fejleszt.			C3.3		C5.3
Kultúra fejleszt.			C3.3		C5.3
Turizmus fejleszt.	C1.2	C2.3			
Városmarketing					C5.4
Egyház - és civilügy					C5.4
Családok, társadalmi felzárkózás, esélyegyenlőség fejleszt.					C5.3, C5.4

Forrás: saját szerkesztés

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiájának stratégiai és operatív céljai, a Gazdasági Program céljaihoz illeszkednek.

4.2.2. Illeszkedés Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja célrendszeréhez

A Miskolc Települési Környezetvédelmi Programja (TKP) célja a város környezetterhelésének csökkentése, a globális környezeti problémák enyhítése és a városlakók életminőségének javítása (31. táblázat).

31. táblázat: TKP célja és az ITS célrendszere közötti kapcsolat

ITS célrendszere TKP célja	Természeti környezet megóvása, sérült környezet rehabilitációja	Életminőség javítása, humán potenciál fejlesztése	Épített környezet fejlesztése, az épített és a természeti környezet harmóniájának megteremtése	Biztonság, esélyteremtés, szociális kohézió erősítése
Emberi egészség és életminőség környezeti feltételeinek biztosítása.	C2.1, C2.2, C2.3		C4.1, C4.3	C5.2
Táji, természeti, kulturális értékek megőrzése.	C2.1			C5.4
Szemléletváltozás megalapozása.	C2.3			
Ismeretek bővítése.	C2.3			
Hatékony információáramlás kialakítása.	C2.3	C3.3		C5.4
Fenntartható fejlődés megalapozása.	C2.3		C4.2	

Forrás: saját szerkesztés

4.2.3. Illeszkedés Miskolc Megyei Jogú Város egyéb területfejlesztési tervdokumentumaival

Miskolc Megyei Jogú Város Városépítési Konceptió (VK) alaphatározatát VIII-145/3481/2001. számú határozattal fogadta el a város Közgyűlése; a dokumentumot 2003-ban módosították.

A város Településszerkezeti tervének alaphatározatát 2003-ban fogadták el, azóta 11 alkalommal módosították.

Miskolci Megyei Jogú Város Építési Szabályzata (MÉSZ) alaprendelettel 2004-ben került elfogadásra, 2009-ben teljes átdolgozásra került, azóta 10 alkalommal módosították.

Miskolc Történelmi Ávas területére vonatkozó Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) alaprendeletét 2003-ban fogadta el a közgyűlés, azóta két alkalommal módosították (utoljára 2013-ban).

Az ITS célrendszere alapján a Városépítési Konceptió, a Településszerkezeti terv, a MÉSZ és a HÉSZ dokumentumainak aktualizálása megkezdődött.

5. STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

5.1. Kockázatok azonosítása

Miskolc MJV Integrált Településfejlesztési Stratégiája (2014-2020) esetében hét jelentősebb kockázat azonosítható:

- politikai kockázat (pl.: a politikai döntéshozó megváltoztatja célrendszerét, prioritásait, stb.);
- finanszírozási kockázat (pl.: a tervezett beavatkozás beruházási igénye előre nem látható okok miatt megnő, az önrész aránya megváltozik, késik a támogatás átutalása, stb.);
- szakmai realizálhatósági kockázat (pl.: a tervezett beruházásnak előre nem látható import akadályai vannak, a fejlesztés által érintett terület tulajdonviszonyait nem sikerül rendezni a megadott határidőig, elhúzódik a közbeszerzés, a kivitelező csődbe megy, stb.);
- munkaerő megtartó képesség romlása (pl.: a tervezett beruházások később valósulnak meg, a képzett munkaerő ezért más városokban keres munkát, stb.);
- gazdaságfejlesztésben kulcsszerepet betöltő szereplő székhelyét más városba telepíti (pl.: geopolitikai okok miatt, korábbi adókedvezmény megszűnik, a kívánt képzettségű munkaerő nem biztosítható, stb.);
- környezeti kockázat (pl.: a tervezett beruházás akadályozza a városban uralkodó szélmozgást, ezért megnő a környezeti terhelés, stb.);
- jogi környezet változása (pl.: a tervezés időszakához képest a kivitelezés megkezdésének időszakában eltérő jogszabályok lépnek érvénybe, a cégek adózására vonatkozó előírások szigorodnak, stb.).

5.2. Kockázatok rangsorolása

A rendelkezésre álló adatok alapján a kockázati tényezőket kvalitatív módon értékeltük. A kvalitatív értékelés célja a kockázatok sorrendiségének megállapítása. A számítás az alábbi tapasztalati összefüggés alapján történt: $K = P + 2I$, ahol: K: kockázati együttható, P: bekövetkezési valószínűség (ötfokozatú skálán), I: hatás mértéke.

A fenti összefüggés alapján ötfokozatú skála alakítható ki (32. táblázat).

32. táblázat: Bekövetkezési valószínűség értelmezési tartománya és a stratégiai tevékenység értékkészlete

Skála érték (1-5)	Valószínűségi tartományok (%) (P)	Hatás mértéke (I)
5	81-100	Nagyon magas
4	61-80	Magas
3	41-60	Közepes
2	21-40	Alacsony
1	0-20	Nagyon alacsony

Forrás: saját szerkesztés

A fenti megfontolások alapján a kockázati együttható (K) értéke a következők lehet:

- $15 > K > 10$ → kritikus kockázat,
- $10 \geq K > 5$ → nem kritikus, de releváns kockázat,
- $5 \geq K$ → elhanyagolható kockázat.

Miskolc Integrált Településfejlesztési Stratégiája kapcsán definiált kilenc kockázati tényező bekövetkezési valószínűségének és hatásainak mértékére vonatkozó becsléseket a 33. táblázat foglalja össze. A számszerűsített kockázati együtthatók esetében három csoportba (kritikus, nem kritikus és elhanyagolható) sorolhatóak. Ennek alapján külön-külön és együttesen is értékelhetőek a bekövetkezési valószínűségek, az okozott hatás és a kockázati együttható értéke, ill. mátrix formájában is felírható a két tényező kapcsolata (38. ábra).

33. táblázat: Stratégiai kockázati tényezők kvalitatív értékelése

Kockázat	Bekövetkezési valószínűség (P)	Hatás mértéke (I)	Kockázati együttható $K=P+2I$
1. Politikai kockázat.	3	4	11
2. Finanszírozási kockázat.	3	4	11
3. Szakmai realizálhatósági kockázat.	2	4	10
4. Munkaerő megtartó képesség romlása	2	3	8
5. Gazdaságfejlesztési kulcsszereplő távozása.	3	4	11
6. Környezeti kockázat.	2	3	8
7. Jogi környezet változása.	4	4	12

Forrás: saját szerkesztés

hatás (I)	5				
	4		3	1; 2; 7	9
	3		4; 8	5; 6	
	2				
	1				
		1	2	3	4

valószínűség (P)

38. ÁBRA: VALÓSZÍNŰSÉG- HATÁS MÁTRIX

Forrás: saját szerkesztés

A valószínűség hatás mátrix jól szemlélteti, hogy a finanszírozási és a jogszabályváltozás miatti kockázat a legnagyobb. Azonos kockázati együtthatójú a politikai kockázat, a gazdaságfejlesztési kulcsszereplők elvándorlása. A stratégia szakmai realizálhatóságának kockázata is magas, ami a stratégiai tervezést követő megvalósítás menedzselésének fontosságára hívja fel a figyelmet.

Nem minősül kritikus kockázati tényezőnek, de relevánssá válhat a stratégia megvalósításában megjelenő szervezetek kialakítása és hatékonysága, a város társadalmi összetételének romlása, a munkaerő megtartó képesség romlása valamint a környezeti kockázat.

5.3. Kockázatok kezelése

A stratégia végrehajtását befolyásoló kockázatok bekövetkezési valószínűségét (kicsi, közepes, nagy), azoknak a projekt céljaira gyakorolt hatását (kicsi, közepes, nagy), valamint a felmerülő kockázatok kezelési stratégiáját az alábbi táblázatban foglaltuk össze (34. táblázat).

34. táblázat: ITS potenciális kockázatainak kezelése

ssz.	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezés valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezés esetére tervezett intézkedés
1.	Politikai kockázat.	közepes	nagy	törvényi szabályozás, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	Megyei Jogú városok Szövetsége érdek érvényesítése
2.	Finanszírozási kockázat.	közepes	nagy	törvényi szabályozás, körültekintő tervezés, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	projektmenedzserek kockázatkezelési ismereteinek bővítése

SSZ.	Kockázat megnevezése	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása a stratégia megvalósulására	Bekövetkezés valószínűségét csökkentő intézkedések	Bekövetkezés esetére tervezett intézkedés
3.	Szakmai realizálhatósági kockázat.	közepes	nagy	alternatív beszerzési csatornák feltárása, rendezési tervek folyamatos karbantartása, monitorizálás, kritikus útvonalak meghatározása	gyorsított beszerzések, alternatív forgatókönyv készítése
4.	Munkaerő megtartó képesség romlása.	alacsony	közepes	duális képzés bevezetése, hatékonyságának javítása, monitorizálás	kkv-foglalkoztató képességének javítása
5.	Gazdaságfejlesztési kulcsszereplő távozása.	közepes	közepes	befektetők megtartására vonatkozó eszköz7tár folyamatos karbantartása, monitorizálás	vállalkozásbarát környezet erősítése
6.	Környezeti kockázat.	közepes	közepes	mérés, monitorizálás	beruházás
7.	Jogi környezet változása.	közepes	nagy	monitorizálás, érdekérvényesítés erősítése	lobby

Forrás: saját szerkesztés

Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike bekövetkezik, a megadott intézkedésekre van szükség. A stratégia megvalósítása, ill. a felülvizsgálat során azonosítható esetleges újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükség lehet a kockázatkezelési stratégia aktualizálására.

6. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1. Célok elérését támogató, nem beruházási jellegű önkormányzati feladatok

Miskolc MJ. Város Önkormányzatának, ill. funkcionális szervezeti egységeinek megkülönböztetett szerepe van a fejlesztési stratégia megvalósításában. Az Önkormányzat feladata három pontban foglalható össze:

- kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása,
- fejlesztés személyi feltételeinek biztosítása,
- az ITS megvalósítását segítő városmarketing.

a) Kiszámítható és átlátható szabályozási környezet biztosítása.

A fejlesztési célok elérését alapjaiban befolyásolja Miskolc MJ. Város Önkormányzata szabályozási gyakorlata, a fejlesztési elképzelésekkel konzisztens és kiszámítható rendeletalkotói és jogalkalmazói magatartása, átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezete.

Az Önkormányzat adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított magatartása csökkenti a fejlesztésekkel kapcsolatos bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

b) Humán és fizikai infrastruktúra biztosítása.

Az Önkormányzat másik feladata befektetőket, befektetéseket vonzó, a helyi lakosság vállalkozói képességeit növelő oktatási és infrastrukturális feltételek biztosítása, másrészt az ITS céljait kommunikálni tudó, a projekt tervezésében és menedzselésében, valamint monitorizálásában jártas, felkészült szakember gárda felállítása.

c) Városmarketing

Miskolc fejlesztési céljainak elérését tudatos és következetes marketing kell, hogy támogassa, amely a várost, ill. az egyes fejlesztési célokat, törekvéseket hitelesen juttatja el a célközönséghez.

A várossal kialakult, kialakított arculat hatással van a befektetői döntéseket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, a város lakosság megtartó képességére.

A célzott és differenciált városmarketing támogatja az ITS céljainak megvalósítását, lakossági elfogadottságát. A városi honlap folyamatos marketing funkcióját kiadványok és egyéb direkt reklámok formájában kell gazdagítani. Ennek során nagy hangsúlyt kell helyezni a PR-ra, különös tekintettel:

- az elektronikus reklámokra (pl.: internetes oldalak, televíziós műsorok, stb.);
- közterületi reklámokra (pl.: programok-, műsorok hirdetései, középületek felületei, közterületek, fejlesztési területek információs táblái);
- direkt reklámra (pl.: levél, telefon útján történő megkeresések, stb.).

A marketing-kommunikációval javítható a város értékeinek, adottságainak és lehetőségeinek transzparenciája. A gazdasági jellegű célok elérését több nyelvű, egységes adatbázissal kell támogatni, amelyből aktuális adatok kérhetők le.

A sikeres marketing a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti, ezzel közvetett módon hozzájárul a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Miskolc arculatának kialakítása, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása segíti a város identitás erősödését, a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést, a város imázst.

6.2. Az integrált városfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti keretei

A stratégia készítésének időpontjában (2014. április) még pontosan nem ismert, hogy az EU pályázatok napi szintű kezelését végző (2014. április 15-án megszüntetett) négy közreműködő szervezet (Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt; KIKSZ Közlekedésfejlesztési Zrt; NKEK Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft; ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.) feladatait milyen formában veszik át a minisztériumok, ill. a Miniszterelnökség.

A közreműködő szervezetek megszüntetésével a fejlesztéspolitikai döntések és azok végrehajtása egy kézbe kerül, a stratégiai döntések meghozatalától a konkrét végrehajtásig. Ezzel kiiktattak minden olyan szereplőt, akik a pályázati forrás felett rendelkező minisztériumok és a pályázó között voltak, vagyis rövidül az az út, amely a pályázati forrásokról szóló döntéstől az EU-pénzek felhasználásáig vezet el.

Várhatóan a közeljövőben tovább pontosítja a kormányzat a megyék és a megyei jogú városok közötti munkamegosztást a TOP-hoz kapcsolódóan, ami érintheti a feladat-, hatás- és felelősségi köröket is.

Az elmúlt években Miskolc MJV Önkormányzata kialakította a Hivatal és társaságai közötti munkamegosztást, ami némi továbbgondolást követően, alapvetően alkalmas a 2014-2020 közötti ITS célok megvalósítására (35. táblázat).

35. táblázat: ITS-hez kapcsolódó funkciómegosztás

szervezet	funkció	kompetenciák
Miskolc MJ. Város Önkormányzat Közgyűlés	<ul style="list-style-type: none"> ITS éves monitorizálása városfejlesztéssel kapcsolatos döntések meghozatala városfejlesztési döntésekhez szükséges feltételek biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> EU2020 ajánlás ismerete hazai OP-k ismerete jóváhagyott ITS ismerete konfliktuskezelés együttműködési készség
Közgyűlés bizottságai	<ul style="list-style-type: none"> városfejlesztési előterjesztések véleményezése 	<ul style="list-style-type: none"> EU2020 ajánlás ismerete hazai OP-k ismerete jóváhagyott ITS ismerete a Város éves költségvetésének ismerete konfliktuskezelés együttműködési készség
Létrehozandó - Városfejlesztési Kabinet	<ul style="list-style-type: none"> városfejlesztési akciók iniciálása városfejlesztési döntések előkészítése a partnerségi együttműködések előkészítése 	<ul style="list-style-type: none"> EU2020 ajánlás ismerete hazai OP-k ismerete jóváhagyott ITS ismerete a Város éves költségvetésének ismerete aktuális pályázati kiírások ismerete
Önkormányzat szervezeti egységei	<ul style="list-style-type: none"> fejlesztési dokumentumok előkészítése, kidolgozása szakértők felkérése rendezési tervek előkészítése 	<ul style="list-style-type: none"> EU2020 ajánlás ismerete hazai OP-k ismerete jóváhagyott ITS ismerete a Város éves költségvetésének ismerete aktuális pályázati kiírások ismerete pályázati író ismeretek

Miskolc Holding Zrt.	<ul style="list-style-type: none"> • pályázatok előkészítése • projektek menedzselése • projektek monitorizálása 	<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 ajánlás ismerete • hazai OP-k ismerete • jóváhagyott ITS ismerete • a Város éves költségvetésének ismerete • aktuális pályázati kiírások ismerete • pályázatíró ismeretek • pénzügyi számviteli ismeretek • műszaki ismeretek
Miskolc Városfejlesztési Kft.	<ul style="list-style-type: none"> • pályázatok előkészítése • projektek menedzselése • projektek monitorizálása 	<ul style="list-style-type: none"> • EU2020 ajánlás ismerete • hazai OP-k ismerete • jóváhagyott ITS ismerete • a Város éves költségvetésének ismerete • aktuális pályázati kiírások ismerete • pályázatíró ismeretek • pénzügyi számviteli ismeretek • műszaki ismeretek • konfliktuskezelés • rendezvényszervezési ismeretek
MIKOM Nonprofit Kft.	<ul style="list-style-type: none"> • városfejlesztési eredmények bemutatása • PR, kommunikáció 	<ul style="list-style-type: none"> • kommunikációs és együttműködési képességek, kapcsolatok a hazai és nemzetközi hírportálokkal • arculati előírások ismerete • rendezvényszervezési ismeretek

Forrás: saját szerkesztés

A funkciómegosztás éles különbséget tesz a döntést előkészítő, döntést hozó és a projekt végrehajtó szervezeti egységek között.

a) Az ITS-hez kapcsolódó stratégiai döntéseket az Önkormányzat Közgyűlése hozza meg az illetékes bizottságok előzetes véleményét meghallgatva.

b) A városfejlesztési feladatok előkészítése az Önkormányzat szakapparátusának a feladata. Az előkészítés iniciálása, ill. ellenőrzése érdekében célszerű egy Városfejlesztési Kabinet-et felállítani (tagjai: polgármester, polgármester helyettesek, főépítész).

A projektek lebonyolítása során keletkező információk továbbítása, a polgármester, ill. a képviselőtestület tájékoztatása a projekt menedzser feladata, mely operatív ügyek esetében az építési osztály közreműködésével történik, míg koncepcionális, stratégiai kérdéseket érintő események kapcsán a Polgármestert személyesen kell tájékoztatni. Operatív ügyekben a projektvezetés az önkormányzat más tisztviselőivel is konzultál.

c) AZ ITS-ben megfogalmazott projekt elemek lebonyolításáért az Önkormányzat, vagy az általa megbízott projektcég a felelős. Ez tartalmazza:

- a beruházások megkezdéséhez szükséges terület-előkészítési munkálatok lebonyolítását;
- az önkormányzati beruházások operatív irányítását, a beruházók közbeszerzés útján történő kiválasztását, a vállalkozói szerződések megkötését, a megvalósítás nyomon követését, ellenőrzését, stb.;
- a projektek pénzügyi folyamat-menedzsmentjét, a cash-flow biztosítását;

- a beruházókkal a szerződések előkészítését;
- adminisztratív feladatok (dokumentumok tárolása, kapcsolattartás) ellátását;
- a projektekhez kapcsolódó tájékoztatási, nyilvánossági feladatok biztosítását;
- a projekt keretén túlmutató magánberuházások ösztönzését, koordinálását, a befektetőkkel történő tárgyalások lebonyolítását;
- az esetlegesen értékesítésre kerülő ingatlanokból származó bevételek befektetését további beruházási célok érdekében;
- ITS által érintett területeken megvalósuló soft projekt elemek koordinálását.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2009. május 1. dátummal, 14/2009. (IV.22.) számú rendeletével alapította meg a Miskolci Városfejlesztési Kft-t. A társaságot az alapító a célból hozta létre, hogy önálló piaci szereplőként elősegítse Miskolc város kötelező és önként vállalt feladatainak ellátását, a közcélok minél hatékonyabb elérését. A társaság feladata különösen az, hogy az önkormányzat elhatározása szerinti feladatok hatékony végrehajtásával előmozdítsa az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) megvalósulását.

A városfejlesztő társaság által ellátandó feladata az önkormányzati határozattal kijelölt akcióterületek és ITB-k teljes körű fejlesztéséhez kapcsolódó feladatok ellátása:

- a gazdasági partnerek, a civil, közigazgatási és államigazgatási partnerek koordinációja, lakosság bevonása;
- fizikai beruházásokat kiegészítő tartalmi fejlesztések megvalósítása (önállóan vagy partnerrel);
- további pályázati és egyéb (pl.: befektetői) források felkutatása;
- a terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében);
- a közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészítése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele);
- az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl.: közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezés folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele);
- az akció mindenkor pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok elkészítése);
- adminisztratív, információs feladatok ellátása (kapcsolattartás az Önkormányzattal, a Hivatal osztályaival, a Közreműködő Szervezetekkel, a lakossággal, vállalkozókkal, bankokkal).

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai

A Partnerségi Megállapodás lehetőséget ad Miskolc és a Miskolc Járás települései közötti szorosabb együttműködésre, elsősorban a területfejlesztés, az egészségügyi- és szociális ellátás, az oktatás-nevelés, a közbiztonság és a bűnmegelőzés területén.

A LEADER-program keretében 44 Bükk-térségi település – köztük Miskolc – a Bükk-Miskolc Térségi Akciócsoportot (BÜKK-MAK). Az akciócsoportban résztvevők a települések gazdasági aktivitásának ösztönzését, tűzték ki célul. Kitörési pontként a közösségi energiatermeléshez, az energiahatékonyság fokozásához, a tiszta technikák és technológiák megtelepítéséhez kapcsolódó feladatok elvégzését jelölték meg..

A Miskolci kistérség és a régióközpont vonzáskörzetének fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képessé váljon arra, hogy problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazza, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítsa. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció) megelőzéséhez tehát Miskolc, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie. Miskolc Megyei Jogú Város saját vonzáskörzetének kibővítésére és megerősítésére törekszik, e törekvés mellett szükséges a folyamatos koordináció és az együttgondolkodás.

Településközi együttműködések

Mind a kistérségben, mind egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele, és a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről (ágazati szinten is). Fontos a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése, a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata, valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

Miskolc tervezett fejlesztéseivel és az azt megalapozó ITS-sel a környező, több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzelések területi szintű kölcsönhatása pozitív mérleget mutat, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

Érdekegyezőség esetén megvalósuló együttműködések során mutatkozik meg a közös fellépésekben rejlő többleterő, segítségével mind Miskolc, mind a környező települések a közös érdekek és értékek mentén történő fejlődés mozgatóivá válnak.

Fejlesztési igények

A kistérség egységes fejlődése érdekében elengedhetetlen a közös fellépés, problémakezelés, közös projektek, programok kialakítása, amely feladatokban Miskolc vezető szerepet tölthet és tölt is be. Komoly lehetőségek rejlenek Miskolc és a környező települések fejlesztési igényeinek összehangolásában, ezért törekedni kell e területen az együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázására.

A tervezett fejlesztési elképzelések megvalósulása Miskolc vonzáskörzetére is kedvező hatást gyakorolnak. A foglalkoztatás növekedésével a környező települések munkanélküli lakosai is kedvezőbb helyzetbe kerülnek, az önkormányzatok a betelepülők és foglalkoztatottak számának növekedésével többletbevételekre tesznek szert. Egyes közlekedési fejlesztések megnövekedett forgalmat eredményeznek, de pozitív változásokat is hoznak gazdasági téren. Kijelenthető tehát, hogy jelen dokumentumban felsorolt fejlesztési elképzelések területi kölcsönhatása pozitív mérlegű, a hatások kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg.

Partnerség

- A Településfejlesztési Koncepció esetében a vonatkozó kormányrendeletnek és a város saját szabályzatának megfelelően 2013. augusztus 12-én elindult az előzetes tájékoztatás.
- A médiában megjelent információk alapján lehetőség volt az észrevételezésre (parnerseגיעזעזעזע@miskolcph.hu címen). Az Észak-Magyarországban és a minap.hu-n cikk jelent meg erről, továbbá miskolc.hu honlap tárhelyén mindvégig elérhető volt az előzetes tájékoztató.
- Az ITS előkészítése érdekében négy tematikus tervezési munkacsoport jött létre, ezek 2013. október 28-án plenáris ülésen, majd azt követően témák szerinti bontásban tárgyalták a városban felmerülő gazdasági, társadalmi, környezeti kérdéseket.
- A Településfejlesztési Koncepció társadalmiasítása 2013. december 21-én indult. A dokumentum 314/2012.(XI.8.) Korm. rendeletben nevesített szervezeteknek levélben került megküldésre, a széles körű hozzáférés érdekében a város honlapján történt meg a koncepció közzététele (ezzel egyidőben a véleményezés lehetőségére több médiumban hirdetés hívta fel az érintettek figyelmét: minap.hu, Miskolci Napló, Észak-Magyarország, miskolc.hu, varosfejlesztés.miskolc.hu, Boon.hu, stb.). A véleményezés lehetőségével több magánszemély és szervezet is élt, koncepció szintű javaslataikat a tervezetők beépítették a dokumentumba.
- Miskolc Megyei Jogú Város funkcionális várostérségéhez tartozó településeket bevontuk a tervezés folyamatába. 2013. augusztus 12-én valamennyi település megkapta az előzetes tájékoztatót, amely bemutatta a koncepció illetve stratégiaalkotás folyamatát.
- 2013. október 9-én került sor Miskolc és térségének együttműködését megalapozó konferenciára, melyen Miskolc és a vonzáskörzetében elhelyezkedő települések között Együttműködési szándéknyilatkozat kerül aláírásra, amely megalapozza a későbbi projekteken való további együttműködés szándékát.
- A településfejlesztési koncepció tervezetét 2013. december 20-án valamennyi érintett településnek megküldtük, kértük a dokumentum véleményezését.
- A dokumentum közgyűlési elfogadásról 2014. február 17-én küldtünk tájékoztatást.
- Az integrált településfejlesztési stratégia tervezetét 2014. július 4-én küldtük meg a településeknek, felkérve őket a dokumentum véleményezésére.

Az ITS készítése során „Milyen városban képzeljük el a jövőnket?” címmel – három tematikus napot felölelő városfejlesztési szakmai műhelyt szervezett a Miskolci Városfejlesztési Kft. 2014. január 9–11. között. A műhelymunka öt csoportban zajlott: vonzó városkép, javuló életminőség, fenntartható környezet, növekvő biztonság és versenyképes gazdaság. A műhelymunka során, különböző tervezési technikák segítségével, munkacsoportokban vitatják meg a város aktuális problémáinak megoldására vonatkozó javaslatokat, és határozzák meg a legfontosabb beavatkozási pontokat. A résztvevőket széles szakmai körből hívták meg: a he-

lyiek mellett az ország más részéből is érkeztek urbanisztikai és egyetemi szakértők, építészek, nagyobb helyi projektek vezetői, tulajdonosai, civil szervezetek képviselői, így a munka a gazdasági mellett kitér a környezeti és társadalmi tényezőkre is. Az eredményeket a munkacsoportok minden nap végén összegezték és közösen tekintették át annak érdekében, hogy Miskolc eltérő adottságokkal és lehetőségekkel rendelkező területei számára egységes fejlődési struktúrát állíthassanak fel. A három nap alatt több témát is érintve vitáztak, és tartottak ötletbörzét, amelynek révén végül összeállt egy a stratégiakészítést támogató szakmai anyag. A csoportok moderátorai a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem szakemberei voltak.

- Az ITS középtávú céljainak meghatározása érdekében 2014. február 28-án civil szervezetek, építész szakemberek, gazdálkodó szervezetek képviselőinek részvételével csoportmunkára került sor a Városházán, ezt követően, majd március 24-én az ITS legfontosabb beavatkozásait egyeztették a résztvevők.
- A társadalmi vitát megelőzően két lakossági fórumon mutatták be az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezetét a szakértők, 2014. május 13-án és 14-én. A civil szervezeteknek, ill. a vállalkozások számára május 15-én került sor tematikus tájékoztatókra.
- Az Integrált Településfejlesztési Stratégia társadalmasítása ugyanazon szabályok szerint történik, mint a koncepcióé. Ez kiegészül azzal, hogy az érdeklődők részére véleményládák kerülnek kihelyezésre.
A folyamat zárásaként a stratégia végleges változata konferencia keretében kerül ismertetésre.
A sajtónyilvános rendezvényekről több újságcikk is megjelent.
A tervezési folyamat széleskörű nyilvánosságát biztosítja az erre a célra létrehozott honlap, a www.miskolcvaros2020.hu is, ahol az érdeklődők a fejlesztési javaslatukat is megfogalmazhatják.
- Fiatal építészhallgatók városfejlesztési műhely keretében készítettek innovatív terveket, amelyeket sajtónyilvános prezentáción mutattak be 2014. április 3-án, a város vezetésének – a műhely eredményeit ugyanis felhasználja a város az Integrált Településfejlesztési Stratégiában.

A partnerségi egyeztetések elsődleges célcsoportja Miskolc lakossága, ill. a polgárokat képviselő civil szervezetek. A tervezett fejlesztések sikerének alapvető feltétele a lakosság folyamatos tájékoztatása, rendszeres konzultációs, véleménynyilvánítási lehetőségének biztosítása, a partnerség és a polgári aktivitás erősítése. Tekintettel arra, hogy a lakosság egyes csoportjait eltérő mértékben, formában és területen érinthetik a fejlesztések, ezért eltérően reagálhatnak a tervezett beavatkozásokra. A fejlesztések társadalmi elfogadottsága érdekében fontos volt a lakosság folyamatos tájékoztatása a városfejlesztés tervezési és megvalósítási szakaszának aktuális állapotáról.

Az integrált településfejlesztésben érintett vállalkozói kör alapvetően két nagy csoportra bontható. A helyi kis- és középvállalkozásokra, valamint a nagyobb foglalkoztatókat és befektetőket tömörítő csoportra.

A helyi kis- és középvállalkozások inkább a fejlesztések célcsoportjának tekinthetők, ugyanakkor partnerként is részt vehetnek a városfejlesztésben, például saját üzlethelyiségeik, munkahelyeik felújításával. Esetükben a legfontosabb partnerségi eszköz a szükségleteik pontos felmérése, valamint a folyamatos tájékoztatás (többek között a lehetséges pályázati forrásokról). A másik vállalkozói kör hatása a program tartalmi elemeit és a városrehabilitáció ered-

ményességét tekintve lényegesen intenzívebb. A nagyobb befektetőkkel, a tőkeerős beruházókkal és a potenciális ingatlanfejlesztőkkel való kapcsolattartás személyesebb jellegű partnerséget igényel, annak érdekében, hogy rendelkezésre álló tőkék mobilizálása a városban történjen. Így megvalósítható a források feltárása és kialakítható azok ideális kombinációja. A helyi vállalkozók és az önkormányzat közötti párbeszéd folyamatos. Az ITS készítése során a vállalkozói, gazdasági kör megkeresése megtörtént.

Az ITS a város hosszú távú fejlesztési tevékenységeihez rögzít egyfajta koncepcionális és megvalósítás-orientált szakmai keretet. A tervezett fejlesztések komplexitása, illetve a jogszabályi előírások is megkövetelik, hogy az érintett szakhatóságokat előzetesen és folyamatosan tájékoztassák a tervezés és a megvalósítás folyamatáról, a tervezett projektelemek tervi előkészítési folyamatairól. Ez a folyamat biztosítja az adekvát, szakpolitikailag megalapozott és elfogadott városfejlesztési programok végrehajtását. Az egyes fejlesztési elképzelések műszaki tervezése során folyamatos egyeztetés történt az érintett szakhatóságokkal.

Az ITS elkészítése és a városfejlesztés megvalósítása kapcsán kirajzolódó partnerségek, együttműködések vizsgálatához az érdekcsoport-elemzés módszertanát is alkalmazzuk. A 36. táblázat azokat a fő partnerségi csoportokat jellemzi, amelyek valamilyen formában érintettek a városfejlesztő tevékenységek előkészítésében és végrehajtásában. Ezekkel az érdekcsoportokkal folyamatos és intézményesült a kapcsolattartás a tervezés első szakaszától kezdve.

A projektek megvalósítása során különös figyelmet kell fordítani a horizontális szempontokra, az esélyegyenlőségre és a diszkrimináció mentességére, valamint a részvételi alapú városmegújításra.

36. táblázat: Érdekcsoport elemzés

Érdekcsoport	Fontosság	Szaktudás, erőforrások, hatalom	Érdekek és elvárások	Akadályozó tényezők és problémák	Előkészítésben, végrehajtásban betöltött szerep	Akcióterv
Helyi lakosság	magas	városfejlesztési szakismerteteik hiányosak érdekérvényesítő képességük közepes	a lakókörnyezet és az életminőség fejlesztése jobb és bővülő szolgáltatási kínálat munkahelyek növekvő száma	az anyagi hozzájárulás lehetősége korlátozott álláspontjuk könnyen befolyásolható, ezért ingadozó viszonylagos érdektelenség, bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség	szükségeik és elvárásaik pontos megfogalmazása segíti a városfejlesztés előkészítését	kérdőíves felmérés helyi sajtókampány, lakossági fórum az akcióterületi fejlesztésekről közmeghallgatás
Civil szervezetek	magas	tapasztalat projektek megvalósításában viszonylagos szervezettőség városi szinten	állandó szakmai együttműködés a várossal nyitottság a város részéről	forráshiány	ESZA-típusú projekt-elemek előkészítése, megvalósítása lakossági elfogadottság növelése	civil fórum
Helyi kis- és középvállalkozások	magas	tőkeszegény kkv-k erőforrásaik és érdekérvényesítő hatásuk közepes	az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági környezet kereskedelmi forgalom növekedése	forráshiány bizonyos fejlesztések esetében ellenérdekeltség	lehetséges partnerek	vállalkozói fórum támogatás, segítségnyújtás
Nagyobb vállalkozások, beruházók, ingatlanfejlesztők	magas	jelentős mobilizálható tőkével és lobbierővel rendelkeznek	az üzleti tervezést lehetővé tevő stabil gazdasági és szabályozási környezet	telekspekuláció telephelyek közötti verseny	jelentős saját forrást igénylő, jövedelemtermelő városfejlesztő tevékenységek	potenciális akcióterületi befektetők feltárása vállalkozói fórum
Szakhatóságok	magas	stabil szaktudás engedélyezési szerepkör	jogszabályoknak és szakpolitikai irányvonalaknak megfelelő fejlesztések végrehajtása	szakpolitikai irányvonalak változásai a vonatkozó jogszabályok rugalmatlan értelmezése az egyes fejlesztések kapcsán	koordináció, jóváhagyó szerep szakmai kontroll	folyamatos egyeztetés, szakmai véleménykérés
Környező települések	közepes	magas együttműködési hajlandóság kereslet a város szolgáltatásai iránt	a települések igényeit kiszolgáló intézményrendszer munkahelyek növekvő száma	esetleges ellenérdekeltség bizonyos intézményi fejlesztések esetében	fejlesztési elképzelések összehangolása	rendszeres egyeztetés

Forrás: saját szerkesztés

6.4. Monitoring rendszer

Az ITS-ben megfogalmazott célok megvalósulásának nyomon követése (monitoring) három paraméter csoport segítségével végezhető el:

- a célokhoz kapcsolódó eredmény és kimeneti indikátorok,
- a forrásallokációs rendszeren keresztül a fejlesztési támogatásokhoz kötődő fejlesztési érték,
- a városrészekre, az adott konkrét fejlesztési cél alapján allokálásra kerülő népességarányos támogatás alapján.

a) Indikátorok

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését az átfogó, a tematikus, a városrészi és az antiszegregációs célok mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. Az indikátorrendszer alapját a város egészére és a városrészekre megfogalmazott célkitűzések megvalósításának mérésére meghatározott mutatók alkotják. A mutatók összeállításánál a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban előírt indikátorokat vettük figyelembe, illetve a KSH adatgyűjtési rendszerét.

A városi szintű eredmény és kimeneti indikátorokat a 37. és 38. táblázat foglalja össze.

Az indikátorok számszerűsítése a projektek előzetes megvalósíthatósági tanulmányai alapján történik meg; a számszerűsített mutatók ezt követően emelhetők át az ITS-be.

37. táblázat: Városi szintű célok eredményindikátorai

Eredménymutatók	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Foglalkoztatottak száma (15-64 éves) a közsféra adatai nélkül	ezer fő	KSH	évente
Napközbeni ellátásban részesülő gyermekek száma (bölcsőde, családi napközi)	fő	KSH	évente
Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (0-10)		
Kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (külföldi + belföldi)	db	KSH	évente
Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók	%	KSH / Önkormányzat	évente
Primer energia felhasználás	PJ	KSH	évente
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson	PJ/év	KSH	évente

Eredménymutatók	Mértékegység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma	fő	IH	évente
Szociális városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	IH	évente
A HFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő	%	Önkormányzat	évente
A közösségi, szabadidős közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	%	Önkormányzat	évente
Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosságszáma	fő	Önkormányzat	évente
Kulturális intézmények látogatottsága	%	Önkormányzat	évente
A program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban - beleértve az önfoglalkoztatást - lévő résztvevők száma (közös indikátor)	fő	Önkormányzat	évente
A program elhagyása utáni hat hónapon belül foglalkoztatásban - beleértve az önfoglalkoztatást - lévő résztvevők száma (közös	fő	Önkormányzat/ Munkaügyi Központ, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	évente
A támogatott munkahelyi képzéseket sikeresen befejezők száma (projektspecifikus indikátor)	fő	Önkormányzat/ Munkaügyi Központ, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	évente
A program keretében jobb életkilátásokkal kikerültek száma	fő	Önkormányzat	évente
Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	Önkormányzat	évente

Forrás: saját szerkesztés

38. táblázat: Városi szintű célok kimeneti indikátorai

Kimeneti mutatók	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Önkormányzat	évente
Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Önkormányzat	évente
A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljes munkaidő-egyenérték	Önkormányzat	évente
A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	EUR	Önkormányzat	évente
Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	IH	évente
Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása	fő	Önkormányzat	évente
Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	évente
Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság	fő	Önkormányzat/ KSH	évente
Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	KSH	évente
A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás / év	Önkormányzat	évente
Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma (OP kondíciós lista alapján)	db	IH/ Önkormányzat	évente
Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db	Önkormányzat	évente
Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	IH/ Önkormányzat	évente
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (OP kondíciós lista alapján)	km	Önkormányzat	évente
A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	kWh/év	KSH/ MEKH/ Önkormányzat	évente
A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW	KSH/ MEKH	évente
Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	KSH/ MEKH	évente

Kimeneti mutatók	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részvevő lakosság	fő	Önkormányzat	évente
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Önkormányzat/ IH	évente
Akadálymentesített épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	Önkormányzat	évente
Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	évente
Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	évente
Integrált városfejlesztési stratégiákat alkalmazó területeken élő lakosság	fő	Önkormányzat/ KSH	évente
Városi környezetben épített vagy helyreállított köz- vagy kereskedelmi épületek	db	Önkormányzat	évente
Városi környezetben létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	évente
A programokban részt vevők száma (nő/férfi/összesen megbontásban)	fő	Önkormányzat	évente
A társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által teljesen vagy részben végrehajtott programok száma	db	Önkormányzat	évente
Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is (nő/férfi/összesen megbontásban)	fő	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkaügyi Központ	évente
A munkahelyi képzésekben résztvevők száma (nő/férfi/összesen megbontásban)	fő	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, Munkaügyi Központ	évente
A programokba bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
Támogatott civil szervezetek száma	db	Önkormányzat	évente

Forrás: saját szerkesztés

b) Indikátorok gyűjtése, feldolgozása

- Az indikátorok (stock és flow típusú) mérése az Önkormányzat Városfejlesztési Főosztályának feladata.
- Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtását és eredményeit a Közgyűlés évenként kell, hogy tekintse át és értékelje az alábbi szempontok alapján:
 - a stratégia keretein belül megvalósuló projektek és azok végrehajtásának állapota,
 - a stratégia keretein belül megvalósuló projektek finanszírozási információi (projekt költségvetése, források összetétele),
 - városrészenként és tematikus célonkénti áttekintés a stratégia végrehajtásának kezdete óta megvalósult fejlesztésekről és azok eredményeiről,
 - a stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (az indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékének feltüntetésével).
- Az éves áttekintés kisebb korrekciókra adhat lehetőséget.

7. ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Miskolc MJV. fejlesztési koncepciójának alapelve, jövőképe, átfogó céljai	4
2. ábra: Az ITS stratégiai céljai közötti kapcsolat	7
3. ábra: Miskolc MJ. Város fejlesztésének stratégiai és operatív céljai	8
4. ábra: Stratégiai célok, részcélok és a projektek kapcsolata	24
5. ábra: Akcióterületek lehatárolásának folyamata	27
6. ábra: Miskolc MJV. akcióterületeinek áttekintő térképe	28
7. ábra: Az akcióterület térképe	29
8. ábra: Az akcióterület térképe	33
9. ábra: Az akcióterület térképe	37
10. ábra: Varga-hegyi út	38
11. ábra: Északi tehermentesítő 1. változat	39
12. ábra: Az akcióterület térképe	41
13. ábra: Keleti tehermentesítő 1. változat	43
14. ábra: Az akcióterület térképe	44
15. ábra: Az akcióterület térképe	46
16. ábra: Úthálózatfejlesztés áttekintő térképe	49
17. ábra: DVTK stadion fejlesztési terve	51
18. ábra: Miskolci Egyetem sportlétesítmény fejlesztésének látványterve	51
19. ábra: terület térképe	56
20. ábra: Miskolc szegregátumainak elhelyezkedése és lakónépessége	62
21. ábra: A szociális veszélyeztetett gyermekek száma (0-6 éves kor) városrészenként (fő)	77
22. ábra: 1. szegregátum	85
23. ábra: 2. szegregátum	86
24. ábra: 3. szegregátum	87
25. ábra: 4. szegregátum	88
26. ábra: 5. szegregátum	89
27. ábra: 6. szegregátum	91
28. ábra: 7. szegregátum	92
29. ábra: 8. szegregátum	93
30. ábra: 9. szegregátum	94
31. ábra: 10. szegregátum	95
32. ábra: 11. szegregátum	97
33. ábra: Az antiszegregációs program kapcsolódása az ITS projektekhez	101
34. ábra: Nemzeti Energiastratégia céljainak és Miskolc ITS operatív céljainak illeszkedése	119
35. ábra: Wekerle Terv céljai és az ITS operatív céljai közötti összhang	120
36. ábra: Az NFTS céljai és a Miskolc ITS operatív céljai közötti kapcsolat	120
37. ábra: A NKP céljai és Miskolc ITS operatív céljai közötti kapcsolat	121
38. ábra: Valószínűség- hatás mátrix	143

8. TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Az operatív célok egymáshoz való viszonya	21
2. táblázat: A városrészi célok kapcsolata az operatív célokkal	23
3. táblázat: Kulcsprojektek fejlesztési forrásai	59
4. táblázat: Akcióterületi projektek fejlesztési forrásai	60
5. táblázat: Hálózatos projektek fejlesztési forrásai	60
6. táblázat: Szegregátumok változása a 2008. évi antiszegregációs tervben szereplő adatokhoz képest	63
7. táblázat: Miskolc város antiszegregációs tervében (2008) megfogalmazott intézkedések megvalósulása	73
8. táblázat: Bérlet jogosultság változása	71
9. táblázat: Bérlet állomány komfort fokozat szerinti változása (2008-2014)	75
10. táblázat: Szociálisan veszélyeztetett 0-6 éves és iskolába nem járó 7 éves gyermekek területi megoszlása (fő)	77
11. táblázat: A szociálisan veszélyeztetett, de még iskolába nem járó, szegregátumban élő gyermekek száma korcsoportonként és szegregátumonként (összesen 590 gyermek)	78
12. táblázat: SZEGREGÁCIÓK MISKOLCON - szociális ellátások (2012. december 31.) (ellátások száma)	81
13. táblázat: Szociális szolgáltatások struktúrája és elérhetősége Miskolcon	82
14. táblázat: Szegregációt erősítő és mérséklő tényezők Miskolcon	100
15. táblázat: A szegregációs hatások kivédését támogató ITS projektek	102
16. táblázat: Antiszegregációs beavatkozások	106
17. táblázat: Az antiszegregációs program megvalósításának forgatókönyve	111
18. táblázat: ITS operatív céljai és az EU 2020 tematikus céljainak való megfelelés	114
19. táblázat: EU 2020 beruházási prioritásainak való megfelelés	115
20. táblázat: OFTK illeszkedése Miskolc ITS stratégiai céljaival	113
21. táblázat: ITS célok és operatív célok, valamint az OTFK célrendszere közötti kapcsolat	118
22. táblázat: ITS operatív céljai és az NFFS céljai közötti kapcsolat	121
23. táblázat: Az NKS és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	122
24. táblázat: GINOP és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	123
25. táblázat: TOP és az ITS közötti operatív célok	125
26. táblázat: EFOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	127
27. táblázat: KEHOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	129
28. táblázat: IKOP célrendszere és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	131
29. táblázat: Problémák és az ITS kapcsolata	132
30. táblázat: GP funkcionális és az ITS operatív céljai közötti kapcsolat	139
31. táblázat: TKP célja és az ITS célrendszere közötti kapcsolat	140
32. táblázat: Bekövetkezési valószínűség értelmezési tartománya és a stratégiai tevékenység értékkészlete	142
33. táblázat: Stratégiai kockázati tényezők kvalitatív értékelése	142
34. táblázat: ITS potenciális kockázatainak kezelése	143
35. táblázat: ITS-hez kapcsolódó funkciómegosztás	146
36. táblázat: Érdekes csoport elemzés	153
37. táblázat: Városi szintű célok eredményindikátorai	154
38. táblázat: Városi szintű célok kimeneti indikátorai	156